

K O S Z O R Ú

SZÉP-LITERATÚRAI

A J Á N D É K

A

TUDOMÁNYOS GYŰJTEMÉNYHEZ.

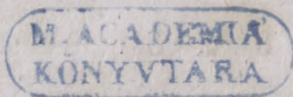
1 8 2 8.

Nyolczadik Esztendei Folyamat.

P E S T E N,

PETRÓZAI TRATTNER J. M. KÖNYVNYOMTATÓ-INTÉZETÉBEN.

A' koszorú gyengéd szövédék sokféle virágból,
Szép is, mint a' lány, melly szövi, hervatag is.
Mink mikor ezt szabad elméből, 's gyors gondolatokból
Fűzzük, nem keresünk általa büszke nevet.
Vajha csak a' rövid év' tavaszát fenn tartani tudja,
'S dísz legyen ifjúnak, 's szép hajadonnak ölen;
Hogy mikoron dereit künn már hullatja is a' tél,
A' mulató kedv itt még ne találja telét.

Vörösmarty.

SZEGET SZEGGEL.

Víg Játék egy felvonásban.

Személyek:

Villányi Bálint, Földes Ur.

Líza,)
Póli,) leányai.

Tóházy Lajos, Kapitány,)
Tóházy Egyed, Ügyvéd,) Testvérek.

Domonkos, Uradalmi Tiszt.

Villányi' Inasa.

A' dolog történik Villányi' jószágán.

Szoba a' fogadóban.

Lajos, Egyed, és Domonkos.

Egyed. (*gondolkodva fel 's alá jár*) Hasztalan gondolkodom, fejem olyan, mint az akaratos szép leány, akkor távozik, mikor utána esengek.

Lajos. (*asztalnál ül, előtte bor, egyszerre felugrik 's poharát az asztalhoz üti*) Ez a' bor vizes mint velőm, már fejem is fáj, annyira cszmélkedem mind hijába. Öcsém Egyed! te tudós vagy, a' törvényt össze vissza csavarod, segíts most, ha nem vagy himpellér; hisz' te is benn ülsz a' kelepeztében.

Egyed. Te annyi országot össze jártál, már tapasztalásból is juthatna valami jó eszedbe, aztán te vagy idősb, téged illet az első jó gondolat.

Lajos. En csak karddal tudok magamon segítni, — inkább egy osztály lovagon vágnám magamat keresztül, mint sem illy össze szőtt házasság-csomón —

Domonkos. *(ki titkon mosolygva, hol egyiket hol a' másikat vizsgálta)* No's mit végeztek az Urfiak?

Egyed. Annyit végeztünk mint a' malom ha nincs vize — nálunk szárazság van — tanácsoljon maga valamit, hisz' azért rendeltük ide, Cserházáról.

Domonkos. Tanácsoljak? hm! hm!

Lajos. Annyit én is tudok.

Egyed. Domonkos! hadd halljam csak azt a' testamentomot.

Domonkos. Az eredeti Villányi urnál van, de én lemásoltam *(elővesz irást és olvas)* először is lelkemet az égnek, testemet a' földnek ajánlom.

Egyed. Hagyjuk a' bévezetést, csak azt a' fatalis pontot olvassa.

Domonkos. *(olvas)* Tertio: Cserházi falut, mint szerzeményemet hagyom Tóházy Lajos és Egyed, testvérem' fíjainak, minden appertinentiájával együtt.

Egyed. Csak az az átkozott házasság is ne lenne egyik appertinentia.

Domonkos. Azon feltétellel; hogy Lajos öcsém Lizát, Egyed pedig Pólit, Villányi Bálint Ur' leányát feleségül vegye, 's úgy a' jószágot osszák fel.

Egyed. Szörnyű osztály! még szörnyebb házasság.

Lajos. Ollyan falusi Nymphával kössem le magamat, kit se nem láttam se nem ismerek, ki majd csirkéjével mulat, és férjét, libájit egy iránt szereti.

Domonkos. Szelid jó szívű leány —

Lajos. Bár csupa jó szívűségből előbb ment volna férhez.

Egyed. Hát az a' Póli micsoda nemű virág, pipacs é vagy szarkaláb? szinte hallom már fonóktól tanult meséket hatszor is elrebegni — o mezei egyszerűség, tudom várhatok nála örömré, mint a' szegény felperes sententiára.

Domonkos. Póli vidám eleven szűz!

Egyed. A' kakassal lefekszik, és a' ludakkal fel-
ébred, nem de? o bátyám! csak zsebemről gondolkodtál
volna, a' szívnek találtam volna én helyet — de csak
olvassa tovább.

Domonkos. (olvás) Különben a' jószág Villányi
ur' haláláig osztatlan marad. 's azután leányaira száll,
mert felteszem azt: ha öcsém akaratomat nem teljesí-
tendik házasodni sem akarnak. De hogy ők is része-
süljenek szerzeményemben, a' fenn nevezett leányok
tartoznak mindegyik öcsémnek tíz — tíz ezer forintot
kész pénzben lefizetni.

Egyed. És tíz annyit elkaparnak tőlünk.

Lajos. Ördög pokol! pedig én az örökség' rová-
sára már két annyit elis költöttem.

Egyed. Domonkos! maga bátyánk' biztos volt,
vallja meg igazán mit adtak be neki azok a' leányok,
hogy minket még halála után is kinoz velök?

Domonkos. A' boldogult, Villányi urnak testi
lelki barátja volt, sokat össze jártak; a' leányok őt
ápolták — öregségét felvidítették, az urfiak pedig mióta
felnőttek nem is mutatták magokat.

Lajos. Én a' külföldön hadakoztam.

Egyed. Én a' belföldön okoskodtam.

Domonkos. Az öreg ur meg itthon ezt rendelte.

Egyed. Nem tudna valami módot?

Domonkos. Én semmit sem tudok.

Lajos. Ollyan száraz mint a' fösvény' asztala.

Domonkos. De ha szabad kérdenem, mért nem
akarnak meg házasodni az urfiak?

Lajos. Ide a' jószágot 's mingyárt megteszem —
hej öcsém! ha Málit meglelhetném, kit tavaly Füreden
ismertem meg — akkor nem tűnődném így — de nem
tudom hová lett.

Egyed. Úgy vagyok én is; keresd fel Nesszit,
kit Pesten ismerék, akár ma meg esküszöm; de csak
képe él bennem maga elröppent.

Lajos. Mit tegyünk? ha lemondunk rólok, oda a' szép jószág.

Egyed. Ha — nem! Holla! derül a' nap! én találtam módot.

Lajos. Öcsém! te nagymestere minden ügyvédnek — csak szorítsd meg eszedet.

Egyed. Megvan! élünk! osztozunk!

Lajos. Süsd el! süsd el!

Egyed. Ne mi, ők mondjanak le rólunk.

Lajos. Tompa nyilad, majd bizony illy falusi szűz ott hagyja a' kontyot, ha fél falus kérő jön — gondolj mást.

Egyed. Domonkos! nemde ha ők ellenkeznének, tehát ők kapnak pénzt, 's a' jószág nekünk marad.

Domonkos. Azt mondja a' testamentom.

Egyed. Se baj hát! Lajos, tudod mit: tegyük magunkat olly ruttá, hogy látásunkra minden jó keresztény szív összeborzadjon.

Lajos. Bölcsen! teszem én sánta leszek —

Egyed. Én pupos és félszemre vak —

Lajos. Olly nyomorék leszek, mintha már fél esztendeig virrasztottak volna.

Egyed. Én göthös leszek és ollyan halálfi forma — hahaha!

Domonkos. Parancsolnak valamit az Urfiak?

Egyed. Domonkos a' mit hallott köztünk maradjon, érti? bátyánk után reánk szállt, hűséggel tartozik.

Domonkos. Minden esetre.

Lajos. Ha a' dolog elsül vigan leszünk.

Domonkos. Tehát bejelentsem az urfiakat Vilányi urnál?

Lajos. Azt teheti —

Domonkos. Addig is ajánlom magamat. (el)

Lajos. Öcsém! hadd öleljelek! ha meg halsz aranyba foglaltatom koponyádat.

Egyed. Halld! én vagyok fiatalabb, a' természet csak nem tesz olly visszás rendelőst mint bátyánk —

de most lássunk a' munkához ; én vadásztáskámat dugom hátamba —

Lajos. Én meg falábat keresek — vagy mankót
Egyed. Éljen a' fortély! *(el mennek)*

Villányi Szobája.

Villányi, és Domonkos.

Villányi. Tehát így áll dolgunk — hahaha nem akarnak megházasodni?

Domonkos. A' mint mondtam.

Villányi. Most szeretem még az ifjakat, és igen jól esett hogy a' gyermekeket előbb megismertettük egymással — Szegény barátom! bár csak megérhette volna ezt a' napot! ez a' gondolat az ő fejében támadt! mind halálig nem tudott tőle megválni.

Domonkos. Legalább jó tréfát ad —

Villányi. Leányaimat hallom. *(Liza, Póli, jönnek)* Halljátok gyermekek itt vannak az ifjak, kiket barátom nektek szánt.

Póli. Hol vannak — mért nem szálltak hozzánk?

Domonkos. A' fogadóba szálltak, én csak jeleníteni jöttem őket.

Liza. Ah édes atyám! csak az a' Testamentom ne volna, a' Kapitány tudja mi titkon szótt alkunak nézi a' dolgot —

Póli. Én úgy vagyok mint a' [ki kísértetet lát, tudja kicsoda, és még is retteg.

Liza. Mondja meg Domonkos ur, örült a' Kapitány midőn említett neki?

Domonkos. Ha nála az öröm durczás képet mutat akkor örült.

Póli. Hát az a' sima ügyvéd is ilyen jó kedvű?

Domonkos. Vidám, mint a' kinek leégett házát más építi fel; ő most többet beszél a' jószágról, mint a' szívről.

Póli. Az álnok! pedig midőn vele voltam azt állítá: hogy hét uradalmat érek, mert hét szépséggel bírok —

Villányi. Gyermekek! Domonkos szomszéd különös hirt hozott.

Líza. Hogy ne volna különös midőn éltünk' boldogsága forog fenn.

Póli. Mikor csak látásból és szép szóból ismerjük őket.

Villányi. Ti nem kellett az urfiaknak —

Domonkos. Azt szeretnék, ha a' kisasszonyok lemondanának rólok.

Póli. Az ügyvéd!

Líza. A' Kapitány!

Domonkos. 'S hogy e' czélt elérhessék rúttá teszik magokat. A' Kapitány sánta lesz. Egyed pedig pupos, és fél szemre vak — így akarják szabadságokat és a' jószágot megtartani.

Villányi. Az egyik Füredi leányt említ.

Líza. Ott én valék.

Domonkos. A' másik Pesten ismerkedett meg egy leánnyal.

Póli. Az az én csekély személyem volt, ha így van, rutságok igen hizelkedő —

Villányi. Hát ha csalódtok — ők minden esetre hamis fogással élnek.

Póli. Nekem egy ötlésem van! édes atyám, nem lenne helyes, ha mi is rúttá tennénk magunkat? —

Domonkos. Aha szeget szeggel!

Póli. Én egy kis mátrát tűzök hátamra és szinte vak leszek, te pedig Líza rövidítsd meg egyik lábadat —

Líza. Nem! nem! ha ők olly csalárdok, maradjunk mi az egyenes úton.

Póli. Hisz' csak játék, ők értünk fáradsnak, illő hogy mi is tegyünk valamit.

Villányi. En nem ellenzem, ha komoly frigy nem kötődik is, legalább tréfa választ el.

Póli. Én fogadni mernék, ez a' gondolat az én ügyvédem' fejében támadt.

Domonkos. Eltalálta a' kisasszony.

Póli. O hamis világ! de annál szebb lesz diadal-munk.

Villányi. Tehát készüljete, majd én itt fogadom őket.

Líza. Nekem nehéz lesz a' tettetés —

Póli. Megtanítlak én csak jer. (*el, Lízával*)

Domonkos. De engem el ne áruljon ám Tekintetes uram, mert a' hallgatást ugyan lelkemre kötötték.

Villányi. Ki tenné azt, az ember örül ha egy vig órát nyer, nem hogy azt maga rontaná el.

Inas. (*jő*) Tekintetes uram! két nyomorék ur áll ott kinn, be kíváncsoznak.

Villányi. Vezesd be őket. (*Inas el*)

Domonkos. Ugyan siettek — hová vonuljak addig?

Villányi. Ide a' mellék szobába (*Domonkos el*) Hahaha! ugyan nem reménylett mulatság.

Lajos. (*falábbal*) Köteles szolgája!

Egyed. (*puppall és félszeme bekötve*) Alázatos szegény szolgája — örülök hogy tisztelhetem Villányi urat.

Villányi. Ezer mennykő! vándorló ispita szállt be hozzám! Ti vagytok Tóházi öcséim! ej ej!

Egyed. Mi vagyunk szolgálatjára — üdvözült bátyánk' akaratja hozott ide, különben — jaj melyem! különben illy nyomorultan nem is mertünk volna udvarolni.

Lajos. Kivált olly okból!

Villányi. Édes kedves öcséim, nem is sejtém hogy illy természet' csudái lennétek.

Lajos. Szérenosétlenség! mi érezzük azt leginkább:

Egyed. Azért is tán nem is vagyunk — jaj melyem tudom vesém! igen! nem is vagyuk méltók a' szerencsére, melly itt reánk várna — ha — mingyárt meghalok —

Lajos. (*titkon Egyedhez*) Öcsém, túl méssz a' gáton, halni akarsz 's képed olyan mint a' felkelő hold.

Villányi. Szegény fiuk! Szabad tudnom kedves Kapitány ur, hol nyerte ezt a' dicsőséges falábat?

Lajos. Franciaországban, meglőttek, megszurtak, megvágta, csak darabonként szedték ki belőlem a' csontokat.

Villányi. Furcsa! most ugyan nem jól esnék a' küzdés, nehéz lenne a' szaladás — Kapitány uram! nem de, láb nélkül semmit sem ér a' harcz?

Lajos. Szaladni — lábolni — ördög pokol! még én megteszem a' magamét, még karom jó és szívem is helyén van, kardot kezembe meg állok én —

Egyed. (*titkon Lajoshoz*) Bátyám! ne tüzelj, hisz' nyomorék vagy.

Lajos. Igaz! valóban! a' katonából szenvedő, elzuzott ember lett, féllábam csak úgy lóg, a' másik is nem sokára utána bicsaklik.

Villányi. Hát Egyed öcsém! maga olly bágyadt, mintha lelke olyan futó vendég volna; hol szedte fel azt a' czipót, mint gyermek egyenes volt és két szemü.

Egyed. A' tudományok' martalékja vagyok, a' sok ülésben szemem be, hátam kinőtt.

Villányi. Hm! hm! soha se hallottam, hogy az üléstől az ember megvakuljon.

Egyed. Igen, ülés mellett a' sok olvasás éjjelezés — különben is lepke erővel bírok.

Villányi. Örvendek édes öcsém! most vagyok tökéletesen megelégedve, mert leányaimnak örökké illy férjeket ohajtottam 's im, megadá az ég.

Egyed. (*megijedve*) Hogy hogy?

Lajos. Mi okból?

Villányi. Nem tudjátok édes fiaim? örüljetek tehát! mátkáitok szinte illy nyomorékok —

Lajos. (*elfeledve magát*) Ej lánczos teke! meg jártuk.

Villányi. Mit mondott fiam uram?

Lajos. Sohajtoztam.

Villányi. Higgyék el, jobban összeillő párokat képzelni se lehet — Kapitány uram' mátkája szinte sánta, Egyed öcsémé szinte pupos és vak.

Egyed. O valóban örülök, igen átkozott szerencse.

Villányi. Ti bizonyosan példái lesztek a' jó házasságnak — de az öröm között szinte elfelejtém leányaimat elétek vezetni, pedig tudom szinte reszkettek érettök. (*el*)

Lajos. Ne neked! görbe, vak, sánta, pupos, most házasodjál —

Egyed. Azért ollyan jók, minden ember szalad tőlök.

Lajos. Inkább ágyu elébe állok mint az oltárhoz — ha én egyet lépek ő mindég ugrik mellettem — én szököm!

Egyed. Megállj Lajos, még van reményem, mert az asszony bár mi rut, még is a' legszebb férfira tart számot — tán még kosarat adnak.

Lajos. Illyen örökség, az embert örökké bolonddá tehetné — sottogást hallok! jönnek már —

Egyed. Valóban jönnek, most szív válj kővé.

Villányi. (*jö leányaival*) Kedves fiaim! itt hozom leányaimat.

Póli. Hahaha! minden jó lélek az istent dicséri!

Egyed. Hála isten már kinevet, azt véli hogy ő valami szépség.

Lajos. Itt háboru volt a' szép-nem között.

Villányi. (*Lajoshoz*) Líza idősb leányom.

Lajos. Be! különösen — igen — csupa öröm vagyok —

Villányi. Hibás szegény, de úgy vélem épen kegyedhez illik, mert egyik rossz lábát mint jó feleség, a' jó lábával kipótolja, 's ha ketten össze fogódznak szinte két ép lában állnak.

Lajos. Nagy szerencse, sajnálom, hogy eléggé nem magasztalhatom.

Villányi. *(Egyedhez)* Ez Póli leányom! a' fekete kendő szól helyettem, hogy egyik szemé bezáródott; de azért összeilletek, mert együtt két jó szemmel birtok, 's ha mindenik látó szemét bezárja, bizonyosan boldog lesz frigyetek.

Egyed. O nem kétlem, szinte érzem már azt a' boldogságot.

Villányi. A' mi a' pupot illeti, a' dombon legjobban áll a' kereszt, és ha egymást megölelitek, akkor formátok is tökéletesedik', mint egy medence két fogóval. Gyermek! most meg tettem én is a' magamét, most végezzetek ti egymás között, 's minthogy az őszinte szóváltás sokszor resteli a' tanút, Kapitány ur e' jobb mellék szobában ki adhat szívén. *(el)*

Lajos. Én úgy meg vagyok lepetve — —

Liza. Zavarodásom szól helyettem —

Lajos. Ha tetszik ballagjunk be. *(el mennek)*

Egyed. *(egy ideig Pólival tekinteteket vált)*

Ez lesz a' mesterséges replika — nem tudom mint kezdjem —

Póli. Már csak megszólítom. Jó bátyja volt Tóházi urnak.

Egyed. O!

Póli. Ma szép idő van.

Egyed. Ott kinn igen szép.

Póli. Ej Tóházi ur; én gondolnám itt benn is szép idő van.

Egyed. Ha parancsolja a' kisasszony.

Póli. Az idő mindég szép, míg az ember él —

Egyed. Az igaz, de az ember nem mindég szép — magamról tudom, jaj —

Póli. Én úgy vélem: minden alakban rejtezik valami szép, melly a' vizsgáló' figyelmét magára vonhatja, habár nem kedvez is az első tekintetnek.

Egyed. Hahaha! így hát a' szép nevet én is magamra vehetném — pedig o —

Póli. Mért nem? lélek a' szépség' mértéke. Teszem, szép-e a' redős homlok?

Egyed. Legalább nem tartják annak.

Póli. De ha olly gondolatot szül, melly neki örök életet ad — a' romlandó testi kellem porrá lesz annak fennségénél.

Egyed. Így csak a' férfi ítélhet, kinek léte hosszú eszméletek' célja, a' szép nem csak érzékeitől vonzattatva, a' külsőn csügg, ha csodálja is a' lelket, szeretni nem képes — és jaj annak, a' ki forró szerelem helyett hideg csodálatot nyer, ön sugarában fagy meg.

Póli. A'hol az asszonyi szív csodál, ott szeret is — én a' világot csak keveset ismerem, de úgy vélem, csak a' lélek' sugarán ifjulhat meg, a' világ mint az ember, 's nem hihetem, hogy a' szerelem, mint az ember' isteni része csak a' sötétet keresné.

Egyed. Mért épen a' sötétet azért?

Póli. Én lélek nélkül nem ismerek világosságot.

Egyed. Ha szabad, magamról veszek példát: milly leány szerethetne engem, ha bár olly kellemmel birnék, melly a' természet' titkait meglesné, a' nap' foltjait, 's a' tenger' mélységét megfutná.

Póli. Én szép lelket hasonló szív nélkül nem képzelek —

Egyed. 'S ha az együtt volna is — külsőm —

Póli. Ha akkor nem nyer szerelmet, jele hogy olly helyen keresett azt, a'hol az igazán soha sem vett lakhelyet magának — a' tiszta szív, büszke lenne mint szerény árnyék járhatni a' nappal —

Egyed. (*félre*) Lelkemre mondom, ez a' leány tetszetős kezd lenni. (*Pólihoz*) És a' kisasszony képes volna azt tenni?

Póli. Uraságod az a' nap?

Egyed. Követem! én csak külsőmet említém, lelkem csak annyira hat, hogy a' szép érzést elismeri.

Póli. Ez az én feleletem is; a' mi külsőmet illeti, az az egy jó van bennem, hogy félszemmél eleget látok.

Egyed. A' mi a' félszemet illeti, az még száznak is adhatna kellemet.

Póli. Kérem Tóházi urat, a' sok szólásban fájni fog melye —

Egyed. Kérem, kedves körében inkább üdülni érzem azt — ha soká e' szembe néznék tán még hátam is eloszlana.

Póli. Kár volna érte, illy kis eredetiség sokszor jól áll az embernek; én bajjal válnám meg tőle, tudván: a' ki szerelmét ajánlaná, bizonyosan belsőmért cselekedné.

Egyed. Kétség kívül — én magam is — és hogy egyenest szóljak, tudja édes kisasszony, melly körülmény vezérelt ide?

Póli. Igen is tudom; bátyja jó akaró szomszédunk, különösen hajlott házunkhoz.

Egyed. És nem ok nélkül, ebből látom milly nagy ember ismerő lehetett.

Póli. A' mit az ember kedvel azt ismerni is véli.

Egyed. Mondja meg édes kisasszony, ha már így állunk —

Póli. Én semmit sem szólok, dolgunk iránt leglább tiz esztendeig kell még gondolkodnom —

Egyed. Az istenért! szörnyű idő az, a' türelem is elfárad mellette.

Póli. És Tóházi urnak is adok időt a' gondolkodásra, azért ajánlom magamat (*el*)

Egyed. Akár ki mit mond ez derék leány — valóban szinte megfogott.

Lajos. (jó) Öcsém! az az én mankós mátkám hidd el nekem tetszik, olly szép tulajdonokat fejtett ki, hogy egészen elbájolt.

Egyed. Úgy jártam én is.

Lajos. 'S ha leül hidd el szép is — ha sánta nem volna azt vélném a' kedves ismeretlen.

Egyed. Épen úgy vagyok én is — 's ha az enyémet az ember elől megnézi épen nem rút, 's azza a' félszemmel is olly kellemesen tud villogni. Lajos mit gondolsz, a' jószág, az osztály —

Lajos. Vegyük el őket — ki tudja látjuk-e valaha az ismeretlen tündéreket?

Egyed. Ugy se szerettek igazán bennünket, különben nem titkolták volna úgy lakásokat — vegyük el őket — az idő külsőjökhez szoktat.

Lajos. A' mankót elfelejteti. Én megkérem.

Egyed. Én is.

Domonkos. (jó) De már unatkoztam oda benn —

Lajos. Hej! nekünk számvetésünk van egymással; mért nem mondta meg millyenek ezek a' leányok —

Domonkos. Mondtam hogy jók.

Egyed. Lajos, rá érsz pattogni, inkább menjen Domonkos és kérje hozzánk Villányi urat.

Domonkos. Hát lesz menyekző?

Egyed. Menyekző és osztály.

Domonkos. Örülök és szaladok. (el)

Lajos. Hahaha! feleség pedig sánta — de mégis szebb mint a' tied —

Egyed. Az enyémmek hagyj békét, mert ha nem szebb is legalább könnyebben mozog.

Villányi (jö *Lizával és Pólival*) Mi kívánságok kedves uraim? ha leányaimat illeti, itt szóljanak magok.

Lajos. Én fontolóra vetvén szerencsémét, úgy találom, hogy nem a' testamentom miatt, hanem saját

szívem' sugallatából is egyedül Líza kisasszonnyal boldogulhatok, azért atyai áldását kérem; —

Villányi. Felelj Líza.

Líza. Ah Tóházi ur! két csonka együtt.

Lajos. Kérem ne tovább! mingyárt újlag udvarolni fogok. (el)

Egyed. Engem is szívem Póli kisasszonyhoz vonzott — azért szép kezét kérem —

Póli. Mit gondol Tóházi ur! illy két alak együtt, csak köz mulatságnak szolgálnánk.

Egyed. Kérem alázatosan! én arról mingyárt teszek. (el)

Póli. Hahaha! most jönnek a' változások.

Líza. Most az önszeretet 's öntetszés áll elő —

Póli. És meglesznek csalatva.

Lajos. (jó) Édes kisasszony, mivel két sánta össze nem illik, im egyenes testtel 's lélekkel ujítom kérésemet.

Egyed. (jó) Én is két szemmel 's épen lépek fel, 's őszinte előbbi kérelmemet ismételem.

Villányi. Különös! az urak csak úgy kényőkre játszanak tagjaikkal; mi okból léptek így házamba? tréfából? azt nem hiszem, mert az út hosszú, a' dolog fontosabb, minthogy illy játékkal fogtak volna ahhoz — választ kérek —

Lajos. Igen! — nem épen enyelgés — csak más — (*titkon Egyedhez*) szólj ügyvéd, te sokszor hivatalból hazudsz, tedd azt most szükségből.

Egyed. Igen! mi csak a' kisasszonyokat akaránk illy alakokban megismerni — o ez igen bocsánandó.

Villányi. Különös mód — azonban leányaim itt a' bírák — szólj Líza!

Líza. Úgy látszik az urak csúfot üztek szomorú állapotunkkal — az én válaszum kosár. (el)

Póli. Milly szerencsét lehet attól várni, ki így gúnyolja a' szerencsétlenséget, azért én mint ifjabb, néném' példáját követem — szinte kosár válaszum. (el)

Vil-

Villányi. Sajnálom! de leányaimat kényszeríteni nem fogom — de semmi, azért jó barátok maradunk. (el)

Lajos. Öcsém!

Egyed. Bátyám!

Lajos. Hallottad?

Egyed. Fülelem most is cseng bele.

Lajos. Ördög pokol! tudod-e hogy ez megbántás?

Egyed. Nem látod milly szörnyen boszonkodom?

Lajos. Nekem kosarat! 's illy sötét angyaltól — ezer mennykő! minden lépésre igent bicczent fejével 's nekem azt, mondja, nem.

Egyed. Ollyan remek rutságtól ezt a' szégyent! én csak miattad haragszom! ilyen embert megvetni mint te — egy uj Mars a' világban — szörnyűség.

Lajos. Olly derék fival úgy bánni mint te — az a' felfordított mozsár.

Egyed. Mit tegyünk, ha busulunk, még kinevetnek.

Lajos. Boszuljuk meg magunkat — de asszonyok!

Egyed. O mi szerencsétlen kérők.

Lajos. De úgy van mikor az ember rosz tanácsot követ — öcsém ennek te vagy az oka.

Egyed. Mért nem gondoltál jobbat — a' kosár után könnyű okoskodni —

Lajos. Vess nyakokba valami pert.

Egyed. Később nem mondom, de most hevenyében hol vegyem?

Lajos. Domonkos mind ennek az oka —

Egyed. Ha szólt volna, máshoz fogunk —

Lajos. Osztály után el üzzük —

Egyed. El! el!

Domonkos. (jő) No's urfiak mikor lesz a' ményekző? hahaha! a' tisztos Lengyelt magam is eljárom.

Lajos. Még tánczolni akar — kedvem volna jól megugratni, hogy miut magyar igazán sirva tánczolna.

Egyed. Maga család ember —

Domonkos. Kérem alázatosan, mi baj?

Lajos. Csak félszóval mondta volna —

Domonkos. A' kisasszonyok igazi kincsek, 's olly hívek kedveseikhez —

Egyed. Kedveseikhez — hát így vagyunk — hahaha! azok lehetnek ám derék fraterek.

Lajos. Szálkardra hívom őket, a' kosár' emlékére egyiknek fülét, a' másiknak orrát vágom le

Egyed. Domonkos maga velök egy huron pendül — azért osztály után bucsuzunk egymástól —

Lajos. Magyarán szólván az ur tovább kereshet szerencsét.

Domonkos. (*írást vesz elő és olvas*) Septimo: Domonkos hiv szolgám, mostani fizetését és lakását holtig megtartja, és intem öcséimet, hogy őt becsüljék, 's ön hasznokért tanácsát kövessék.

Lajos. Ez a' mi örökségünk úgy tele van ponttal, hogy végre nekünk csak a' hire marad.

Egyed. Ha nyakunkra maradt, azt kívánjuk tüstént adjon tanácsot —

Domonkos. Házasodjanak meg az urfiak és gazdálkodjanak.

Egyed. Ez guny és nem tanács — hogy mer illy időben a' házasságról szólni.

Lajos. Én minden tanácsot megtiltok — ha az ember megütközik saját fejével tegye — érti.

Villányi. (*jő*) Mi baj édes öcsém? olly tűzben vagytok.

Lajos. Én magamra boszongodom.

Egyed. Én az egész világra.

Villányi. Csak legyetek vígak! épen most érkezett két leány, leányaim' barátnéji, azokat rendeltem ide vigasztalástokra.

Egyed. Én szívem' dolgában már allegálni se merek.

Lajos. Magam is elvesztém a' kengyelt —

Villányi. Itt vannak. (*Liza és Póli jönnek ép alakkal*) Itt vannak az urak, mulassátok magatokat.

Lajos. Mit látok Máli kisasszony!

Egyed. Milly váratlan szerencse hoz itt össze Nesszi kisasszonnyal!

Liza. Örülök Kapitány ur hogy fris egészségben láthatom —

Póli. Milly történet hozta e' tájra Tóházy urat?

Egyed. Engem —

Lajos. Szépen vagyunk ha megtudják sorsunkat.

Egyed. Igen, a' történet — egy örökség —

Póli. Örökség! o ez a' szó szépen hangzik —

Egyed. Igen — igen, de mindennek van bal oldala — én —

Póli. Mi zavarja Tóházi urat?

Egyed. Semmi, csak az öröm kábít el.

Liza. Kapitány ur olly csendes — tavaly úgy rémlett vidámabb vala.

Lajos. Tavaly, emlékezem, tavaly igen boldog voltam — most is —

Villányi. Édes gyermekeim ne csodálkozzatok hogy ezek az urak olly habzók — ők —

Lajos. (*félre*) Ez most elárul — (*Villányihoz*) kedves ur! ne menjünk a' kertbe —

Villányi. Majd alkonyatkor — tehát ezen urak —

Egyed. Villányi ur, mi most a' testamentom szerint leányainak tizezer forinttal tartozunk —

Villányi. Ugy van, de arra lesz időnk — tehát ezen urak —

Lajos. Villányi ur sok történik az életben, melly legjobb ha feledékenységgel végződik.

Villányi. Igaz Kapitány ur — tehát ezen urak leányaimat megkérték.

Liza. Úgy — valóban most áldom sorsomat, hogy tavaly hitelt nem adtam Kapitány ur' édes szavainak.

Lajos. Kérem szeretettel, én most is az vagyok — csak szerenésétlenség —

Póli. O szép álmaim! oda szívem.

Egyed. Édes kisasszony én pirulva állok — de
a' kénytelenség — 's egy bátyám —

Póli. Hitetlen! el szememből.

Egyed. Épen e' szem volt az oka, mert egyben
is mintha ezt láttam volna.

Lajos. Engem is hasonlatosság kapott el, 's bár
ez kellemesb hang, 's ez alak egyenes, még is esküdni
merek, hogy a' kisasszony igen hasonlít Villányi ur'
idősb leányához —

Egyed. Ennél fogva, inkább hű szerelmünket
jelenténk —

Domonkos. Hahaha!

Egyed. Pogány! még nevet.

Villányi. Most vége a' tréfának! fiaim! nyissá-
tok fel szemeiteket —

Liza. *(elébe sántít Lajosnak)* Lajos!

Póli. Én is letettem haragomat — Egyed! hamis
ügyvéd!

Lajos. Ezek a' kisasszonyok —

Villányi. Leányaim!

Egyed. És Nesszi —

Póli. Akkor úgy hívtak —

Villányi. Édes gyermekeim! ti álnév alatt sze-
rettétek egymást, csonkán is vonzottatok egymáshoz,
azért most tartunk lakodalmat —

Egyed. De ez a' játék —

Póli. Csak viszonzás volt — és büntetés a' hamis-
ságért.

Domonkos. Nekem is volt benne részem — no's
bucszunk egymástól?

Lajos és Egyed. Soha! soha!

(a' kárpit lefordul)

KISFALUDY KÁROLY.

WADASI
JANKOWICH MIKLÓSHOZ.

1827. November 23d.

Megyek tehát, 's éltemnek karjaid közt
Fogom kiélni négy öt szép hetét;
Megyek, tenálad szálllok; asztalodról
Élősködöm, kifárasztom cselédid',
Kifárasztom lovad', míg kénytelen lesz'sz,
Ha majd lefoly pöröm, 's Bírám a'
Pro I. vad gyilkolójinak kezekből
Kirántanak, ezt mondanod magadban:
„Hideg vendég nem volt a' szemtelen.”

Therésiánk alatt míg a' Magyar
Még nem tudá, mint már most, Bécs hol áll,
Egy Kecske-méti dúzs polgárt baja
Rá kényszeríte, hogy kedves lakását
Hagyná-el, és a' Lejtán lépne túl,
Útjában azzal élt, a' mit magával
Hazulról vitt, 's Komáromban veve.
De a' Wolfstháli Motozók kövér
Sódrától, kolbászától mind kifoszták;
'S öt Riegelsbrunnban az üres tarisznya
'S üres gyomor csapszékbe kergeték.
Csak bort akart. A' fürge Kellner itt
Malacczal kínálá-meg, és midőn
Egy portziót már felropogtata,
Még egyet, 's ismét egyet tőn elébe.
Becsületes legény a' Németecske,
Mond György magában; majd ha az Isten egyszer
Elhozza közzénk, 's ő is fenn-akad,
Jóakarátja vissza lesz fizetve.

Meglátja Mikli, mit tud a' Magyar
Azokhoz, a' kik érdemlik, mutatni.
De a' midőn hálálkodásait
Elkezdte, 's menni akart, Beczolt! kiált
A' fürge Sógor. Akkor látta György
Mit téssen Riegelsbrunnban a' becsület.

Te nem fogsz engem porczogó malacczal
Jól tartogatni, hogy midőn megyek,
Házmestered rám nyújtsa tenyerét.
De én sem mondom, hogy ha az Isten egyszer
Felém vezérl, leróvóm a' rovást,
Mint te nem átalsz vélem tenni jót,
Úgy én nem, a' jót tőled elfogadni.
'S bár Szemérem is hív, bár Vitkovics,
És Bártfaym, 's a' lelkes Fáy, készek
Lakásokat velem megosztani;
'S én nálok kényén 's nyűg nélkül lehetnék;
Bár a' nem-régen épült Zrinyi 's a'
Fejér-Hajó szobájkát kinyitni
Előttem is nem késedelmeznének;
Önkénytt repülök a' te karjaidba,
És hogy te fogsz-el, büszkén hirdetem.

És majd ha nálad leszek, és ha benned
A' szeretetre legméltóbb halandót,
A' tiszta főt, a' tiszta keblet, és
Kedves társalkodót, immár kilaktam;
Ha majd csudálva nézem, mint levél,
Tizenkét esztendő' lefolyta alatt,
Te, böles pazar, kincsekben gazdagabbá;
'S irigyeddé lesz tisztelőd, barátod;
'S a' nagy gyönyör megtágulást parancsol:
Jer akkor, és vezess-el te Ferenczynk'
Graphídonához, hogy felejtve mindent,
De nem, hogy azt honunknak hős fija
Teremté, csókom a' márványra szálljon.
A' csaknem hetven esztendő's öreg

Eléggé ifjú még lángra gyúladozni,
Keblet ha szépség és ha Hon hevítik.

Most útamát Horvátunkhoz veszem,
A' nagyhoz, jóhoz, szenthez. De te rántsd-el
A' gondolatlant, 's sugjad ezt fülébe:
A' négy fiu 's három lány és az anyjok
Számlálnak minden órát: láss dologhoz.
Essél előbb keresztül a' pörön,
'S éld akkor osztán szíved' kényeit.

A' Burkus-háborúban egy Huszár-Tiszt,
Kinek csak két szemét 's hosszúra-nyúlt bajusszát
Hagyá-meg épségökben puska, kard,
Tört karral, czombbal tére-meg Tokajba,
Hogy szőlejét mielvén, Istenének
Elhessen; eddig a' világnak élt.
De ő Tokajban is csak Kapitány
'S nem szőlős-gazda volt: 's midőn vagy ő
Ment látogatni mást, vagy mások őtet,
Beszéllgeté, 's nagy tűzzel, mint veré-meg
Collín alatt Ő a' nagy Fidriget,
Berlínben Ő mint volt Hadikkal, és
Lódonnak Ő mint nyert eggy Schweidnitzot.
'S László (mert ez volt vezetékeve,
Pál 'a' kereszt) addig beszéllgeté
Collínját, Berlínjét, és Schweidnitzát,
Hogy szőlejei kapálatlan maradtak.
Szüretkor még is csak kiméne; 's látván,
Hogy más furmintot széd tőkéjiről,
Sárgát mint a' méz és arany, de néki
Csak egrest ad a' parlag; és hogy a'
Szomszédok' szőleji, mint a' mivelte kert,
Tisztán mosolygnak a' néző szemébe,
De farkas-bundaként a' többi közt
Az ő parlagja, szürkén a' magas
Gordontól és cseplyétől; pisztolyát
Belé süté, 's kaczagva hirdeté-el,

Hogy ő farkast löve ; végye , a' kinek kell ;
'S tovább is hirdette Schweidnitzait.

Te sugd a' László Pál' nevét neki ,
És ha nem enged , úzzd Prókátorához.

KAZINCZY FERENCZ.

A' H O L D H O Z.

Éji vándor ! felhőd' kárpitjában
Sokszor könnyes szemmel néztelek ,
Képét láttam arcod' sугarában ,
Sóhajtási voltak a' szelek.
Karjaim kinyíltak , hő keblemre
Hogy szorítsam a' szép ideált ,
Ah de halhatatlan gyötrelmemre
A' hevülő megcsalatva állt.

Vágyaimtól gerjedő reményem
Öt nyomozza most is szüntelen ,
Ah de ködben elborult ösvényem
Tévedeztet kínos éjjelen.
Ismeretlen messze föld' vidékin
Kísér 's hurezol titkos érzetem ;
Rengetegben , sziklák' omladékin
'S vad pusztákon árnyát kergetem.

Élsz e tündérberkek' szent homályán ?
Óhajtasim ott is rengenek ;
Túl az égen , túl a' csillagpályán
Gondolattal messze röppenek.
Képzetemben száll egy édes álom ,
Lángvonással egy kép bennem ég ,
Folyton érzem , és még sem találom ,
Itt közel leng e' bús messzeség.

Szív , örvényed' zajgó hullámában
Árad és forr mély hevületed ;
Ah magaddal küzdesz e hijában ,
'S tennen álmod' képét kergeted ?
Érzem innen kelni rejtekedből
E' borút , melly titkosan hervaszt ;
Szív , derülj-ki lassan fellegedből ,
Vagy dobogva szaggasd-széllyel azt !

KÖLCSEY.

KÉK ÉS FEKETE SZEMEK.

Szép szemek ! bár hol ragyogva ,
Kérdésemre szóljatok ,
Pillantással , szűz-kegyessel :
Mert pillantás szavatok ;
Én , ki már egyet vesztettem
Mást keresni menjek - e ?
Mást keresnem nincs - e tiltva ?
Válogatnom szabad - e ?

A' szem mellyet én szerettem ,
Melly szivembe tört vete ,
Nem volt sem világos égszín ,
Sem borongó fekete.
Nyájasabb a' feketénél ,
Gyenge kéknél tüzesebb ,
Gyorsabb ennél , hívebb annál ,
Andalítóbb 's csendesebb.

Mint egy ébredő tavasznak
Bujdosó szép csillaga ,
Olyan volt az , itt a' földön
Boldogabb ég' záloga.
Most , ah , az már elborulván ,
Még ha választás lehet ,

Mit szeressek, mit dicsérjek?

Fekete vagy kék szemet?

A' kék, tiszta szép mezőjén,

Mennyet ígér, mennyet ad,

Ott hol még vidám az elme,

A' szív tiszta és szabad.

Ott epedve, egymást értve

Két szelíd szövetkező,

Képzelem, mert sejthetém már —

Milly megáldott szerető!

A' boldog hív új reményét

Kék szemekben tükrözi,

Ah de a' nem boldog abban

Veszteségét temeti:

Én, kit annyi szenvedéssel

Megrakott a' földi lét,

Mit zavarnám bánatommal

Kék szemek' szelíd egét?

A' borongó feketében

Látom gyászos multamat,

Újra látom folderülni

Semmivé lett álmomat.

Ott éjjel küzd nap' delével,

Egymást győző hatalom,

'S melly szép látni harczaik közt,

Mint mosolyg a' fájdalom.

Ezt ohajtom, ezt dicsérem

Én, ezt a' gyász feketét,

Melly setét fölségben ússza

Hóvilága' tengerét.

CSABA.

LYÁNYKA' GYÖTRELMÉ.

Oh égető kín,
Oh gyötrelm
Viszonláng nélkül
A' szerelem.

Felettem éj, nap
Sötét ború;
Szemembe' könnyek,
Szivembe' bú.

Nem érti titkos
Küszdésimet,
Kit lelkem óhajt,
Lelkem szeret.

Keblembe' dúl, forr
Vágy, félelem;
Gerjelmim' önkényt
Fedezgetem.

'S ah nincs olly isten
Ki sejténé:
Ki néma nyelvem'
Megfejténé.

Kereng a' tér föld,
Az ég velem;
Nyugalmam', enyhem'
Nem lelhetem.

Oh égető kín,
Oh gyötrelm
Viszonláng nélkül
A' szerelem.

BAJZA.

F E L F O G A D Á S.

Mások fogadjanak-fel
Aranyba és ezüstbe:
Én csak borért ütök-fel.

Fizet meg-döbbenéssel
Azok közül az egyik.

De én, ha vesztenék is,
A' nyertesem' borából
Iszom, reá mosolygván.

DÖBRENTÉI.

HELVILA' HALÁLÁN.

Álom, álom, édes álom!
Altass engem, légy halálom!
Hadd álmodjam Helviláról,
Szép szeméről, szép hajáról,
'S ékes arca' hajnaláról,

Álom, álom, édes álom,
Altass engem, légy halálom!
Ah, csak míg te altatsz engem,
Addig nem gyötör szerelmem,
Addig érzem őt ölemben,
Addig állok véle szemben,
Ah, csak addig nem tudom, hogy
Szép alakja por között fogy,
Por között a' sírüregben,
És mind mélyen és mélyebben,
'S romlottabban száll alá.

Ott hol Gyöngyös' kék vízében
Rázza árnyékát a' szélben

Két sudár fa, és virágzó
Ágain zeng bús madárszó;
Ott van dísze a' világnak,
Helvilája bús Csabának,
Ott van, 's nem bocsát magához,
'S nem siet-föl karjaimhoz.
Hallgassam vagy kérdjem őt bár,
Nem hall többé, nem felel már —

Álom, álom; édes álom,
Altass engem, légy halálom,
Légy halála életemnek,
'S élte haldokló szívemnek.

CSABA.

A' TUDATLANSÁG.

Tudok vígan nevetni,
Tudok híven szeretni
'S szépről énekleni,
'S kelyhem' ha megtöltétek,
Köszönni bort felétek,
'Tokaj' szent isteni:

Egy van, mit életemben
Sem búmban, sem kedvemben
Meg nem tanulhatok:
Epedtem, olvadoztam,
Sok lyányt lágy búra hoztam;
'S még sírni nem tudok.

KÖLCSEY.

A' SZELLŐHÖZ.

Súgd-meg nekem kis fúvalom
A' lányka' álmait;
Te láttad és kísérted-el
Hogy hantra dőle itt.

Midőn fölötte bújdosott
Esthajnal' csillaga,
'S elnyúgován sugárinál
Itt szunnyadott maga;

Midőn én búmban elhagyék
Virágot és tavaszt,
Melly álmodt akkor álmodott:
Jó szellő! súgd-meg azt.

Oh abban fekszik párosan
Élet 's kinos halál,
Élet, ha rólam álmodott,
Ha másról, kín 's halál.

De élni kell, vagy halni már,
Közép itt nem nyugaszt,
Szellő! mely álmodott,
Oh súgd nekem meg azt!

CSABA.

DOCTORI TANÁCSSTARTÁS.

Göres doctor társival azon tanakodott
Loccs asszony' oldalán egy lyuk mért támadott?
Tudományok némul. 'S csudálja valaki,
Hogy így esett? Én tudom: egy titok furta-ki.

DÖBRENTÉI.

SATYRICUS SZÓKÖNYV.

- Elég** — ezen szó nem találtatik a' Fösvények Szókönyveikben.
- Pénz** — az Esze a' Kereskedőnek, és Vére a' Zsidónak.
- Szív** — némelly Dámának szíve olyan mint a' Rózsa minden tisztelő nyer egy levelet, és a' Férjnek csak tüskéi maradnak.
- Leányok** — a' Férfiaknak eleven babáji.
- Tapsolni** a' Szinjátszónak — utasítás az Igazgató Erszényének, ki a' Szinjátszókat idejében pénzzé tudja tenni.
- Gazdag Fösvények** — szamarak, kik pénz zsákokat visznek hátokon, mégis bojtortjánt esznek.
- Reménység** — opiuma a' beteg Szívnek.
- Fejek** — az Emberek' fejei hasonló az órákhoz, egy sem jár a' másikkal egyformán, mégis mindenik a' magáé szerint igazítja magát.
- Luxus** — e' nélkül a' fösvénység éhel hagyná meghalni a' világot.
- Barátok** — árnyékai a' Napnak, addig mutatják magokat míg ez fénylik, a' leg kisebb felhő miatt is elmúlnak.
- Talán** — ez a' legigazabb szó minden emberi-Nyelvekben.
- Meghalni** — Mesterség, melly nehéznek lenni ítéltetik, és mégis kiki tudja.
- Kerek-Asztal** — ha a' Vendégek kerek Asztalhoz ültetettnek, egynek sincs oka panaszkodni, hogy rangjához illendő helyet nem nyer.
- Könnyek** — némelly özvegynek könnyei, mellyek Férjének halála miatt gördülnek, elvesznek a' megint Férjhez menésnek gondolatjában, mint a' folyók a' tengerben.

Czeremoniák — csupán azért találtattak fel, hogy silány tetteknek, és üres köszöntéseknek fényt adjanak.

Henyélés — ennek ugyan nincsenek dicsérőji, de annál több követőji.

Nyilván való sétálás — dolog a' Restnek, — Purgatorium a' szerelem féltőnek, — bucsú járás a' Csélcsapónak — menedék az ifju Özvegynak.

Ostobaság — bizonyos időkben ostobának lenni nagy Mesterség.

Fösvények — jó Hazafiak, mivel másokért éheznek.

A' henyelőnek napja — egy álmatlan éj.

Élet, Világ, Emberek — ki ezeket csak könyvekből akarja megismérni, hasonló az olyan bolondhoz, ki a' Fűvész Tudományt a' megfagyott ablakokról akarná megtanulni.

Tűkör — ez legigazabban megmondja a' Dámáknak szépek -e, vagy rutak, és ezért megérdemli az elsőséget a' Férfiak előtt.

Ajándékok — halotti torai az Igazságnak.

ÖSZTERHUEBER MÓRITZ.

I M Á D S Á G.

Istenem, a' ki kegyesség vagy, sok bűneim' engedd;

És tedd lathá, kevés emberi jót ha tevék.

Légyen arany te előtted ez, az pedig ólom, aranypor,

Gyarlóság-fedező, fussa-be ólmaimat.

A' KI VÁR, JOBBAN JÁR.

Nappali gondaidat ha megúntad, várd-be az estvét;

A' zavaros nap után, a' kies estve bejön.

VITKOVICS.

M O H Á C S.

Hösi költemény.

NÉGY ÉNEKBEN.

Zengjed Múza Mohács mezején Magyarok' romlását!
A' had elintéző szent Isten ítélete rendét,
Mert örök Istenség végzé, nem földi Hatalmas,
Hogy nemzetrontó Szolimán vész' eszköze lenne,
És Magyarok' vétkét büntelné kardja Pogánynak.

Éneklém Nándor' vívását, 's benne Szilágyit,
Kül Mahomed kőfaldöntő nagy táborra vesztét,
Húnyadit Istenként szágúldani, sergek omolván.
Zengettem Budavár megvételit, és Kara' harczát,
Múza imért vontál ekkor gyászfelleget én rám
És miokért vágyál énekleni Múza Mohácsot!

A' kutyacsillagzat melegét hintette mezőnkre,
Hunnia nagy térén gabonák főhajtva lebegtek;
A' pihegő aratók zengésit messze lehordák
Lengedező szellők, mikor a' lemenő napon estve
Órjás árnyékok hosszában, honba siettek,
Vagy mikor a' nyíló hajnal sугárza vizsontag,
'S békés kunyhókból felkölté menni mezőkre.

Esti homály fedezé Duna, Dráva határtokot ekkor,
A' szomorú Hold is gyászolt a' földnek alatta,
Fenn az Egek mennyzetje homályba borúlva derengett,
Isszonyodom zengvén, mik lettek most az Egekben!

Lángzó csillagján Budavára felett vad Abaddon.
Megjelenék, Árpád hazaföldén, rettenetes Rém,
A' seregek szent Istene verte-le régen Egekből,
Mert pártos Rém volt hadat és vért ösztönöző láz.
Igy lebegett hajdon Rómának, 's régi Görögnek,
Vagyha mikor valamelly ország országra felindúlt,
Nemzeteket rontott, felforgata népeket, és ölt.

Szélvészben forgott legelébb, 's dörgéssel ijesztett,
A' szírtek csikorogtak alatt, a' fellegek égtek,
Mennyköveket hullott, 's villámokat onta hasítván

A' levegőt kereken, 's hosszában; rettege minden,
És az Egek szomorogva vevék a' reggeli napfényt.

Másodnap sűrűn futkostak légbeli lángok,
'S a' gyors mennyköveket záporral szórta közükbe,
Gyász szín fellegből fegyvert, és sergeket alkot,
És viadalt láttat fenn, és vért hullata foldre.

Harmadnap mindent riadással tölte körül bé,
A' ragyogó napfényt elrejtván éjjeli nagy köd.
Ember alutt, madarak nyugovának, hold se mosolygott;
Most isméretlen táborból trombita harsog,
És kürtök zúgnak, — hallák a' környbeli népek
És Ifjaknak Atyák mondának sírva jövődöt.
Nyögtenek a' temető boltokbeli testek először,
Hír szó ment, 's szárnyalt, hogy holtak hagyva koporsót
Felköltek szomorán és beszáltak Budavárba,
Nagy zúgás, ropogás hallattak földön, egekben,
A' Magyarok' vészét megelőzőtt éji ködökben.

Nándoron ált kele már Szolimán seregével azomban,
És Magyarok' földére hozá vallástalan orvait.
A' megalázott Rém ingerlé veszteni haddal
Emmanuel' hívó népét — és engede Szultán;
Mint rohanó vizár rablának Krími Tatárai
Eb nép, emberölő, égetni, rabolni gyakorlott;
Égve gomolygának kék füstben templomok, és szent
Tornyok mállának, 's üregekben rejteze sok nép,
Embertől kiürült faluk égő tűzben enyésztek,
Pusztult kunyhók' alküszöbén hív öregek ültek
Gazdátlan, 's hívák megjöni, magokra maradván.

Száz nyelven zúgott a' félénk Hír Budavárban,
A' szomorú vének kiszték a' gyorskaru ifjat,
Boldog Elők' fényes tetteit tusakodva követni;
A' rebegő hölgyek könyvben férjekre borúltak,
Karjaikon síró csecsemőiket adva keblekre,
Szépen esenkedtek, hogy védnék az Haza dícsét,
Gyermeke és öreget, — lángzó vér járta el a' férjt,
„Egy! Honn, Egy Isten, Két mindenem” így bátrítá.

Mind ezek így létét a' hír meghozta Lajosnak,
 Hunnia' szent koronát viselő Fejedelminek — érté
 És hallotta dühös Szultán, mire czélzana titkon,
 Hajdoni hősi szokást tartván elszánta Királyként
 Táborozó Magyarok seregébe lemenni legottan
 Tolna felé, — mert az hős Ország ott üte zászlót,
 És oda tartának hű felkölt fegyveres őrei,
 Kik véres karddal hívátva siettenek együtt.
 Ezt végezve; elébb gyűlést tartott Budavárban,
 Kezdeni mint keljen, 's bölesebben végzeni dolgot
 Felkele Rendei közt, 's így szóla királyi szavával.

„Arpád vére, vitéz Magyarok, hon védeni készek!
 „Rettentő hirrel teljes Duna, Dráva határa,
 „Szent törvényt dúló Törökök Szultánja hadával
 „Emmanuelt követő Magyarokra neheztele lelke,
 „Volt is ok — egy részről Mahmud' bosszus pora kiszté,
 „Kit Nándor meredek szírténél Húnyadi földön
 „'S görbe hajón, dölös Törökök' láttára, megüzött,
 „És szeldelte nehéz karjával Turczia rendeit,
 „Más részről Mátyás nagy fénye tüzelte, vakítván.
 „Tudjátok Magyarok! diadalmát Batori Hősnek,
 „'S Kinizsi tar törököt pusztító néma haragját,
 „És sokakat, mellyek ragyogók a' nemzet' Egében,
 „Mit sokat! — úgy hírlík fogadást tett Szentinek orvob.
 „Nemzet előtt: minden Szultánok vészeit egyben
 „Megfogná véres karddal bosszúlni kevélyen.

„Ámbár böles, 's fényes Rende! most ifju Király ül
 „Hajdoni nagy vezetők' székében — mennyei mív ez!
 „Mert lsten rendelt Fejedelmet, 's nemzeti Kormányt,
 „Hogyha pedig lelket, 's kardot megegyezve viendünk
 „A' esata helyre, ki lessz, ki megállana vivni Magyarral?
 „Mostan azért lelkem rászántam, 's mégyek ezennel
 „Népemhez; ha halok, ti temessetek egy Fejedelmet.
 Így szólott, könnyek cseppenként hullva szeméből.
 Annakutánna pedig Zalkán így szóla Lajoshoz:
 „Honnuknak szeretett Fejedelme! tanácsomat értsed:
 „Legfőbb kincse nemes népednek szent Fejedelme,

„A' fegyver, 's rezgő kard, testvér ontani készült;

„A' Had rettenetes, Várnát említeni fájлом. —

„Országolj te Király! de csatára kimenni tenéked

„Nem kívánom; azért légy békében Budavárban,

„Kímeld a' nemzet Szentségit az hadi vészben!

Igy végzé; de midőn a' nép értette tanácsát

Isszonyatos hangon zúgott, 's kívánta Királyát,

Mit tett a' koronás Felség most? engede, és ment,

Éjjel ereszkedik, és Budavára ködökbe' borongott.

Feljöve napkeleten szomorú sűgárokat öntvén

A' piros arczú szép reggel, kiki felkele gyorsan,

Bátori, meg Zalkán sietének menni Lajoshoz,

'S a' fegyver viselő nép rendben várta Királyát.

Felkölt a' gondos Felség, és Mária Hölgye

Kedves pár; de veszély idejére születtenek Isten

Égi tanácsából, és felkele vélek Ilerna,

Dajkai gond forgott valamint rég, mostis eszében,

Tudta Lajos csecsemő kis dolgait rendre beszélni,

Látván a' két hív szeretőt szomorú ölelésben,

Monda szavát kezdvén rezegő hangjával előttök:

„Gyermekeim, Koronás Fiam, és hív párja, Leányom.

„Engedjétek előmondnom vétségtelen álmom'.

„Ennyit elég! láttam, tetszettem látni talántán

„Meszsze terült térséget, övedzve habzó patakokkal;

„Zöldellő gabonák hajlongó bársonya fedte.

„Görbe halom tetején, honnan távolra kilátni,

„Szépen emelt az idős természet hajdoni tölgyet.

„Ágai közt egy pár hív gerlicze helyheze fészket

„Illatozó galyból — ott éltek boldog örömben.

„Minden szárnyas nép idvezlé, mint Fejedelmét

„A' terjedt tölgynek szerelem tanította lakóját.

„Minden boldogság e' földön' éjjeli látvány,

„A' boldognak vélt élet mint pára eloszlik, —

„Hozta rabló seregét a' boldog párra az Ellen;

„Mit volt tenni? hadat kezd, 's indul, nyögve szerelmét,

„Kezdek a' viadalt; elveszté, 's vére kiomla, —

„Vára szerelmes Híme után gyász nője hijában

„És rejtékbe borúlt és könnyez örökre szerelmén,
„Óhajtom néktek ne jelenesen semmit ez álom!

Igy végzette szavát az öreg, 's meg vissza beszélé,
Könnyeket ontának mindketten' a' koronás' pár.
Érzékeny karokat nyújtván, fájlalva zokogtak.
Szólal elébb lobogó gondok közt a' szerető férj:

„Indúlok téled szomorú Hölgy, vivni Pogányra!
„Halhatlan szeretet, 's szent érzet kapcsol öleidbe,
„Halhatlan hőstűz, és szent Tiszt köt le Hazámhoz.
„A' gyors érzések két részre ragadva, haboznak,
„Innen az érző szív, 's kebelem hiv részese tart el,
„Onnan az édes Honn nagy Tisztje sietni parancsol:
„Engedek, indúlok, magamat szentelni Hazámnak,
„Boldog légy, Isten hozzád, mig vissza jövendek!!

Könnybeborúlt szemeit felemelvén Mária, szóla:
„Indúlj útra Lajos! mert mentedet Isten akarja.
„Kormányozz és győzz, hív Hölgyedet, és országod',
„El ne felejtsd, Isten veled! érkezz vissza te érted
„Buslakodó 's váró társodhoz győzelemmel!

Harsog azon közben' a' trombita, szilfabot ütven
A' kutyabőr dobokot, reng a' föld, 's a' Duna habzik,
Zeng Buda' kőfalain a' tárogatók' rezegése,
Indúl a' Magyarok Fejedelme csatázni Pogányra,
Kit követett Zalkán szent Érseki tiszte' sorában,
'S Bátori Hunn-nemzet Főhelytartója, sugárzó
Harczbeli mint zabolázva, szökött és hánykoda járván.
Három ezer Lovagok mennek fegyverben utánna;
Zúgtanak a' hegyek, és térségek tábori daltól,
Visszatekintvén ott kiki végszót monda Budának,
Sok holdat hagytak távol koszoruzva kalásszal,
'S rakva keresztekkel, gyorsan Tolnára sietvén;
Este bocsátkoza már — megszálltanak a' Duna' partján.

MÁSODIK ÉNEK.

Indúlt láng szekeren rettentni Hazánkat Abaddon,
Éj volt, és szomorún csillogtak az égi világok,
Napkeleten kezdé, 's hordá nyúgotra csudait,

Barna ködoszlopból czentaurokat alkota rémnek,
 És ellenvívó sereget csattogva vezérlett,
 Hozta nehéz vállain a' pokloki görbe nagy üstöt,
 És emelé fenn a' bomlongó fellegek' ormain:
 Teljes volt életvesztő nedvekkel, erőkkal.
 Hekla tüzes bércezen főzték a' hegybeli lángok,
 Régen — felbontott Várnán és Kanna terében,
 'S a' Marathoni merőn fekvő csontboltokat; onnan,
 Szedte szerét, sziklák üregéből vipera mérget,
 És egyebet mindent, és együtt törve kifőzte,
 Kólkhisí Médéát követé, rossz emberölő Orv,
 Hullatván önté cseppekben szerte Hazánkra,
 És, akará népét pestissel is ölni, fogyasztani.

És rengette nehéz bárdjával benn az erős föld³
 Oszlopait, 's kőszírt üregekben szörnyen üvöltött,
 Háromszor dörgött, háromszor is ingada, 's rengett
 A' tápláló Föld, omlottak az égbeli tornyok
 Emmanuelnek szent birodalmát vesztetni czélzott,
 És ültetni reánk Mekkát, 's vallástalan embert;
 A' Menyébéli pedig másként végzette magában.

Egi lakók! mellyik sугarlá lelkemet arra,
 Hogy hadakat zengnék, 's tudnám a' mennyei végzést,
 Mondjátok ki miként történt, és mint mene véghez,
 Halhat'lan Bíránk igaz, és nagy ítélete rajtunk!
 Egi tanács nélkül nem lett ily nemzet ítélet!

Szólott fény felség özönében földre tekintvén,
 Sorsokot intéző, mennyben élő Fejedelmünk:
 Megzendült az erős mennyeknek bóltja szavára,
 'S védeni Honnunkat küldött szent Khérubim angyalt.

„Halhatlan létű, szárnyalj le sietve Magyar nép
 „Lakföldre! Te ki hajdon rendelve repültél,
 „A' megítélt földet vízárral, özönbe meríteni. —
 „És kit végképen küldök bévégzeni mindent,
 „A' Föld, és tenger vég napján, — halljad akartom!
 „Van gondom népemre, nem engedem elromlását. —
 „Mostan azért tusakodj a' Rémmel, 's poklokig üzd le,
 „'S a' Sors könyvéből láttass nagy ítéletet, ülvén

„Hajdoni Hősek előtt, Magyarokra; de veszni ne hagyjad.
„Van gondom népemre, nem engedem elromlását. —

Igy végzette szavát a' Mennyei szent örök Isten,
A' Napok, és Holdak, 's nagy minden imádta beszédét. —
Szárnyala fényködökön a' Szent, gyorsan lerepülvén,
Jobjában lángzó kopját emelintve vezérlett!

Homloka ságárt szórt, szeme lángzott, balja paist tart,
És úszott fényes felhőn, Sors fontot övébe

Szegve siet, 's Honnunk' levegőire szálla magossan,
Látá tűz szemével távol a' Szentet Abaddon,
'S ellene mérgében indúlt gyász fellegen állván.

Nagy félelmetlen kopjára szegé keze jobját,
A' Menyébéli követ, 's kezdett folytatni beszédét:

„Pártos Rém Angyal! megalázott tégedet egykor

„A' Mennynek Fejedelme, midőn a' boltos Egekkel

„Vivtál, és az Örök' Szent székét rontani vágytál,

„Isten' Erősei vertek alá mennykőkkel azomban.

„Ismét felkelvén Egek és Föld ellen üvöltesz,

„És fenyegetve perelsz, emberrel vesztve el embert,

„Nyugni nem engeded és birodalmait égi Királynak.

Hallván e' szavakat, felel a' hadat ösztönöző Rém:

„Fennyen országló Felségnek büszke követje!

„Lám bátor csendben laktok ti fényes Egekben,

„Verve miolta reám mennykőt hullattatok Égből,

„Üzvén harna hideg poklokra mosolygatok; én rám,

„Ülvén nem rebegő helyben, boldogtalan orvra. —

„Lelkem erős mostis, nemes, és fájlalja veszesztett

„Székét, 's nem nyugvó bosszut hord harczos Abaddon,

„Míglen visszanyerem ragyogó birodalmamot ismét!

„'S büszkén szólva tekint, — a' Szent követ így felel erre,

„Égi parancsommal most tiltalak ártani többet;

„Térj haza ködviselő bús országodba legottan!

Ekkor az Éjjelnek Fejedelme haragra felindult,

Szót kezdett; dúló mérgében erős szava megholt,

Rettentő bárdját, nagy lombos füstben emelte,

És lesüvöltö sebes rohanással az angyali Szentre,

Ki ragyogó felhők' ködromján állani jól tud.

Ért a' rettenetes bárd, és sűgárza setétben
A' rezező pais, — a' mennybélit lelki nemes tűz,
Érdeklé, 's fenevad-bántás készítette szemérmét,
'S homlokait fedezé sebek ellen, bánva kerülván
A' viadalt bosszúlni, de lángoltatta hatalmas,
Czélja nagy érzete; kopjáját karjával emelte,
És kitöré rohanó Társának pokloki bárdját
Vészhordó keziből, és égi tekintete verte. —

A' bosszus dárdát ragadott, mérgelve viszontag,
És vagdalta nehéz paisát, melly védve fedezte,
És forgatta nemes homlokján a' csida lapját.
Hah! kihez egyeztetni serény nagy mennyei szentet!
Önnön lelkéhez vala csak nagysága hasonló. —
Sérelem és viadalja között, szellengve lebegett,
És leütötte nehéz, súlyos kopjája hatalmas
Lapját, és gyakorolva csapást, leütötte kilenczszer,
És esmét felvonva rohant, és vága tizedszer.
És ropogó sebezés követé, 's a' rettenetes Kar
Villámlott, dörgött, mennykőket szóra le, sújtott,
Elrémült a' láz, a' sebbel terhes Abaddon,
És roszzs vért csepegett a' síró földre magosról,
Elhervadt a' fű, 's a' plánta, dühös melegétől,
Megfélemlé, 's szaladt poklokra leszállni viszontag:
A' Hős, szent Bajnok, kopjával eloszlata mérges
Felhőket, 's levegőt tisztítván lenge magossan.
'S forgó jobjával száz mennykővet úze poklokra,
'S véget tett szaporán vad Abaddon' mérge dühének,
'S mint diadalszerző Felség megszálla ködökben.

Igy történtek, — azon közben a' mennyei szent Hős,
Elszáná végezni parancsát bölcs Istennek,
Vette pedig fenylő kürtét, és elhata hangja,
Napkelet oldalain napnyúgot földre messze —
Illy kürttel zengett régen, nagy özönbe meritván
A' Föld országit, vadat, és embert bele vesztvén,
Illy kürttel zeng ég föld vég napjára viszontag,
Hallák, és érték a' Hős nagyok Eliziumban,

Hétmogorok, kiknek legelőbb folyt fegyvereken vér,
Az Haza szerzésben, 's indúltak az Isteni hangra,
Vissza, Hazájoknak megítélt földére sereggel. —

Míg ezek így lesznek, Tolnára leérkeze Zalkán,
'S a' Koronás Felség, és tapsola minden elébe;
Tárogatók zengtek, 's a' nép örvendő fogadta;
Törte pedig Szolimán a' Péterváradi bástyát,
És égette rabolta terét a' Dráva vizének. —
Ember erő nem volt melly védelmezve fedezné;
Mérőföldre hajolt a' füstnek tengere szélben,
Halmokat, és hegyeket láng elfőde gyászos özönnel.

Megjelenének azért a' Hétmogorok komor arcczal,
A' mennyből megítélni leszárnyalt Szentnek előtte,
És rendben várták, felhőkben végzete célját.

A' szent villámló vékony felhőkkel övedzve
Intett, és szomorú csend válván, szólani kezdett:
„Nyúgodalomba merült, hajdon nagy Scytha vezérek!
„Kik legelőbb Népet Maeotisz partjai mellől
„Hoztatok, élettel termékeny helyre, hidegből,
„Hétmogorok, Magyarok telepítő régi Erősei,
„Ok nélkül nem jöttem Egekből, ülni tanácsot,
„Gyakron küldé ki szent végzését tenni Királyom,
„A' mennyuek kerekét forgatni tudó magos Isten,
„Rómának, Babilonbelinek, 's Hellászi Görögnek,
„Kik mind messzeható nagy nemzet voltanak egykor,
„Emberbűne miatt de következe rájuk ítélet.
„Halljátok; mert így illett feljöni tinéktek. —
„Istentől tiltott Élőknek tudni jövődöt,
„Imé most jöttem megítélni Magyar Haza tetteit.

És itten felnyitva terengete meunyei könyvet,
Sorskönyvét végig ronthatlan aczél Levelekkel,
És magyarázva, mivel mindent jól érte, beszélett,
Múltakat, és mostan lévőket, 's régi jövődöt.
„Itten látjátok — szólott újítva beszédet,
„Géjzát, és Istvánt, kik nemzet Apostoli voltak,
„És hitlen népet békés, szent hitre vezettek. —

„Béla sa jó partján látszik hadakozni Tatárral,
 „Lássátok Kálmánt, Lászlót, 's Lajos országlókot,
 „Húnyadit a' Tartól dobogó szent Imrei téren,
 „És Nándor' bástyái megett. — Seregelni Rigóra,
 „Két Császár, Amurat, 's Mahomed, küszködtenek ezzel,
 „Két Császár érzé nagy Húnyadi jobja csapásit,
 „És mutatá Mátyást villámlani Hunnia trónján.
 „Mint rezgette Magyar szablyával Turczia népét,
 „Bátorit, és Kinizsit Törökökkel vívni Kenyéren,
 „Bátorit, és Kinizsit, mindkettőt a' Viadalmast,
 „Ott láthatni Lajost, Pannónia gyenge Királyát,
 „'S a' dúló Szolimánt rettentőn vívni Mohácson,
 „Nándornak lobogó mezejéről fogva Budáig,
 „Emberrab szomorú dandára teméntelen itten!
 „Erdőt, és tereket megölettek testei fedtek,
 „Rettenetes látvány! sírának az ősi vezérek,
 „És habozó kebleik mély fájdalom árjait onták.

„Még nincs vége — nagyobb történet vár vala rájuk,
 „Zápolya itt küzdött öldöklő sergivel, ottan
 „Ausztria' harczt értő vezetői csatáztanak együtt,
 „Nagy turbánt viselő Törökökkel, 's Krimi Tatárral,
 „Most egyik, majd más nyert a' köz nemzeti harcztban,
 „És harczolva, csekély érdemmel, pusztá hazában,
 „Testvér ölt testvért, atya magzatot, egyes erővel.

„Zrínyi szigetvárat védé, szép hősi halállal,
 „Védte Temesvárat, és hitre feladta Losonczy,
 „Hittelenek megölek, miután sok kontyos elomlott
 „Kardja miatt; Vezekény, Eger és nagy Váradi végvész,
 „'S még több számtalanok, Duna, Dráva videkei gyászban
 „Ültenek, és Budavárrt Basa kény tett Mekкаи törvényt,
 „Túl fellebbe borúlt Sziklákön, mellyek övedzik
 „Dáczia háromból egygyé vált, régi lakóit,
 „Ült könyben egy Szűz, arcát könyökére szegezvén,
 „Bánat felleggel fedelíté szép szeme lángját,
 „És szomorún nézett Maros, és Olt partira fűgvén,
 „Szörnyeket is látott. — Itt Bátori harczt Mihállyal,
 „Vad Havasalföldnek Fejedelmivel, isszonyatos volt,

„Ott Székel, 's Raduló, küszködtenek éjjel Apácán,
„Básta rohant ottan 's temetőt tett pusztá falukból;
„Szemlélhetni keményt Szőlősi csatában elesni,
„Barcsait pompátlan temető halmába borúlni,
„És láthatni Szamos mezején Rákóczi csatáját,
„A' hét vár lángolt, kuruczok csapatokban üvöltnek.

Fordított ismét a' Mennyei, 's monda viszontag:
„A' száz öltözetű Európa vitézei itten
„Fegyverben gyakorolt sergekkel. —
„Ázia menydörgött ott, és Európa tüzet szórt
„Egymás ellen, erős ostrommal, küzdve Budáért,
„A kettős Koronás Sas perlett Osmáni Holddal,
„'S Rettentőn győzött Zentán, 's vér lepte Mohácson;
„Kontyosok omlának nagy Péterváradí harcban,
„'S Nándor kőfalain hullottak Napkelet orvai,
„'S a' Koronás Sasnak hódolt Pannónia. 's Erdély,
„Attól fogva remény Magyarokra mosolygani kezdett,
„És boldog napokat tündöklött a' Magyar Égre.

Eddig fordítván, megszűnt a' szent követ itten,
Monda tovább: Ambár megítéltetik Isteni czélból
„Most a' visszavonó nemzet, mert tettei méltók!
„Nincs hív engedelem, 's haza hívség lelke sokakban,
„Pártosokat késztnék, 's egymást dulakodva veszítik.
„Rossz Atya, rossz magzat, rest polgár, és henye Férjek,
„Éltekből józan mértékletet elszoktattak. —
„Mit sokat! a vétség példátlan elárada rajtok,
„'S tar Szolimán által végzé büntetni az Isten.

„Mind azonáltal az Ég Fejedelme nem oltja ki végkéj,
„Hamvaiból támaszt ismét nagy nemzetet, és jót,
„Hadbéli hős fiakot, nemzet szerető maradékot,
„Támadnak, nagy célra tüzelgő, hív, nemes ifiak,
„Zengenek Énekeket, harsognak hajdoni tettet,
„Álmélkodva tekint illy népre lakója világnak,
„Hogy ha felül Honnot szabadítani Trézia mellett,
„Jósef alatt Törököt szablyája halomra leaprít,
„Vagy nemzet szerető Felségét védi Ferencznek.

Igy mondott, 's vévén nagy fontját fenn az Egekben,
 Jobb mértékbe rakott jó tetteket ottan először,
 És osztán minden rosszat baljába halommal,
 És tartá szentül a' fontot, fűgve hibátlan,
 Hajh! de nehéz terhtől mélyen balszárnya lesúlyedt,
 És romlást mutatott Magyarokra, sohajta keblében
 A' szent, 's bánattal fedezé köny csepjei hulltát,
 És ekkint véghez vivén nagy ítélete rendét
 Állva maradt, 's fényes felhőkön úszva merengélt,
 Vissza repülének a' felkölt Scytha vezerek,
 Nagy sírást, 's szomorú hangot hagyván az Egekben.

HARMADIK ÉNEK.

Gyűlnek azon közben Tolnára sebes seregekkel
 Honvédő Magyarok, Szolimánnal harczra kikelni,
 És gyakorolva hadat, tettek gyors rendbeli forgást.
 Sűgárvó hajnal keleten, nedvlepte mezőkön;
 Gyúlongott keblek látván a' nemzeti szent főt,
 Köztök lenni Lajost, 's már a' Nap délre felére. —

Régi Magyar rendben telepedtek, rakva gypasztalt
 Jártatták, gyorsan - tüzelő Pannónia nedvét,
 És vadakat szeldeltek, erős kezeikkel elosztván,
 'S rája nehéz Kinizsit jártak, tánczolva, kiáltva,
 Húnyadi vérmársát zengették Várna mezőre,
 Örvendezve tekintte Lajos, 's dicsérte vezéreit. —

Meghajlott ragyogó Títán a' fényes egekben,
 'S hármát ütött Tolnán a' szélrepitette harangszó.
 Járva sokat gondolt Lajos a' duna folyama partján,
 Ország, és Hampó követék, 's szent székbeli Zalkán.

A' Duna folytában, gondban szemlélve megállá
 Egy csergő forrás tajtékzó kútfeje mellett,
 A' hevet ontó Nap melegét enyhíteni leülván,
 Régi határt mutató szobron olvasva figyelmez:
 „E' forrást 's nyugvó helyet itt Palamedesz emelte
 „Vándorlók számára, te kit hozza végzeted eddig!
 „Lám ne legyen terhedre koros pásztor Palamedeszt,
 „Kis kunyhójában meglátni, 's kinyugni Szigetjén.

Olvasván hívá követőjét, 's érkeze gyorsan,
A' víz révéhez, hol csolnok vára reájok,
És bele szállának, 's hajta két pásztor evezve
A' fákkal lobogó nád környékezte szigetbe. —

A' Duna habjainak közepében, messze le nyúlik.
Láttanak itt legelő nyáját, zöldfáknak alatta,
Sípos pásztorokot, sok rendbe, keresztbe kalangyált.
Ért gabonát, és fürendet, fülepte mezőket,
Rakva gerezdekkel borkerteket, alma, barackfát,
Közbe kerek levelek közt ingó nyári gyümölcsöt,
Ágai közt távol, mosolyogva pirosolni szélllel.

Túl a' termékeny zöldfáknak galyjain által
Buzgott sok kunyhók kékellő füsté lebegvén,
'S messzeterült a' Fáktetején — vékony gyakor ösvenyt,
Gyepszél oldalazott, — ide vették útjokot onnan,
Hozta nem ismervén vendégeit a' pásztornép. —

Hol Palamédésznek kunyhóját végre megérék.
Napkeleten lengő zöld ág borította, gyümölcs fák
Lepték ablakait. — Csűrében ért gabonát,
Rakta nagy asztagban. — Közelítvén lakhelye mellé,
Öregek a' küszöbön serkenve, serényen ugattak.

Vendégit látá Palamédész örülve fogadta,
'S bévezeté pásztor kis kunyhó kurtá küszöbjén.
És tudakozván kik lennének, 's merre sietnek,
Érté, hogy Magyarok koronát viselő Fejedelme,
'S Hösei vólnának pásztor vendégei, 's mindjárt,
Idvezlé pásztorként a' Felséget örömmel.

És vezeté most kerti gyümölcsfák útjain által,
Most mutatá mívét, 's mondá sok pásztori dolgát,
Félre azon közben szólott Országhoz az útban,
A' Felség. „Im lásd melly nyúgott, 's bódog az ember,
„Kis sorsban, ha nagyok fényét nem kérte is Egtől.
„Oh pásztor hajlék, melly csendes, az éjszaka néked!
„A' koronák főnek Haza, 's szorgos nemzeti gondban,
„Boldog kit kebelébe vehet kis pásztori lakhely!
Vissza felelt Ország Fejedelme szavára legottan:
„Fejdelem! egy ország és kunyhó sorsa különböz.

„Lennie kell nemzet vezetőnek is, Isten akarja,
„'S tészen törvényes szent Főt, 's kunyhóbeli pásztort,
„Légy Te Király, és birj, 's védelmezz pásztori népet.

Igy mondott Ország. — Egy pásztorné közelített,
'S hívta csinos kunyhóba Királyát, pásztori kedvel,
Körtvélyt vitt, 's almát, mint illet, fűzve virággal,
Tiszta kosárt tartván, asztalra kirakta serényen,
'S kérve szeméremmel kedvelleni pásztori kunyhót;
Éltek az ébresztő borral, 's nap főzte gyümölcscsel.
Monda Menálkászhoz Palamédész kezdve beszédet:

„Férje Leányomnak, legelő nyáj őre, Menálkász!
„Készítsd fel sebesen forgó szekerembe sietve.
„Négyszeresen dobogó lovaim, 's vidd a' koronás Főt;
„Zöld fenyvel kertelt szent Kápolnában imádni
„A' mindent bíró szent Istent, Pólidamással
„Örpapjával ezen viz környékezte szigetnek: —

Szóla. Sietve megyen lovakot foglalni Menálkász,
Ülve Lajos szekerén, 's hős társai futva menének,
Isten imádtatván a' Kápolnában először,
Esdeklének erőt, 's segedelmet az égi Királytól,
És leborúlva Lajos, lelkét megalázva könyörgött:

„Isten, mennyeknek szerzője, nagy égbeli Felség!
„Emmanuel neviben keltem fegyverre Pogányra,
„Nemzetet, és Honnot szabadítani célja kezemnek,
„Jój le hadintéző hatalommal, 's kardom' erősítsd,
„'S engedj népemhez megtérnie győzedelemmel!

Igy esedezve remélt felsőbb segedelmet Egekből,
Hajh de külömb végzést rendelt a' mennyei Felség!

Míg pedig a' Koronás e'ként könyörögne magában,
A' szent óltárnál a' vén Palamédész elalvék.

Nem serkenté fel, nem háborította nyugalmát
Senki, hanem szekerén, szaporán mind visszamenének,
Őrseregébe Lajos hős társival, a' Duna' partján,
Órjás árnyékok kísérvén kitkit az estvén.

Hogy pedig a' fényben ferdő nap feljöve reggel,
Hunnia földének sok Erősei jöttek azonban,
Némellyek lánggal villámló kardot emeltek,

És sebesen forgó paripát zabolázva vezettek.
Jöttek az öldöklő Gyalogok, 's gyors hadbeli Hajduk,
És gyakorolva hadat formáltak tábori rendet,
Hős Tomory, 's bajnok Zápolya vezérele mindent.
Míg Erdély vajdája jöhetne derék seregekkel,
'S tábori nagy kormányt, mint fő, forgatna kezében.

Dráva vizén Szolimán általkale, 's tarral előnté
Hunnia természetét, — a' fellegek hasztalan onták
Záporral tiltó viz terheket, egyre szakadván,
A' hömpölygve menő nagy Dráva segédire hívta
Hasztalan a' zuhogó Múrát, 's több folyamok' árjait;
És sebes örvényben forván, dagadozva kicsaptak,
Tiltották által költözni pogányok eborvait.
Ágyukkal gyakorolt bosszút, 's mérgelve lövelte
A' vizeket Szolimán, és által hozta csapatjait.

Ellentálla nehéz vasasokkal Batori néki,
'S a' rohanó Törököt seregenként szórta vizekbe,
Messzelövő karabély önzápóra verte fejenként,
Érczagyok ordítván felforgata hidakat az Hőst.
Ámde haszon nélkül! mert népözön omla reájok,
'S vissza lovaglának sebesen Tolnára Lajoshoz,
Hallá. rettegven, Lajos a' sebesen rohanó vész.
'S nép gyűlést hirdet, meghívata tartni tanácsot,
Főrendet, papokat, nemes, és szabad ősi lakókat.
Tündöklő Szepterum ragyogott fejedelmi kezében,
'S ülve magos halmon e'ként kezdette beszédét;
„Hős Magyarok, nemzet védő nép! mit cselekedjünk?
„Zápolyát Erdély seregével várjuk-e többé?

„Frángépánt, 's Battyánt Horvát követőjével, avagy
„Mostan erősb Szolimánt kikerülven, vivni halasszuk,
„Míg egyesült néppel bátrabb leend ellene menni.

Igy szólott röviden, 's tisztán, hogy mindenek érték,
Mellyre viszont ekként indúlt Zápolya felelni:
„Szent koronát viselő Felség, és Hunnia rendei.
„Bárha sokan vannak nálamnál itten idősbek,
„Es bölcssek, jól szólni tudók; de mivelhogy ezennel
„Szólani kell; szólok, — Kérlek hallgassatok én rám.

„Jóllehet a' nemzet, 's szeretett Fejedelmem akarja
„Hogy mint Fő vezető venném a' tábori kormányt,
„Engedek is, — de midőn Zápolyát várni tanácsosb,
„Negyven ezer Székely Magyar, és szász nagy seregével,
„'S Frángépánt, kik mind bölcsőbbek, régi vezérek.
„És sokszor füstölt kardjok Törökök véréből.
„Várjuk el, általadom Testvérenek Tisztemet akkor,
„A' közügyért lések, magam örként, tízedik ők közt,
„Mint tetszik néktek Főrendek, szóljatok itten!

Zápolyára komor szemeket vete, 's szóla viszontag,
Hős Tomory, 's a' mint szólott, nagy kardja rezengett.
„Szent István székét bíró Fejedelme Magyaroknak!
„És minden Főrend! kik gyűltetek ülni tanácsot.
„Tudjátok! kitkit méltán fájlalva felindít
„A' rettentő vész, melyet Szolimán hada terjeszt,
„Országunk' boldog földén — régóta tekintjük
„Hasztalan, a' rablott Honnot, 's rab láncza lefűzött
„Ártatlan, védő nélkül, könnyezve, kesergő
„Ifjakat, esdeklő lányzókat, atyákat, anyákat,
„Mellyik ezen kardot viselő, 's honvédeni készült
„Tábori nép rendben, ki ne vérzene nemzete vesztén?
„'S bosszúló fegyvert, ne sietne pogányra feszíteni?
„Rajta tehát Magyarok, most 's gyepre vitézek, Erősek!
„Késő lenne talám Zápolyát várni hadával,
„Frángépánt, 's Battyánt, elrablott, pusztá hazában!
„Isten lessz vezetőnk, megrontjuk napkelet orvait,
„Hogyha pedig Tomoryt nem lángol senki követni;
„Ketőt tettem fel, gyors gondú, bátor eszemben:
„Megtétek pulyaként vénasszonyt őrzeni otthon:
„Vagy pedig elveszek itt egyedül szép hősi halállal.

Rája pedig bátran nézván így szólala Zalkán:
„Hős Tomory! mi is itt jöttünk meghalni hazánkért,
„Scythá erő lobog itt jobbjában minden Erősnek,
„És egy sincs ki, hazát védvén, meghalni rebegne,
„Ezrenként fognak meghalni ma, úgy hiszem, értsd meg,
„'S mint nekünk Szolimán, neked mivel Ellenéd inkább?
„Hogy késnék vérem kiomolnia, nem! nem ohajtom!

„Ám de azért használt hadban bölcs késedelem, 's ész;
 „Menteni nem szólok; ne talám félénknek ítélj; de
 „A' mikor a' villám kard elszeli gombomot itt fenn,
 „Nékem is akkor régi Magyar vér omlik ereimből.
 „Egy balom, egy jobbom, fejem és egy nemzeti szívem,
 „Mindenik örvend a' porban gomolyogni, leesvén.
 Így szólott, 's izmos jobbjával csapta be kardját.

Igy végzé Tomory, mint fő vezetője hatalmas
 Hadra hevült Magyaroknak, elintézett szava győző
 A' nemzet lelkét, 's foganatlan szoltanak ellen,
 Elbomlott e'ként a' nép hadi rendbe viszontag,
 És indulni serény, a' vész mezejére, Mohácsra.

NEGYEDIK ÉNEK.

Zúgtak azon közben' a' tárogatók', dörögének
 Mennyrázó vasagyok, csattogtanak érczek, aczélok,
 És indultak, erős lépésben, fegyverek erdei.
 Ámbár vasnyelvel kezdnék harsogni keményen,
 Avagy ezer szájjal kürtölném az Haza' vesztét,
 Rettenetes mív lenne beszélni, 's rendre nevezni
 Mindeneket, — legelőbb Tomory félhaddal elindult
 Tíz ezer öldöklő fegyver viselőkkel előre,
 És meglepte Mohács mezejét, Szolimánra vigyázván,
 Hős Zápolya derék seregekkel utánna nyomúla. —
 Zalkán és Csaholi, vele Pálma, Perényivel együtt,
 Szent süveget viselő Papok, őrnépekkel övedzve, —
 Léptek utánnok aczél sisakos nagy Drágfi csapatja,
 És Sárkány, izmos hajnok, nagy fegyvere jobját
 Terhelvén zengett, és barna vitézi követték;
 Ország, és kardot forgatni sebes Battyáni. —
 Vitte nehéz erejű Hampó vas rendei terhet
 Ketten Aczél hajnok társával, 's Bánfi vezérrel,
 Horváth, és Móré, korlát közti sok lovagokkal;
 Szécsi pogányrontó, sok ezer toldúlva nyomában,
 Rendeiket tarták, szentelt Fejedelmeket őrzék.

Eljöttek Budavár hű sergei, kardot emelvén,
 Mind, kik jól épült Pestnek térségtjain ülnek.

A' nagy sánczokkal környülvett Győri vitézek,
 Iszter révpártját borította Komáromi népek,
 A' köszirtre feküdt Esztergomi, 's Váczi lakósok,
 Kit Pozson, és Trencsin bátyái kerítnek övedzve,
 És nagy Szombat' erős, régépült kőfali védnek.
 Kik Nyitrát lakják; mezején a' Nyitra vizének.
 Galgócz, kúrtviselő Lehel ősi lakudvara' helyét,
 Erdőkkel gazdag Lőcsét, Miskolczot, Eperjest,
 A' fellebbe borúlt Késmárki magas hegyek alját,
 Ungvárt, a' kirohant Magyarok teleplése vidékét,
 Munkácsot, mellyet munkával' nyertek először.
 Börtermő Tályán, Tokaj és Mád halmain élnek,
 Váradot, és Szegedet lakják Maros és Tisza partján,
 Szolnokot, és Debreczent, Aradot, 's a' régi Temesvárt.

Jöttek a' tereken lakozó Kunok, a' vérontó
 Ráczok erős haddal — nagy testű hajdoni Tótok,
 Íjjal vivni tudó Jászok, 's Törökökre siettek. —
 Illy néppel mentek Magyarok harczolni Mohácsra
 Három száz ezerét Szolimán is hozta haraggal.

Iszter partja terén fekszik térsége Mohácsnak,
 Sem hegyek oldalain nem lengenek erdei nagy fák,
 Sem meredek szirtek felhőkbe nem ötlenek ottan,
 Terjedt sík, gazdag termékeny búza kalásszal,
 Sűrű kalangyákkal — közben halom oldala terjed,
 'S dombosodik fel, alig nevedve, hegyet nem emelvén,
 Itt vontak sátort Árpád unokái megállván,
 A' Szűltán is az elnyúló halom oldalain túl.

Igy történtek — azon közben gyakorolta serényen
 Hős Tomory, 's bajnok Zápolya csatázni csapatját,
 Es szoktatta, miként keljen tusakodni Pogánnyal.

Felkele szent János fővétele napja, derengő
 Reggeli felhőkben, és sárga sugárokat ontott.
 Indúlt harcra tehát minden, 's készülé csatára,
 Nagy halmokra rakat, rendben, érczálgyukat, öblös
 Görbe mozsár agyokat, 's két részre szakasztja seregjeit
 Hős Tomory — jobját bírja, — Zápolya vezérlnén
 Balszárnyát — közben Fejedelmét állani tette,

És tiltotta halál díjával lépni Királyok
Mellől országot, 's Brodericst, rendelve vezérül,
És környüle nehéz vasasokból öreket adván. —
És Drágfit, mi után lábáról néki leoldott
Sarkantyút, minden sorsára vigyázni parancslá.
Tábori messzeterült rendekben várkoza minden,
'S várva figyelmeztek vezetőjek hősi szavára,
'S fellegeket rázó hangban szent hadbeli Hymnust
Éneklének erős vezetők, pap, fejedelem, és nép :
„Öldöklő fegyver, 's vészinség habjai nyomnak :
„Mennyei szent Felség! hozzád rettegve kiáltunk,
„Hadviselő, földet bíró, birodalmakat osztó.
„Halhatatlan! szánd meg vérben úszó anyaföldünk' !
„Szolgáltass mi reánk, nagy ítéletet, Isten Egeiben!
„És törvénykezzél Fiaiddal mennyei perben;
„Ám de pogány fegyverre ne hagyj, kötvén rabigára;
„Szentid imádnak özön sirásban, Templomid áznak
„Papjaid esdeklő könnyzáporiban, magas Isten!
„Fogj fegyvert, 's harczolj mellettünk, jobb kézed által,
„Szent védelmedben keltünk fegyverre Pogányra,
„Országunkért, Törvényinkért, szent helyeinkért,
„Míg birjuk védő kardunkat; küldj segedelmet!
„Lelkünket szólítsd hozzád harczban' oda veszvén
„Halhatatlan! szánd meg vérben úszó anyaföldünk!

Háromszor zengék ismét rákezdve sereggel,
És kezdik hátul valamelly hív bajnokok ismét,
'S háromszor dörgő hangban gyakorolta viszontag
Mind az egész nép rend, és fegyver pattoga közben.
És mi után végzék a' hadra hevült Haza Hősek
A' zengő hadi Dalt; az Egek rá vissza feleltek, —
Háromszor zúgtak rézkürtök vágni Pogányra,
Háromszor kellett sátorba vonúlni viszontag;
Mert bosszus Szolimán délig folytatta tanácsát,
'S tartóztatta hadát, rettegván harcza kimentét.

Meg hajlott Phaebusz délen, 's fájlalva mosolygott;
Néprontó Szolimán seregekre felosztja Pogányt,

Jobb szarvát Pirhusz, vad bajuok, előre vezette;
Balját a' kanyarúlt fél Holdnak félsztelen Ákmet,
Spáhikot, és hosszú csőt hordó, vivni gyakorlott
Jancsár nagy tábort közből helyhezteste Szúltán,
És legelől köztök fenn állván, készlete szóval,
'S felharagítá Krími Pogányit, 's hittelen orvait:

Halljátok Törökök, 's nyílhordó Krími Tatárok!
„Ok nélkül titeket nem hoztalak én anyaföldről
„Messze hazába, Kaúrt elveszteni, 's Jézus imádót:
„Napkelet, és nyugot rátok néz, várva jövendőt.
„Mert idegen földön vontunk viadalbeli sátort;
„A' szégyent, 's veszedelmet azért, kiki tartsa eszében.
„Győzni tehát! haljon kiki mind; de veretve hazánkba
„Vissza nem indulunk, — 's itt mondom! kardom eloltja
„Életit, a' ki csatát futván hátrálni merészel!

Eként szólva megáll, és rettege minden előtte,
Rettentőn „Allát” ordított a' fene tábor,
És indult sebesen két részben, halmokon által.

Hallák a' Magyarok, rettentő láрма robajját,
'S láták a' csöknek vasvégeit túl az öbölben,
És mindjárt kürtök, 's dobok isszonyuan peregének,
Mint mikor a' szírtek csikorognak, 's hullva szakadnak.

Ércz sisakot nyomván Zalkán fejedelme' fejébe,
Elhalaványoda végveszedelmét sejtve magában;
Villámló szablyát kapcsolt derekára, 's vas inget,
És aztán Tomory mondott biztatva beszédet:
„Régi nemes Magyarok, szép honnért halni tudó nép
„Rettentő karral vertétek vissza Pogányok'
„Tar seregét sokszor! említsem Húnyadi kardját,
„Bátorit a' Kenyeren, 's két jobbú Kínizsi harcát!
„Hajdani hős nemzet maradéki feszítsetek íjat!
„Küldjétek poklokra Pogányit az Osmani fajnak,
„Rajta vitéz Magyarok! Honnot, szentségeket őrzünk.
„Menny Bírāja segélj! — 's legelől ment kardja kivonva,
„És az egész nép rend „Istent” hangozva kiáltott.

Zúgnak azonban erős dörgéssel, Egekbe verődven,
A' meutnyköviselő rézálgjuk, 's sergeket ontnak,
És Mahomed kontyos csapatit pusztítva sodorják.
És valakit sújtott vas zápora földre borúlván,
Ordít, mint fenevad, 's kínjában porba harapdos.

„Erre siessetek! így serkenti kiáltva Perényi,
Hős vasasit „szaporán szeljétek az Osmáni tarfőt,
Elsodrotta tüzes vasmag koponyája felét, és
Földre szakadt, nyegvén zokogott, mellette lovaglott
Ország, és Társát csatahelyről messze vetette.
És vagdalva Pogányt, szágúldoza, vaskeze füstölt.

És valakik láták Hampót vágtatni feléjük,
Ordítván szaladának előle; de csattoga kardja,
Kontyokon, — öldöklött, felforgata rendeket, és dúlt.

Bosszus oroszlánként harapozva nyomúla Pogány
Hős Tomory; vezetett, kormányozza, rendeket alkot, (közt
És mint barna mohos kőszirt hasadékbeli vadsas,
A' mikor a' seregélyt foltonként kergeti távol,
Vagy mikor értgabonába sebes tűz tengere terjed,
Holdakról holdakra szakad, gyors' szélveszek üzven,
Igy terjeszti nehéz gyalogokkal, 's sok Lovagokkal
A' veszedelmet elől, és senki meg állani nem mert.

Harczol erős kézzel Zápolya is ellene fekvő
Pirhusszal; de nem állja tüzét a' kontyos eb, ordít,
'S vissza rohanva nyomúl, üzven a' Félelem, és vész:
Illy viadalt tartott a' hősi Mohácsi Magyar nép,
Zúgtanak a' patakok, 's vérben sodrodva cseregetek;
Szárnyal az életölő fegyver, ropog a' karabélycső,
Súgárzott a' kard hajlékony lapja hasítván,
És öblös mozsarak dörgének. — Sírva repültek,
A' lángzó Gömbök 's az Egek riadozva feleltek.
'S a' rohanó Törököt sebesen harczolva megűzék.

Látá terjedező veszedelmét, 's rettege Szultán,
És ragyogó szablyát forgatván, vissza vezette
Kontyosit, és valakit szemlélt hátrálni, megölte.
Háromszáz vésszel töltött érzálgyukat omlít,

A' Magyarokra, 's halál záporral tölti Mohácsot,
Rendenként döntött Hőst, és vezetőket özönnel. —

Ekkor rettentő füst, és lángfellegek ingtak,
Fenn az Egen, — vaseső hullván seprette az Embert.
Elhullott Tomory, 's Zápolya, vezértelen a' nép,
Százanként leterülve nyögött, 's kívánta halálát.
Elhullott Sárkány, és Zalkán, 's minden Erősek.
Lángol azon közben hátul a' Satori vár miv
Igy lángol Vézúv, habzó tüzet ontva magából,
És hajigálja nehéz köszirtjeit, öl, temet, ordít.
S messzefaluk lobogó tűzörvényekben enyésznek.

Elrémülve tekint Lajos, és védelmire rendelt
Hőseivel, miután vagdalva csatáztanak ellent,
Vissza vonulának, 's retteggve szaladtnak estvig.
Érték a' Krassó patakát, 's bele vágta ménnel
A' Koronás Felség, partjára kiszállani vágyván —
Visszaesett, terhét nem bírván habba lerántá
A' Lovagot paripája, 's hijába törekve ki vinni,
És kiadá szentelt Lelkét a' nemzeti szentfő,
Nem nézvén koronás főt az hűségtelen árvíz.
Eddig hagyta az Ég éltét folytatni Lajosnak,
És letevő végkép' a' nemzeti, 's gyermeki kormányt.

Igy egy vész szóró harcban leveretve futának
A' Magyarok, — minden Főrendek halva Mohácson,
És Krassó patakába hagyák Fejedelmeket — élvén,
Kik szabadon mentek. Titeket Szoliman hada, vervén,
Üzni akart Magyarok! de az Ég mást! végeze néktek.

Fenn lebegett a' szent Mennybéli követ, 's szeme szánta
Sórsotokat, — 's könnyet hullott Pannónia' vészén,
Kürtöle jobbjában függő nagy kürtivel ottan.
Fergegegek jöttek felhőket vonva magokkal,
Villámlott közben, 's hasogatta gerézdeit ottfenn,
És záport töltött, 's ontotta nagy árral Egekből
A' csatahelyre, 's habzó cseppekkel mosta el a' vért.
És tiltá Szolimánt üldözni futókat, el üzvén,
Villámló mennykőt sujtott elejébe tömötten,
Indúlt háromszor rabló seregekkel utánnok,

Háromszor tért meg mennykőtől félve, 's leszűnék,
És véget szerzett a' szent követ a' viadalnak.

Mint mikor a' Párducz Tigrissel küszködik, és vív,
Rájok üt a' dörögő vad Oroszlány, 's hagyva csatázást,
Mindenik eltávozt, 's menedékben retteg előtte,
Igy rebegett Isten nyílatól félve Halandó,
Es kiki ment útján, és nem mert vívni Egekkel.
Eképpen, bosszus két nemzetet Isten elosztta,
És szent végezetén túl menni nem engede senkit. —

A' szent fenn szárnyolt villámló fény özönében
A' Levegőn — nézvén Magyarok gyász földire könyben.
Igy maradand hajdon, levegőben lengve magossan,
A' megítélt földnek végnapján, a' mikor Ég föld,
Öszveomol, 's habozó lángok hamvakba takarják.

RAKOSI SZÉKELY SÁNDOR.

J A V A L L A T.

A' gazdag B a m b a y miként örül,
Midőn T o r s, a' költő, egészen fül,
'S gyakran javallatot sikolt versére.
Tán olly varázstüzű dala,
Hogy el van T o r s bájolta általa?
Oh nem, sőt érzi Múzák' ellenére
Hogy íratott; de van jó asztala,
A' mellyhez éh gyomorral gyakran ül.

EGY HAJDON SZÉP HITEGETŐHEZ.

Ha bár az ifjuság', 's szépség' rózsáji
Arczáidon rég elvirultanak,
'S Ámor' szivgyullasztó fáklyáji
Szemeidben többé nem lángzanak;
De nyujthat az vigasztalást,
Hogy a' szárnyas kis Istenség
El nem hagyott egészen még.

'S mihelyt előtted férjfi megjelen,
Tegzét legott üritni kénytelen;
Noha ugyan egy kis változtatást
Tőn egykori systémájában,
'S a' férjfiaknak mostanában
Melletted tellyes békét, 's nyugtot ád,
'S mirígy nyilait szórja csak reád.

SZENT MIKLÓS.

A' HAVASI VADÁSZ.

Schiller után.

Jer, a' jámbor báránycának
Légy pásztora; — úgy e léssz?
Lásd, ez a' patak' partjának
Zöldjén játszva legelész.
„Anyám! ne küzdj most szivemmel,
Hegyre vágyok kézivemmel.”

Jer, a' kürt' hangos szavával
Csalogasd a' nyájakat,
Hallgasd a' nyáj' harangjával
Vegyült madárdalokat.
„Anyám! nincs kedvem ezekre,
Csak a' zordon hegybérczekre.”

Jer, dajkálj a' virágokat,
Szebb örömet adnak ők,
Ott kinn nem látsz kert tájakat,
Borzasztók a' hegytetők.
„Anyám! a' virág mosolyog,
De vadászni még szebb dolog” —

És az ifjú íjat vészen,
'S vad tüze el kergeti,
'S könnyű testét vakmerészen
Szirtől szirtre lökteti;
'S a' gödölye nyíl módjára
Fut ijesztő látására.

Ő könnyeden lejtve szökik
Ált a' sok vad bérczfokon,
Merész rugó erők lökik
Túl a' mély szirtárkokon;
De utánna habzó szívvel
Jön a' vadász fel vont ívvel.

A' legmagas'bb szirtoromra
Most magát felfüggeszti,
'S egy rettentő mélység' gyomra
Itt utját elrekeszti;
Minden menedéknek vége,
Jön már hátul ellensége.

A' vadásznak — nagy kinjában
Irgalomért esedez,
Némán kérli, — de heában,
Ívét már rá szegzi ez:
Itt egy ősz lélek hirtelen
A' szirt rejtekből meg jelen.

És erős Istenkezekkel
Védi a' bús állatot,
„Hát a' kény gyilkos szerekkel
Hozzám is felhozhatott;
Nincs a' földön elég közöd,
Hogy itt nyájamat üldözöd?”

SZENVEI.

M Á J U S I D A L.

Nyílik a' rózsák' hava,
Nap vigabban süt,
Hév hála' örömszava
Hangzik mindenütt.
Nyoma sincs ha volt e' tél:
A' bu, 's gyász elszállt,
Minden új életre kél,
'S víg reményszint vált.

Pásztorsípok zengenek
Berkek' enyhében,
Gerliczék fészkelnek
Ifju zöldjében ;
Csattog a' vig fülmile,
'S égi daljával
Az egész tájt tölti be
Öröm árijával.

Rét' mező' virányain
A' gyönyör thrónt ül,
'S hús Zephyrkék' szárnyain
Bájjlat terül.
Kedvel néz a' pásztorszűz
Híve' nyájára,
'S koszorút mosolygva fűz
Karján számára.

Ifjak nyájas szépeknek
Most hódoljatok,
'S a' szárnyas kis gyermeknek
Térdet hajtsatok.
Most szebben virítanak
Lyánkák ajkai,
'S édesb kéjre gyujtanak
Ajkok' csókjai.

Mig mosolyg aranyfénnyel,
Éljük a' tavaszt.
Telve vig örömkénnyel
Ünnepeljük azt.
Mert ah gyorsan elhullnak
Szép virágai,
'S téli gyászra fordulnak
Vígság' napjai.

SZENT MIKLÓSSY.

M E N T S É G.

Lányka, szerelmimben ha külön több névre találtál,
 Meg ne ítélj: egyedül elnevezések azok.
 A' nevek és kínok változtanak egyre szívemben,
 Csak magad oh kebelem' gyújtogatója, te nem.
 Tégedet esztendőök nem képesek össze zavarni
 Senkivel; állsz egyedül szűm' koszorúja gyanánt,
 Az téged keserű kiinnal nevel énnkem, és fogy,
 'S hervadozó gyökerén elhal azéleti kény.
 Ah ki lesz, a' ki megént gyermekkort, a' ki merészebb
 Ész, és szünetet ad almodozásra nekem?
 Kívánságom elől az örömnök napjai futnak,
 Mint fut az égi sugár föld' zivatarja elől.
 Elmegy az ifjúság, a' könnyű képzelet elmegy
 'S itt hágy a' bűnnek, hogy megemészsen orúl. —
 Menjenek! e' szakadott szívvel majd elmegyek én is,
 'S dombom alatt végig nyugoszm a' nagy időt,
 Ott tán a' csalogány dalt mond a' csillagos éjnek
 'S tán a' lányka lejő hallani gyenge dalát.
 Bús Csaba' sírjához deli lányka lejőni ne rettegj;
 'Tőled nem lehet a' bús Csaba' sírja tova.
 Jőj bátran: többé föl nem kel az, a' ki lenyugvék:
 Vad fa terem dombján, 's fájdalom őrzí porát.
 Ott hallgasd a' dalt, 's ha hajaddal az éj' szele játszik,
 Tudd, de ne irtózzál: bús Csaba' szelleme az.

K O M H A L Á H O Z.

Miért jelensz meg álmaimnak
 A' déli tájak' völgyiből?
 Ó lány, mosolygó ajkaiddal
 Miért jelensz meg álmaimnak,
 Ki tőlem ébren elhajolsz? —
 A' legvidámabb hajnal arczidon,
 Szemedben a' szép csillagok' sugára,
 Ruháid ezüstös fellegek

Az est' fuvalmán ringadozva;
Igy jössz keservim' éjjelén,]
Szebb mint szerelmek asszonya,
Nyájasb az égnél, a' földnél kegyesb;
Jössz, 's rám hajolván karjaid,
Rám tündökölvén tűzszeded
Elűzöd éjét bánatimnak,
Apasztod árját könnyeimnek,
'S víggá varázslod éltemet. —
De hol vagy? Ah csak álmainnak
Jelensz meg, eltűnsz álmaimmal
A' déli tájak' völgyibe.
Pirulni látom a' hajnalt, egén
Ragyogni ékes csillagát;
De Komhalát, az édes ajkút
A' szép egek színén. a' csillagok'
Sorában, a' híg fellegek között,
Ah nem találom őtet, nem schol,
Boríts el álmok' éjjele,
Boríts el inkább engemet,
'S burkolj feketés fátyolodba
'S te jőj el égi kellemedben,
Oh jőj megént el kedvesem,
És rám hajolván karjaid,
Rám tündökölvén tűz szemed,
Tedd végtelenné álmomat.

CSABA.

KÉSO BÁNAT.

Tévelyeg, tévelyeg
Felhők közt a' holdgömbhelyeg.
Az én szívem is szédeleg,
Szédeleg.

Mint a' fényes nap, szabadon
Volt szívem, szívem hajadon;

De hogy őt megszerettem
És hitvesévé lettem,
Szívem szívem szédeleg,
Mint a' felhők közt tévelyeg
A' halavány holdgömbelyeg.
Ej de balul tettem
Hogy őt megszerettem.

BÜLBÜL.

O H A J T Á S.

Fájdalmasan folyt sok napom ifjúság'
Szép kezdetében, bús szerelem miatt:
Örömtelen foly ért koromban
A' szerelem' lobogása nélkül.
Elhülve bolygók zöld tavasz' ékein.
Nincs annyi lelkem, mint egy az ágakon
Repkedve játszó kis madárnak,
Melly rövid álmairól danolgat,
Es híja társát, csalja szerelmesét,
'S minden kicsin toll rajta örül, keserg:
Én a' telek' vad pusztaságát,
'S hordozom a' jegeket szívemben.
Oh ifjukornak lángzatos istene,
Még nincs-e tiltva vissza mosolyganom,
'S tündér szerelmek' rózsavölgyén
Szednem az égi gyönyör' virágát?
Oh add meg ismét a' zokogó panaszt,
A' fájdalomnak kínait, édeit:
Adj egy sohajtást, 's életemmel
Hagyd lobogó tüze közt enyészni.

D A L.

Hasztalan van olvasásom,
Nyugtot nem lelek;
Munkátlan toll áll előttem,
'S puszta levelek.

Minden szónak kezdetében
Szép neved ragyog ;
Ott van minden kis vonásnál,
'S haj ! te nem vagy ott.
Zaj, tolongás nem segíthet :
Képed benne van.
A magány sem : képed ott is
Üldöz untalan.
Ah nem tudlak elkerülni,
Mert szivemben vagy ;
'S szép, mint hajnal szép világa,
De — kegyetlen vagy.

CSABA.

BALGAIRA.

Egy fris forráshoz járulván Balgai egykor,
Nájasza érte dühös lángra hevüle legott.
'S olvasván szemiből hogy költő lenni akarna,
Múzául mingyárt néki ajánlja magát.
'S íme patakként foly, 's ömlik hő verse azóta,
Nem csoda ; mert csak víz áradoz ajkaiból,

ELTILTÁS.

A' Múzák' oltárához melly vízalak őgyelg,
Lába biczeg, 's minden léptivel orra bukik.
„Félre! kiált Pallasz, 's lép tiltva elébe, miként mersz
Ím' e' szent helyhez jönni, ha nincs kenet ed.

SZERÉNYI.

AZ IFIÚ ÉS ÖREG.

Mig ifiú, szeretetni akar ; 's ha öregszik az Ember,
Tiszteltetni szeret : Láng amaz, ez de parázs.

BARRAIHOZ.

Nem kívánsz temetődre követ, se nevednek örök hírt,
Nem kívánsz holnap, Barrai, élni, ma élsz.
Kívánságod öröm, kine kívánhassa utánnod ?
Mert te ma élsz, holnap, Barrai, dögleni fogsz.

AZ IFIANTAN ÉLÉS.

Élni korán Ifjú! ha te kezdesz testi világban;
Majd megszűnsz, Ifjú, hidj nekem, élni korán.

A RANG VÁLTOZÁS.

Változik, és mi okért, ha szegényből Bandi nagy úr lesz?
A' szappan cseppet fújd, buborékot ereszt.

VITKOVICS.

A' HAJNALHOZ.

Szépen hasadsz a' támadat' ormain
Oh puszta tájnak hajnala: hűs szelek
Lengnek ki nyiltrózsás öledből,
'S Vig öröm ül piros arczáidban;

De nem vidítják lélkemet ékeid.
Vigasztalatlan térek elődbe: im
Keserv borong setét szememben,
'S éltem' erét epedés zavarja.

Ah tán vidámobb léssz nekem egykoron,
Ha majd utolsó kínom után derülsz,
Túl a' porok' hajos világán,
A' temető' komor álmain túl.

Bús fellegével nem fűdi ott homály
Arany hajadnak szárait, és ha könny
Omol szemedből, égi harmat
Lészen az, égi öröm' könyűje.

Ha ottan egykor lelkem elébe lengsz,
Többé le nem húny mennyei csillagod:

Örök leendesz, mint az Isten,

A' ki körül mosolyog világod.

Szebb angyalomnak szárnyai fődnek ott,

'S szent hangzatokkal ömledez ajka rám;

A' földi élet vad zajával

Messze marad nyugovó fülemtől

Kíváratim nem gyötrenék el: szorúlt

Sohajtozások nem törik E' kebelt:

Elszáradoznak búm' siralmai,

'S a' komor emlékezet lenyugszik.

De hol tűnődöm? föld' porain, szegény!

Ah hát halálig tart-e ez érzemény?

Holtig kerülsz-e o leánya

A' szivekig ragyogó szemekkel?

ABRÁNDI.

A' MUNKA LOPÓ GÓGRE.

„A' ki lop, annak lesz“ Góg azt hiszi, 's úzi vitézül.

Munkát lop, 's címül írja elébe nevét.

A' mi csak annyit tesz magyaros tisztára kimondva:

Én vagyok a' tolvaj, jöszte nyakamra kötél.

MARTIALIS UTÁN.

Hogy Paetusnak adá kardját szűz Arria, mellyet

Vérző belseiből ránta ki gyenge keze;

„Melly sebet én vágtam nem fáj“ úgy monda „szivemnek,

Mellyet vágni te fogsz, fáj neki, Paete, nagyon.“

KEMÉNY.

ACERRÁRA.

A' ki Acerrán még a' tegnapi horszagot érzi,

Az csalatik; mert ő reggelig inni szokott.

JÁMBORFY.

EGY SCENA BÁBELÜNKBŐL.

S z e m é l y e k :

Pelsöczy Miklós, fiatal magyar Nemes.

Roturides, Ügyvéd.

Vimazal Jónás, Úrfi a' Tót földről.

Báró Goldhammerné.

Budaméry Klári Kisasszony, árva Atyjafija.

Erzsi, Szobaleánya.

Két Paraszt.

(*A' Játék helye: Pest Városa erdőcskéje. Hátúl egy Mulatóház, balról fák és bokrok, jobbról Rákos és Budavára látszanak.*)

Pelsöczy (*Atila dolmányban, magyar süveggel, jön balról egy levéllel*) Az útasítás szerint itt kellene rájok találnom. (*nyughatatlanul körül néz*) Men-nél inkább közeledik azon szempillantat, melly után olly forrón óhajtoztam, annál inkább rettegek tőle. Szerencsétlen levél! (*olvas*) „Szívünknek első szövetségei, többnyire a' vak szerelemnek történetből eredt alkotmányi; a' házasság azonban szoros köteleességekkel lévén összekötve, ebbéli végső elhatározásunkat nem a' hirtelenkedő indulat, hanem egyedül az észnek nyugodt ítélete választja meg.“ — Atyám, édes Atyám! minden szavad érdeklí szívemet. (*fentebb hangon tovább olvas*) „A' familia a' nemzeti életnek kútfeje, mellynek eredeti tisztaságában való fenntartása, Hazánkban uralkodó nemzetiségünk 's nyelvünk zürzavarában, legsürgetőbb kötelessége minden Hazafinak.“ — Ellene mondhatatlan szent igasság! (*tovább olvas*) „Budaméry Klári Kisasszony eltávozásod 's szüleinek

Koszorú 1828.

halála után Pesten a' Báró Goldhammerné társaságában minden nemzeti színhöl kivetkezett, 's a' külföld majmolása, a' mint hallom" — (összevessza a' levelet 's sebesen elteszi) nem, nem, lehetetlen! öreg aggódó Atyám a' félelem festett üvege által ijesztőt lát, melly tiszta szemem előtt elenyészik.

Erzsi. (kibukkan a' bokrok közül 's megdöbben)
Jésus Mária Pelsöczy Úr!

Pelsöczy. (megisméri) Te vagy Erzsi?

Erzsi. No már ez nagy hír! (el akar sietni).

Pelsöczy. Hová? megállj! (tartóztatja)

Erzsi. De csak eresszen a' Tens Úr, megjárnám ha Kisasszonyomnak mindjárt tudtára nem jutna —

Pelsöczy. Nem eresztelek; elébb önmagad 's Kisasszonyod bűncit meg kell gyónnod.

Erzsi. (mosolyogva) Tán csak Pappá nem vált a' Tens Úr a' külföldön?

Pelsöczy. De igen. Beszélj el hát tsak hamar mint vagytok? hogy éltek? Házatoknál, a' mint hallám, sok megváltozott.

Erzsi. (szomorúan) Minden. A' miolta a' Nagyasasszony meghalálozott és mi ide Pestre által költözködünk Goldhammerné Bárónéhoz — szinte egész világunk felfordúlt.

Pelsöczy. (igen komolyan) Ügye? Hagy halljam!

Erzsi. Jóságunkban, a' mint a' Tens Úr tudja, mink vittük a' házi gazdaságot; most, akarunk vagy nem, pompáskodnunk, dámáskodnunk kell. A' Báróné még a' konyha felé sem ereszt, hogy valamiképen újonnan paraszti manierunkba — a' mint kegyelmesen kiszokta magát fejezni — bele ne bukjunk.

Pelsöczy. Pest városa Hazánk' nemes falusi szüzeire nézve azon csiszoló fabrika, hol a' nagy világ tónja fénymázával bevonatnak. De kérlek mit csináltak az egész Isten adta nap?

Erzsi. Dolga ugyan Kisasszonyomnak nincs, de foglalatosságai elegendők. Reggel, melly nálunk 9 órakor kezdődik, egész másfél óráig a' toaletnél ül, hol derekasan befűzetik, haja felfodorítatik és temérdek illatokkal behintetik.

Pelsöczy. (*felháborodva*) Meghasad szívem örömemben ha azon mennyei gőzkörbe belészagolhatok.

Erzsi. Azután elérkeznek a' franczia és német nyelv, a' musika-táncz-ének és képirás mesterei, kikkel délig foglalatostkodik.

Pelsöczy. Legújabb nevelés, melly csak a' külsőt neveli, mintha az' egész élet Assemblé volna, 's a' belső ember — a' lélek, a' szép nem' asszonyi és anya kötelességei, ó testamentombeli rendszabások, mellyeknek az újmódi keresztény hátát fordíthatná. De csak tovább — tovább.

Erzsi. Ebéd után, az'az : öt órakor estve, a' Kis asszony a' Bárónéval társaságba kocsizik.

Pelsöczy. Míg a' városban sem megy hát gyalog? Helyesen! A' lábakat az Úr Isten csak az állatoknak adta használásra.

Erzsi. Ha ki nem kocsiznak, otthon magoknál gyűjtenek társaságot, mellyben német és franczia szónál egyebet a' fül nem hallhat.

Pelsöczy. Legjobb tónunk! Nemzetiségünk' Isten Asszonya' templomában áldoznak más Isteneknek (*fellobban*) ördög pokol! 's ezen elpártolást elfelejtette a' magyar szégyenleni? Van-e még valami hátra?

Erzsi. A' magyar nyelvet a' Nagyságos Báróné házánál egyáltalában eltiltotta.

Pelsöczy. Mit, a' magyar nyelvet? gondold meg mit beszélsz. —

Erzsi. Igen igen a' magyar nyelvet; még Kisasszonyomhoz sem szabad ezen szólanom, pedig higye el úgy únom azt a' hosszú sleppes német szót —

Pelsöczy. A' magyar nyelvet Magyar Országban el-
tíltani! megörültetek? (*hevesen*) Ha magyarok nem
lesztek mi a' patvar lehettek azon kívül?

Erzsi. A' Báróné nyilván németekké akar csinálni.
Csak gondolja a' Tens Úr még magyar könyveinket is
elszedette, 's hogy valami módon hozzájok ne férjünk —
megégette. (*keservesen*) Még az én kedves Kartigámo-
mat is.

Pelsöczy. Nagy baj! nyelve szerint elég fog pö-
rögni házatoknál.

Erzsi. A' fejem zúg belé; 's miolta utolsó két Ké-
rőnk érkezett, házunk, mondhatom, egész Bábel.

Pelsöczy. (*megütkezve*) Kérő?

Erzsi. Igen ám, még pedig ugyan különös. Ne
gondolja hogy megszorultunk.

Pelsöczy. Kérő — 's kettő egy helyett? kik le-
hetnek?

Erzsi. Szeretné a' Tens Úr megtudni ügye? (*kö-
tekedve*) de már ebben bizony nem szolgálhatok.

Pelsöczy. Erzsi hallod-e egy új Kartigámot veszek
számodra, 's hogy tűzhalál ellen bátorságba legyen a'
Bécsi tűzkármentő társaság által assecuráltatom.

Erzsi. Már ez más. Hallja hát a' Tens Úr: az
egyik egy idevaló híres Ügyvéd, hosszú tobákszín ró-
kaprémes mentében jár, három szegletű kalappal 's
másfél arasznyi kardocskával. Beszédét magyar fül nem
érti, mert szüntelenül deák szavakat kavar belé.

Pelsöczy. Ez valami kétszász esztendő előtt nyom-
tatott kutya-bőrbe kötött Verbőczy.

Erzsi. A' másik módisabb, de szintolly bohó;
mindég tótul povedál. Valami gazdag Vimazal Urfi a'
a' tót felföldről.

Pelsöczy. Ha nem csalódom, tanulókorombeli is-
merősöm.

Erzsi. Annál jobb. Vetekedő társai minden bizo-
nyal nem sokára itt teremnek; a' Báróné is ide ki van
a' Hisasszonnyal; 's ha tehát a' Tens Úrnak kedve vol-

na, azonnal hallani és látni a' mit fül nem hallott, szem nem látott, soknál többet 's külömbnél külömb-félébb nyelvek 's nemzetiségek csudálatos zúrzavarját: *(meghajtja magát)* méltóztassék velem jönni.

Pelsöczy. (tünődve) Megengedj Erzsi — megval-lom szöget ütöttél fejembe — nem akarnék hirtelen-kedni.

Erzsi. (kezét fogja) Ej ne kötődjék! csak jöjjön jöjjön. *(vinné magával)*

Pelsöczy. (eltökélve) Itt maradok lelkem. Előbb a' Kérőkkel ismérkednem kell, 's e' helyen bizonyosan összeakadok velök. Tégedet ugyan tovább nem tartóztathalak, de — tudsz-e hallgatni?

Erzsi. Mit? Elérkezését a' Kisasszony előtt eltagadjam?

Pelsöczy. Csak egy rövid ideig.

Erzsi. Lehetetlen! de hogy is gondolhatja egy szobaleány' nyelvét zabolázhatni?

Pelsöczy. Nem kis dolog tudom, de lakatot hoztam számodra. Halljad csak: Palid köszöntet általam.

Erzsi. (feléje szalad) Palim? Hát látta a' Tens Úr? beszélt vele?

Pelsöczy. Igen, 's csak gondold! még más valami nagyot is bízott reám. Hallod-e Erzsi, valami nagyot! De miben áll, azt ugyan, ha hallgatásra nem kötelezed magad, harapó fogóval sem huzod ki belőlem.

Erzsi. Egy szót sem szólok édes Tens Uram! egy milliomért sem. Csak az Istenért ne késsék; mert ha nyughatatlanságom meg nem öl — az egész vallatást kibeszélem Kisasszonyomnak; 's akkor lássa a' Tens Úr, hogy jár. *(meghajtja magát 's elfut)*

Pelsöczy. Im' ez a' nevelés, miveltség, mellyért a' magyar Nemés Pestre küldi leányait! Gyülölöm e' fonák félszegséget, mivel nemzeti elkorcsosodás, külföld majmolása, — bitangolás. Boldog egek! ha familiai

életünk illy magokat's nemzetöket lealázó, pávatollakkal kiczifrázott szajkóktól, elkorcsosítatik, nemzetiségünknek csirájában kell vesznie. — Klári! Klári! melly szíves lelkes magyar leány valál te, felruházva a' természet-től minden lelki testi bájaival, 's most? — oh! ki mondhatja mi válhat az emberből ezen a' balgatag világon, hol az örök mulandóságnál egyéb maradandó nincsen. (*fájdalmas érzésekbe elmerül, utóbb Rákos és Budavára ötlenek szemébe 's lelke felemelkedik*) Némúl el keblem! búm, bajom Hazámnak gyász ügye. Ősi veszélyeink rettentő zajai elnémúltanak ugyan 's csend uralkodik vidékeinken, de béke azért még sem szállt nemzetem' szívébe. Ez a' külföldiskedés' mindég tovább ragadó pestise, a' temérdek hazai és külföldi nyelvek és nemzetiségek zűrzavara, gátolják nemzeti kimiveltetésünket.

Roturides. (*fellép Rókaprémes mentében, három szegletű kalappal, kurta kardocskával*)

Pelsöczy. Embereim érkeznek. Imhol elavúlt Verböczim, már külseje is hazai hernyót mutat.

Roturides. (*megáll's szelenczéjét forgatván végződva nézegeti Pelsöczyt*) Bonum mane.

Pelsöczy. Méltóztassék —

Roturides. Engedelmet kérek. (*nyájasan*) Si me non omnia fallunt, Dominus Spectabilis tán a' Dietáról jön?

Pelsöczy. Én? — igen — igen is.

Roturides. Ruhájáról sejdítettem. No már ez szerencse, revera gratulor. (*szelenczéjét oda nyujtván*) Quid novi, rogo, kérem?

Pelsöczy. (*félre*) Várj megkatechizállak! (*tétetett nyomossággal*) A' nemzet' atyjai buzognak a' közjöért, 's tudom nem részvétel nélkül fogja azon újságot venni, hogy kivált annak a' Hazánkban nemzetiségünk tetemes kárával annyira elterjedt 's végképen elaljasodott latán nyelvnek —

Roturides. (megdöbben) Quid quid, rogo?

Pelsöczy. Hogy annak, mondom, magyarán nyakát kezdik szegni.

Roturides. (csudálkozva) A' deák, ezen classicus, hajdan per universum orbem terrarum uralkodó nyelvnek, melly szegény Pannóniánkban új hívebb hazát kezdett magának szerzeni.

Pelsöczy. Hunniát Árpád magyar buzogánya hódította meg, 's azért más nyelv a' magyarnál nem uralkodhatik benne.

Roturides. Ita ita, de hiszen per Deos immortales! a' cultura ezen a' nyelven terjedt el széles e' világon. Vissza akarnak-e vinni kiirtásával Atelköz pusztáira? in pristinam scythicam barbariem?

Pelsöczy. Semmiképen! nem számkivetni, hanem csak korlátai közé akarják szorítani azon szemtelen deák vendéget, ki szívességünkkel vissza élván a' házi gazda helye után vágyodik; mivel méltán félhető, hogy tógás ő Kegyelme zabolátlan hatalmaskodása által, utóbb is az említett sorsra juthatnánk.

Roturides. Általa? Obstupeo — et vox faucibus haeret.

Pelsöczy. Ha a' tudományok, és művészségek, úgy hallám Vármegyéink Követeinek nagyobb részét szólani, a' nemzet előtt idegen értetlen nyelven miveltetnek, a' miveltség csak a' felsőbb rendek közt terjedhet, a' köznép ellenben a' jó', szép' és igaz' megismerésétől kizárva örökös tudatlanságra kárhoztatik. Ennél fogva láthatja, hogy az idegen miveltség soha sem folyhat be a' nemzet' életébe.

Roturides. Tanto melius! Dii avertant hogy az új világ felvilágosítók perniciosus doctrináját kövessük. A' sokaság rettentő vad erejét csak elmebéli superioritással lehet járom alatt tartani 's e' szerint egy a' köznéptől nem értett nyelv, melly a' culturát a' nemzet' előkelő tagjai közt isolálja, nem csak az Ecclesia, hanem egyzersmind a' status és respublica literaria necessitása.

Mert a' vak is foghatja, hogy a' valódi eruditio incrementumát csak egy minden nemzet, literatoraitól ismért 's mivelt tudós nyelvtől várhatja.

Pelsöczy. (mosolyogva) Követeink egészen ellenkező vélekedésben vannak. A' nemzetek, szelleme mondák, megcsonkulás 's fonákság nélkül, egyedül azon nyelv által mivelődhetik ki, melly tulajdon gondolkozása 's érzése szerint magából eredt, 's azért semmi mással fel nem cserélhető eszköze kifejlésének. Így minden keresztény nemzetek egyedül azon időtől fogva léphettek a' mivelt világ sorába, mióta literatúrájokat anyai nyelven mivelni kezdték.

Roturides. (elveszti türedelmét) Ne pengesse rogo per omnes sanctos örökön örökké azt az egy hűrt. Nem látja-e, hogy illy ideák által még végre azon barbarus idöket érhetnök, mellyekben hajdan magyar bíráink a' processusokat cserfa alatt — horresco referens! egy ültökben decidálták.

Pelsöczy. Az emlékezet borzaszt ugyan, de mit tegyünk? A' latán nyelv egy holt, többé nem nőhető, nem képelhető tetem lévén, egy elavúlt Római nem Hunnus tagokhoz szabott köntös, ha abba öltözködünk, testestül lelkestül úgy belé szorúlunk, hogy lehetetlen lesz a' Chinai miveltség megállapítását elkerülnünk. A' latán középkor — azt jól tudja! — csak variatiokat dúdolt Arisztoteles textusára.

Roturides. Mit, a' deák nyelv egy holt többé nem nőhető tetem? Per deos immortales hát nem ösméri azon terminus technicusokat, mellyekkel a' többi közt a' scholastica Philosophia a' deák nyelvet valóban megszaporította? Soha sem hallotta-e az entitas, quidditas, identitas 's a' t. expressioakat.

Pelsöczy. Valóban gyönyörűk.

Roturides. Hát Jurisprudentiánk maradott-e hátra? Nem találta-e ez fel, cum insigni nominis nostri gloria, a' prohibitát, statútiót, emendat 's több illye-

neket? micsodák pedig ezek he? nem új formálások? valódi szaporítások? Dignetur respondere rogo?

Pelsöczy. Megvallom —

Roturides. (*neki hevül*) Dicam ulterius. Hogy Dominus Spectabilis az előterjesztett calumniáknak oktalanságát in vera et genuina luce láthassa, 's egyszersmind a' deák nyelv hajlékony és a' nemzetek különbféle geniusához magát alkalmazható voltáról ad evidentiam convincálódjék: előszámlálhatok hazai nyelvünkéből származatakon száz szavakat is, melyek ne nimium dicam legalább is érdemlenék — ut jure civitatis donarentur.

Pelsöczy. Halljuk!

Roturides. (*szelenczét kiveszi*) Ez a' magyarból származott szó p. o. hamaritudo. (*szíppant*)

Pelsöczy. (*kipattan*) Ha ha ha, hamaritudo!

Roturides. (*egészen neki tüzesedvén*) A' szó gravissimorum virorum opinione kimondhatatlan kecsékkel bír; maga a' nagy Cicero ha hallaná —

Pelsöczy. Elragadtatásában bizonyosan legalább három bukfenet vetne. Hamaritudo! Ezen culinaris kitétel szintűgy öszveillik a' valódi Cicerói latinitással, mint három szegletű kalapja magyar mentéjével.

Roturides. (*megzavarva*) Dominus Spectabilis tréfál. Ez a' kalap — valóban Római.

Pelsöczy. Szintűgy mint tobák szelenczéje (*gúnyoládvá, sebesen*) Thucydides bizonyossága szerint Scipionnak serege Zámánál illy három szegletű kalapokkal volt ékesítve, 's a' nagy Hannibal nyakra főre megfutamodék, midőn a' támadáshoz készülő Triariusokat tempóra egyet szíppantani látta.

Roturides. (*boszorkodva*) Ez már injuria (*pöffedözve*) Sum Roturides, Juris universi Doctor et Juratus fori utriusque Advocatus. Ha éppen sürgető dologban nem fáradnék — De hiszen emberire talált. Valeat! (*mentiben*) Impertinens egy ficzkó! Patriota akar lenni, pedig nem más hypocritánál; mert akár ki mit mond, ismértem én az embereket: (*hátra csap 's mentéje al-*

só részét rázza) mindegyiknek csak ugyan a' zseb a' legelső.

Pelsöczy. (utána néz) Pedántság, tunyaság, el-átalkodott szokás, tsúfos önhaszon keresése — ezek okai nemzettelen indulatjának.

Vimazal. (módisan felöltözve csikos bugyogóban. Megdöbben Pelsöczy látásán) Pre pána Jána Brat Mišuláš!

Pelsöczy. (félre) Itt a' másik bohó! Isten véled Jónás! Még se tértél meg az igaz magyar hitre?

Vimazal. Peňný Pán Boh zďraw! (neheztelve) Tán egyike vagy azon Missionáriusoknak, kik a' magyar Evangeliumot tót Vármegyeinkben predikálni projectáltattak?

Pelsöczy. Igen is; 's im' itt mindjárt leeskették tót eretnekségedről.

Vimazal. Šartugeš Bratfu!

Pelsöczy. Nem biz én; ez Rákos mezeje, Hunnia legdicőbb földje; itt tótul nem povedálsz.

Vimazal. Hm, hamarébb volt ez Pannonia mint Hunnia földje. To nassa Slowenska Krajna Brat Mišuláš 's e' szerint még quaestio frater, nekem kellene e' magyarul vagy neked tótul beszélni. Mle se zato nepohyewag.

Pelsöczy. (fellobban) Jónás! te a' Magyarok jussát Magyar Országhoz mered kétségbe hozni! Tüzes lobogós hol veszed ezt a' vakmerőséget? nem félsz-e hogy Árpád sírjából felkel, 's kiriaszt bőrödből?

Vimazal. Nazdáš se že sa zlaťnem! Azt csak negálni nem fogod, hogy a' Tótok eredeti lakosai ezen földnek a tatým spúšobem jussunk öregebb.

Pelsöczy. (hevesen) Készülj a' tót hadhoz — második részét itt mindjárt eljátszom veled *(félre csapja süvegét)*

Vimazal. (hátról) Teblázní sa.

Pelsöczy. Eredeti elfoglalásról — jussról mersz beszélni?

Vimazal. Та či nje? Та гаѣже?

Pelsöczy. Nem tudod-e hogy ti is Pannoniának egy részét csak mind idegen észak napkeleti jövevények bírtatok, 's hogy ennek egészét a' magyar nem igazságtalan hódoltatásra való vágyából, hanem az önmegtartás legszentebb jussától hatalmazva foglalta el?

Vimazal. Болібы вѣли до Трантаріи.

Pelsöczy. De nekik épen Pannoniátok tetszett, 's valld meg nem volt rossz ízlések. Azonkívül a' fehér ló historiáját ismered —

Vimazal. Блázноштво! azt csak az esztelen Kéza fabulálta.

Pelsöczy. Nehezen; de hagyjuk abba: elég hogy Pannoniát elfoglalván magyar birodalmat alkottanak.

Vimazal. És minket az előbbvaló lakosokat a' hegyek közzé szorítottak, hol zabnál és krumplinál egyéb alig terem. Ci to sprawedlnost Brat Mišuláš?

Pelsöczy. Az okos észé és bátor szívé e' világnak kincsei; azt akarnád-e Jónás hogy azokat az ostobaság és kicsinyszívűség bírja? Mivel őseitek birtokjokat a' Bolgárok ellen gyáván óltalmazták, a' hegyes felföld lett unokáiknak öröksége. Őket vádoltjátok; a' magyar ellen soha sem panaszolkodhattok.

Vimazal. Pri krumplách — bol by to hrom!

Pelsöczy. Eleink titeket polgári alkotmányoknak tagjaivá tettek, önmagokkal egyenlő jussal és haszonnal; de — jól érts meg! azon magában értető feltétel alatt, hogy ti idővel velök nyelvben, erkölcsben és szokásban egy nemzetté váljatok. A' ki ezen néma megegyezés ellen cselekszik, hitszegő a' nemzet előtt.

Vimazal. Гоҳо, даѣтео сѣаѣс! Hiszen illy formán egy lelkestül testestül Tótnak mint nekem, úgy szólván polgári élete sem lehetne.

Pelsöczy. Ítéld meg magad. Tót birodalom nincsen a' világon, következésképen tót Polgár és tót Nemes sincs; sőt tót nyelv sincs, mert a' mit gagyogtok, csak tájék szólásmódja, nem pedig írásbeli nyelv. Ha tehát Jónás ezentúl is tótul akarsz povedálni, francia frakban, német plundrában járni, egy szóval Tót lenni és maradni: úgy magyar polgári létednek véget vetsz, 's magadat egy birodalomba számkiveted, melly sehol sincs széles e' világon.

Vimazal. Hahaha! To adanimam peřně! — Még az életemet is eldisputálná! (*leveszi kalapját*) Frater, bölcseségednek fénysugárai az Egyiptomi setétséget felvilágosíthatnák; de szemeim, fájdalom! olly erőtelenek. —

Pelsöczy. El akarsz menni? megállj Jónás! még több beszélni valóm is van véled. Te a' mint hallom Budaméry Kisasszony után ácsorogsz?

Vimazal. (*vakarja fejét, félre*) Canis mater, už ay to žožně! (*fennszóval daczosan*) No, 's mért ne?

Pelsöczy. Nem tudod-e Jónás hogy ez magyar leány?

Vimazal. Nem bánom én řed řy ty na geg meřto řłowářku wywołjš.

Pelsöczy. Egy tót panyi řřesřtrát, hogy gyermekem is povedáljon, 's nyelvünk 's nemzetiségünk zřřzavarját őregbítsék. Megengedj Jónás, de igaz lelkemre mondom, inkább akarnék Csokonaival együtt magyar csikóbőrös kulacsokat szaporítani, mint olly elnemzetelenedett tót panyebratékat.

Vimazal. (*boszorkodva*) Wet řom řa neřblážněl tařje trupřtwa pořuwat. (*be megyen a' házba*)

Goldhammerné. (*kifut a' házból 's szemüvegével széllel néz*) On est — il done?

Pelsöczy. Megmaszlagodott ma a' világ? Ezután a' Bároné?

Goldhammerné. (megpillantja, francziás eleven-séggel) Le voilà! (felé fut) Herr von Vimazal hat uns mit der Nachricht ihrer Ankunft überrascht.

Pelsöczy. Nagysád — szerencsémnek tartom hogy tisztelhetem.

Goldhammerné. (szemüvegével nézegeti) Eine brillante Figur! Avez vous fait un voyage heureux mon ami?

Pelsöczy. Egészen kívánságom szerint.

Goldhammerné. Das ist charmant (nyájasan) Mais parlons français, car vous venez de la France.

Pelsöczy. Igen is, de valóban bocsánatot kell kérnem — póru! jártam.

Goldhammerné. Comment? Sie erschrecken mich.

Pelsöczy. Nagysád tudja hogy mi Magyarok a' vendéglés ősi szokását még a' Külföldiek anyja nyelveiken való fogadására és mulatására is kiszoktuk terjesztetni, Illyetén valamit vártam én a' külföldtől, 's ezen reménytől kecsgetetvén mindjárt első beléptemmel magyarul szólítám meg a' bruder, frère, és fratlókat.

Goldhammerné. (hangosan felnevet) Ha ha ha, quelle fantaisie!

Pelsöczy. Csak gondolja Nagysád, nem volt annyi emberségök magyarul felelniek, 's utóbb csak ugyan észre vettem hogy nem is tudnak.

Goldhammerné. Es ist zum todtsachen! ungrisch in Frankreich! Ha ha ha!

Pelsöczy. A' magyar nem köteles gondolám magamban jobban németül vagy francziául tudni, mint a' Németek és Francziák magyarul. Szükségből ugyan kénytelen valék velek anyai nyelveiken beszélni; de egyzersmind erősen fogadtam lelkemben, ezt haza jövetelem után viszonzni, 's senkivel másképen, mint magyarul, nem szólani.

Goldhammerné. (csudálkozva szemüvegével nézi) Vous plaisantez! O weh! (ástitozik) Inká! grand paciencot jádzo! otthon, mint matjar Gesellschaftba len-

ni. Már elég Ungelegenheit hogy jobbágyaim nemetül nem peszelnek.

Pelsöczy. Ha tanácsot mernék adni: gyakorolja magát Nagysád velök a' magyarságban. A' nemzeti nyelvel való élés soha sem tartozhatik a' rossz tónhoz.

Goldhammerné. (elevenséggel) Nem nem mon ami. A' Dámáknak 's überhaupt mindegyiknek a' ki Bildungra Anspruchot teszen, a' mivel't világ 's az elegant cercelek beszédjét követni kell.

Pelsöczy. A' mivel't világ beszédét? 's nem mindenfelett a' Hazáét? 's ha a' fényes társaságok nemzetiségre és nyelvre nézve elkorcsosodnak? Nagysád! minden nemzet dicsősége abban áll, hogy hatalmának, mivel'tségének és nyelvének befolyása a' világra nézve nevekedjék, 's nem gyávaság 's szégyen-e az tehát, ha valamelly nemzet utánaz 's majmol a' helyett hogy utánazzassék 's majmoltassék? Jobb durva épség mint fonák mivel'tség.

Goldhammerné. (neheztelve) Herr von Pelsöczy a' magyar Freyheittel vissza él. Valóban ha ezen tónba fortfahrol, am Ende még a' betyárságnak is pártját fogja.

Pelsöczy. Nem Nagysád. Minden nemzetnek jól tudom, sepreje vagyon. De megengedi hogy magyarán kimondjam: mi legyen nagyobb szégyen, magyar nevet viselni 's még is a' nemzet nyelvét nem ismerni, és a' külföld majmáva válni? vagy ősi nyelvben 's szokásban elkanászzkodni? — ezt ha jutalom kérdést hirdetnék is, nehezen határozottathatnék el.

Goldhammerné. (gúnyal) 'S ez tehát a' Weisheit mellyet utazása által profitírozott?

Pelsöczy. A' tudás és tapasztalás ösztöne a' külföldre hajtott, 's megvallom a' honvággy hazafiuságotat nevelte.

Goldhammerné. (orfintorgatva) Ezt magának a' faluján is eigen csinálhatta volna. *(élesen érdekelve)*

A' mi engemet illet én azon idő alatt egészen verschieden maximák után egy kis Convertitnét neveltem. —

Pelsöczy. (nagyon megilletődve) Convertitnét?

Goldhammerné. Aufführolnám, azonban a' makacs nem akar magyarul peszelni —

Pelsöczy. Az Istenre kérem Nagysádat —

Goldhammerné. (csúfolódva) Vous ne parlez pas français? Auch nicht deutsch? Végtelen Verlegenheitba jönnének! Ha ha ha! Adieu mon Hongrois! Adieu! *(eltdvozik)*

Pelsöczy. Megesett! keblem megszűnt remény és félelem közt habozni, 's szívemnek vérét száz sebből érzem csepegni. *(nagy nyughatatlansággal fel 's alá)* Mit tegyek? mihez fogjak? A' legközelebbi szempillantat menny 's pokol közt határoz; 's választani keblemnek ezen rettentő zürzavarában — magamat elhatározni — végképen — megmásolhatatlanul? Nem! nem! lehetetlen! elmegyek eltűnök szemeik előtt. De merre? hová? Istenem! az egész tájék szédeleg szemeim előtt. *(két paraszt keresztül megyen a' Játékszínen)* Hazámfia, merre viszen ezen gyalog út?

Az egyik. Sta goworite?

Pelsöczy. (vissza döbben) Ez Rác, nem értem. *(a' másikhoz fordul)* Ért Kend magyarul?

A' másik. Sti dumniatu Románeste?

Pelsöczy. (elfordúl tőlök) Boldog egek! egy Hazában nem értik egymást a' Hazafiak. *(nyughatatlanságában előre jön a' Játékszínen)* Rác és Oláh lakja déli részét Hazánknak, északit a' Tót és Német; a' Status, az Oskola nyelve a' deák; nagy Városainkban, a' felsőbb rendek társaságaiban, nemes leányaink nevelésében kitolta a' német és francia beszéd nemzeti nyelvünket. Zúg mint egy felháborodott tenger Hazánk tájékán a' temérdek hazai és külföldi nyelvek és nemzeti ségek zürzavara, új özönviz gyanánt elakarván temetni

ősi szokásainkat, nyelvünket 's erkölcsinket, mellyekkel együtt még nevünk is elenyészik a' világ történeteiben, mint az Avárok és Hunnoké, kiktől mi, nem tudom melly gyász előérzésből magunkat származni véljük. Istenem megvallom! Babel toronya építésének historiája nemzetem története! (*egy fának dől 's borzadozva képét kezeivel takarja*)

Goldhammerné, Budaméry Klári, Roturides és Vimazal kilépnek a' Mulatóházból.

Goldhammerné. (Klárihoz méreggel) Was, du unterstehst dich wider meinen Befehl —

Pelsöczy. (felszökik bús elmerüléséből) Megleptek! (*meredt szemekkel Klárra bámul*) Melly bájos! Armida! — Felém indulnak! nincs többé menekedés. (*bús elszánással*) Ordítok a' farkasokkal! fertelmesnél fertelmesebb rollét játszom, hogy bennem mint tükörben láthassák gyalázatjokat.

Klári. (Pelsöczy felé indul, de fél útba érzéseitől elnyomva megáll) Miklós!

Goldhammerné. (hozzája, gúnyal) Courage! Pourquoi tant de grimaces? (*Pelsöczy eleibe vezeti*) Das Schauspiel für Götter beginnt. Ha ha ha!

Pelsöczy. (balgatog rolléja színében, de elején el nem titkolható erőlkedéssel) Meines Lebens seeligste Hoffnung! Ah! il m' est impossible d' exprimer tout ces sentimens tendres — Wera Bože nemuožem (*kezét akarja csókolni*)

Goldhammerné. (szemüvegével nézi) Welche tolle Verwandlung!

Klári. (megdöbben, halaványodik, kezét vissza vonja) Pelsöczy Úr! —

Roturides. Ez Pelsöczy? Horrendum!

Vimazal. Trimaj se terás Brat Wimazal.

Pelsöczy. (Goldhammernéhez) Nagysádat előbb ungehobelt magyarsággal ambarrába hoztam. Mais voila la culture! Valóban tetőtől talpig Verzweiflungba esném, ha voyageim után még annyi raffinement és noble efronteriet se voraussetz volna bennem, a' mennyi dostig elég (*Klárihoz fordúl*) illy adorable Mademoiselleket charmirozni, langeweilejokat vertreibolni —

Klári. (szívbeli fájdalommal) Miklós!

Pelsöczy. Nekik flattirozni — court csinálni —

Klári. Teremtő Istenem!

Pelsöczy. (elterjesztett karokkal) Őket ambra-szirozni — attakirozni.

Klári. (elfordúl 's a' ház felé indul)

Goldhammerné. (csúfolódva) Ha ha ha!

Pelsöczy. (sebesen feléje) 'S néha néha, a' mint Nagysád látja (*élesen érdekelve*) praesertim impulsus hominum stoliditate — Őket ennuyrozni is.

Goldhammerné. (elfojtott boszorkodással) Qu'est ce qu'il en veut dire? Warte, dir soll ein Strich durch die Rechnung werden — (*Klári felé*) Resté mon enfant! (*kezén fogva elővezeti*) Wo willst du hin? Nem tudod-e hogy ezen becses Mosieuket (*Roturides és Vimazalra mutat*) a' mai napra vertröstoltuk? Entscheidungodat még tovább halasztani valódi Beleidigung lenne. Du mußt dich schlechterdings erklären. (*Pelsöczyhez tétetett nyájassággal*) 'S ha Pelsöczy Úr is, a' mint nem kétlem, ezen Angelegenheitba becses személyét hozzánk beműholná —

Pelsöczy. (mély meghajtással) O igen — igen is! De tout mon coeur! Liebeserklärungsomat úgy is már két esztendő előtt megtettem, 's nem vagyok oka hogy azt azóta Iriszünk német betűkkel ki nem nyomtatatta.

Goldhammerné. (felre) Du sollst dich verwundern (*fennszóval*) E' szerint ma chère niece csak Erklärungsodat vernehmelnunk kell. Három epuzör egy Augen-

blickben lábaidnál — en verite! Eitelkeited befriedigol-
va lehet.

Roturides. (*pedantos alázatossággal*) Nagyságos
Kisasszonykám, méltóztassék alázatos szolgáját kegyes
reflexioba venni —

Vimazal. (*balgatag sentimentalitással*) Klárcsü-
ka drágá ha kosarat ad, az eszemet elvesztem.

Klári. (*előre lép*) Néném' parancsolatját elfogad-
ni szándékom, de minekelötte végső határozásomat ki-
jelentsem, engedje meg, hogy (*Pelsöczyre mutat*)
előbb egy régi barátommal értekezsem —

Goldhammerné. Une tête a tête? Ha ha ha! Su-
perbe! Uniquement!

Klári. Ezen Urakat édes Néném már eléggé volt
szerencsém ösmérni; Pelsöczy Úr ellenben —

Goldhammerné. Doucement! Doucement! (*meg-
öleli*) Ich lasse dich hier mein Herz (*sugva*) Csak kosa-
rat adj neki: hallod-e kosarat! (*szerelmesen csókol-
gatja; félre*) Wenn sie dem verrückten Menschen geht
mit langer Nase nicht davon ziehen läßt, so habe ich die
Landpomeranze umsonst in meinem Treibhause cultivirt.

Pelsöczy. Quel bonheur un tel Rendez-vous!

Klári. (*magyar nyíltszívséggel*) Fedezze fel szí-
vemnek e' titkot, én ezen változásban Miklósomat nem
ismérem.

Pelsöczy. Comment? c'est le supreme bon ton de
Paris.

Klári. Meglehet, de láthatná csak mint illik ne-
mes magyar képéhez, nemzeti köntöséhez.

Pelsöczy. Voila le profit de mon voyage! A' ma-
gyar Mademoiselle olyan mint a' tuskés borz — borzas
szúrós, ha a' külföld vakarója által nem simítatik, egy
fedél alatt sem férhetünk meg vele; 's nem kétlem hogy
Mademoiselle is a' franczia Mesterek 's Gouvernantok
ollói alatt —

Klári. Megengedjen. Örömetst ugyan, nem tagadom, éltem az adott alkalmatossággal a' mivelt külföld nyelveivel mesismerkedni, hogy általok az igaz' szép' és jó' környéke lelkem előtt táguljon: de a' valódi magyar szív nem pártol el olly könnyen Hazájától — mélyebben érzettem Nemzetem' méltóságát, mintsem hogy a' külföld majmáva válhattam volna.

Pelsöczy. (eltitkolt örömmel) Vous badinez!

Klári. A' Haza nagy szent név. A' ki a' nemzet' számtalan veszély közt ezer véráldozattal szerzett dicsőségét olly kevéssé érzi keblében, hogy önmagáról 's Hazájáról elfelejtkezvén, a' Külföldön nemzetiségéről le tud vetkezni: az (*megakad*) legelőbb is egy váltazó, kihez a' Hazával együtt annak hív leányai is, bizodalommal nem lehetnek.

Pelsöczy. (érzékenyen) Háborús fellegek emelkednek 's én megettök sugárzó napot látok.

Klári. Anyám kezemet egy magyar nemesnek szánta, kinek láng lelke szeméből villámlott, midőn Hőseink halhatatlan tettei említettek; 's megvallom szívem avval a' reménnyel kecsgettette magát, hogy nagyra termett volna a' külföldön tökéletesen kiképezve tündöklőbb nemzeti fényben jelen meg Hazájában. Egy Hőst vártam elmúlt discő napjaink értelmében; hazai oszlopról, mennyei boldogságról álmodoztam: 's im', fennhéjázó ábrándozásaim elenyésztek, 's velek együtt szívemnek nyugalma 's béke örökre. (*betakarja képét 's elfordul*)

Pelsöczy. (kifakadó örömmel) Idvez légy Rákos! Buda ősi királyi várunk idvezlégy. Hím- és hon-szerlemem lángolva ömlenek egymásba, 's hazafiúi reményem felrepül a' magas egekig. (*érdeklő hangon*) Klári!

Klári. (megdöbben) Istenem mi hang ez!

Pelsöczy. (hathatósabban) Klári! Hazámnak hív leánya Klári!

Klári. (megfordul) Miklós!

Pelsöczy. A' valódi magyar szív, mondád, nem pártol ei olly könnyen Nemzetétől: Eldorado arany hegyei közt el nem felejtí Hazáját, 's Babel nyelv zűrzavarta közepett hív maradt nemzetiségéhez.

Klári. (örömtől ragyogó szemekkel) Lelkem Miklósom!

Pelsöczy. Vanna't pillantatok az életben, mellyekben bizodalunk ember társaink iránt megzavarodik. De két szívnek, mellyeket a' természet egymás számára teremtet, egy pillantat elegendő viszont megesmérésökre — 's megjutalmazva azon boldogság mennyével, melly eránt hiedelmöket elvesztették, néma örömben vernek egymáson.

Klári. (kezét fogva) Jól hallottam-e? értettelek-e? Miklósom! édes Miklósom! Képed ég 's szemed lángol, mint szerelmünk hajdani legboldogabb óráiban.

Pelsöczy. Ezen szempillantat szentebb hogysen magunkat színlésből vonogathatnánk (*jobját Klári felé nyújtván*) Klári! itt Rákos és Budavára, ősi dicsőségünk legszentebb emlékei képében kérdezlek: akarsz-e enyím 's Hazádnak hív leánya lenni?

Klári. (lesüti szemeit, pirúl, halaványodik, utóbb kezét reszkedve oda nyújtja) Akarok.

Pelsöczy. (*körülkarolja egy kezével, a' másikkal süvegét égfelé emeli*) Magyarok! Istene! te ki Nemzetünket Asiának pusztáiról ezen új Canaánba vezettetd, kinek kegyelme által szerencsésen kivergödtünk a' pusztító Tatar-futásból, a' rettentő Török hódításból, a' vérontó Hazai veszélyekből: im előtted áll egy hazafiúi pár, eltökéltt akarattal egymást átkorolva, mellét elébe szegni ezen új hazai szélvésznek, melly Nemzetiségünket 's nevünket sarkából kiforgatni fenyegeti. Áldd meg őket! 's serkentsd és buzdítsd példájok követésére a' többi Hazafiakat is, hogy minden Magyar magyarul éljen, haljon, és a' Nemzet hanyatló dicsősége újonnan unokákról unokákra szaporodva 's terjedve, mint egy,

végtelen fényfolyam zúgjon a' halhatatlanság tengerébe.
(*felteszi süvegét*) Te enyim vagy Klári?

Klári. (*szívére borúl*) Életemnek utolsó leheletéig

Pelsöczy. (*örömtől elragadva*) A' menny felnyílik, Hőseink mosolyogva tekintenek reánk. Napfény sugárlik — terjed — ragyog szent Hazám határaid fellett! Boldog lelkek! szívem öröme nálatok; keblem szóttalan. (*egymást átkarolva állanak*)

Goldhammerné, Roturides, Vimazal, Erzs,
jönnek a' házból.

Goldhammerné. (*megdöbben*) Que diable! (*Pelsöczy és Klári elválnak; mérgesen Klárinak*) Perfide creature!

Roturides. Pessima praesagia.

Vimazal. Na mogu dušu hneď se oblažnjam!

Goldhammerné. Sage mir nur, bist du des Teufels worden?

Klári. Nem Nénikém; Miklósomé lettem — Jegyeselem!

Pelsöczy. (*mosolyogva*) Engemet tudom Nagysád Garbonezás Deáknak néz.

Vimazal. (*kétségbe esésbeli elszánással*) Do Du= naga štočim!

Roturides. (*komor ábrázattal fejét csóválván*) Én nem, én apellálok.

Pelsöczy. (*Klárira mutat*) A' finalis Sententia éppen publicáltatott.

Goldhammerné. (*nagy boszorkodással*) De verzeiholni fogja Pelsöczy Úr —

Pelsöczy. Nincs mit! A' Kisasszony mint árva csak magától függ 's ezennel megboldogult szüleinek akaratját teljesíti. Vice-Ispány Bátyámtól a' Dispensatio zsebemben, 's így semmi sem hátráltat hogy innen egyenesen útnak induljunk.

Goldhammerné. Mit, házamat így prostituálni mérészli?

Pelsöczy. Nem látom miért boszonkodik. Házához ugyan ezentúl kevesebb Kurmacher fog jární, de tán ideje már hogy olvasóhoz fogjon.

Goldhammerné. (magán kívül) Illy infámiát szemembe mer — (mérge elfojtja szavát)

Pelsöczy. (komolyan) Asszonyom! ha az ifiúság láng indulatitól elragadva megbotlik, részvétellel nyújtjuk kezeinket támogatására: de ha a' balgatagság vén csontokban patvarkodik —

Goldhammerné. (ajúlás felbe) O quelle nation barbare ces Hongrois! (*Roturides és Vimazal által támogatattatik*)

Erzsi. (aggódva) Tens Úr! engemet csak az Istenért itt nem hágy?

Pelsöczy. Nem lelkem! Palidat lovászmunka fogadtam, 's ezennel általam feleségének kéret. Tudom eljősz?

Erzsi. Feleségének? O édes Tens Uram! (*kezét csókolgatja*)

Pelsöczy. (*Klárít körülkarolja*) Jóságomra megyünk; 's az a' magyar föld a' hol letelepedünk, hív fog maradni a' kettős kereszthez, akár mint mennydörögjön is Hunnia' egén.

TUSKÓ SIMPLICIUS.

PRÓBA FORDÍTÁS FRITHIOF NEVÜ SVÉD EPOSZBÓL.

Jegyzés. E' miv ama' hires Svéd Költőtől Tegner Püspöktől való; ki azt egy ilyen nevű nemzeti regéből, melly északon a' 13-ik Század' vége oltaversben, prózában többféle formákba öntve ismeretes, romános éposszá alkotta. A' munka remek, 's nem csak otthon nyert kedvességet, hanem a' német napos-írásokban belőle közlött töredék-fordítások külföldön is először mindjárt nagy enthusias-mussal fogadtattak. — Az Eposz' hőse Frithióf; mezeje Norvegia; ezifrái: az északon divatban volt eredeti mythoszok.

FRITHIÓF a) ATYAI ÖRÖKÉBE LÉP.

Sirba letétek már Béle b), le Thorsten c) is a' vén,
Mint magok óhajták. A' parton két felől ott kelt
Domboruan halmok — két mell, választva haláltól.
'S most nép-végzésből Halfdán d) és Helge közösen
Nyúltak az Országhoz; Frithióf, örökös maga lévén,
Osztatlan' mene békével Framnészi e) lakába.
Három mértföldig, 's három fele nyúla telekje
El-be az Ország' beljibe — sok völgy és halom és hegy.
A' halmok' csúcsát zöld lomb koszorúzta, szegésül
Szép aranyárpa buján ingott 's embernyi magas rozs.
Sok ragyogó tó tarta tükört a' hegyeknek elébe,

- a) Egyetlenegy fija egy Norvégiai gazdag parasztnak.
b) Király Norvégiában, Sogn tartományban. c)
Atyja Frithiófnak, 's bajnok-társa Béle királynak,
kivel együtt vénhedett meg harcban, 's együtt
halt és temettetett is el. d) Fijai Béle királynak.
Volt még egy húgok: Ingeborg, Frithiófnak sze-
relmese. e) Thorstennek szabad birtoka Sogn tar-
tományban.

'S tarta elébe az erdőknek, hol nagy bogu sok vad
 Jára királyként 's itta vizét buzogó folyamoknak.
 A' viruló völgyekbe' pedig csordák legelésztek
 Tündöklő bőrrel 's tőgygel, melly kanna után várt.
 Ette fűvét itt ott elszállingózva temérdek
 Hó színü gyapjas nyáj, mint olykor látni fehéres
 Felhőt falkánként égen szállongni tavaszkor.
 Kétszer hat pár ló áll jászlón, mint lekötött szél,
 Zabla-maró, délcege, 's kérődzik parlagi szénán,
 Fonva veresre sörénye, ragyog patkója patáján.
 De külön egy ház volt, az ivók' palotája fenyőből,
 Öt száz vendég sem (vedd százát tiz tuczatával) a)
 Tölti-meg a' palotát, ha Jul-b) estén kürtre gyül a
 hős.

A' palotán hosszatt tölgy asztal nyúla le végig,
 Szép sima, és ragyogó mint fényes aczél, elől a' fel-
 Végén két szobor állt, két isten, metszve ki szilból:
 Oden c) fenn képpel, 's Frey d) nap megszállta ka-
 lappal.

Ott a' bőrön ült (a' bőr feketés vala, torka
 Skárlát béllésű, körmét üst szegte) minap még
 Thorsten társaival; — jó sziv így ül az örömmel.
 Néha, ha felhők közt járt a' hold, szólt az öreg sok
 Távol földi csudát, kit láta, 's Vikingi e) csatákat
 Messze kelet' nyúgot' vagy Gandvik' f) tengere' hátán.
 Ule fülelve kiki akkor, 's a' szós öreg' ajkán
 Fügött minden szem, mint méh függ rózsá' virágán.

-
- a) Egy északon divatban lévő nagyító számítás' módja.
 b) Hires innep a' pogány Scandináviában. c) Leg-
 főbb isten az észak' minden isteni közt. d) Ura a'
 napfénynek és esőnek, 's véd-istene a' vetéseknek.
 e) Egy híres tengeri hős, ki hajós hadával tenge-
 rekről tengerekre járt hódítani. f) Az északi Ja-
 ges-tenger.

'S Bráge a) jutott a' Skáldnak b) eszébe, miként az,
írásos

Nyelvivel és üst színü szakállal ül ottan az árnyas
Bükkfa alatt, 's bölcs tárgyú regét szól Mimer' örökhé
Csergedező vize' partján, 's ő rege önn maga élőbb.
A' körnek közepén, hol szalma hevert, kele a' tűz
Vígan, köből emelt tüzhelyről, 's fenn be-benéztek
Csillagok a' szelelő kürtön, mint égi barátok.
A' falakon sorjába' bevert nagy aczél szegeken meg
Pánczélók 's sisakok függtek, 's e' harczi szerek közt
Néha az éji futó fényként egy kard le-levillant.
De szebben fénylett, mint kard, sisak, a' sok ezüst
pajzs,

A' teremet mint nap teke 's hold' tányéra besütvén.
Hogyha az asztalnál egy szűz járt, töltve szarúkat,
'S földre szegezte pirulva szemét: kipirúla azon mód
Képe is a' paizson; 's az ivó küzdők szereték ezt.
Dús vala a' hajlék; hova csak nézsz, látsz szemeiddel
Tömve rakott szekrényt, pinczét és gazdai házat.
Volt benn' drága szer is, győzők' zsákmánya felessen:
Szép metszésü arany 's művész-képezte ezüstök.
De közülök három kincset legtöbbre becsülnek.
Egy: egy szép kard, melly örököül fiuról fira szállott,
Angurvádelnek c) hívták, 's villámnak az öccse.
Ezt távol keleten verték, mint a' rege mondja,
'S a' törpék' tüze közt edzék; hordozta először
Kékfogu Björn, de ki azt elveszté éltivel együtt
Hogy Gröning' szorosan az erős Vífellre csatázott.
Vífellnek fija volt 's örökösse Viking. De lakott egy
Aggott vén fejedel'm lányostúl Ullerakerben;

a) Az ének' istene; nyelve vésve van betűkkel, mellyek
magokban bájoló regéket foglalnak. Kedves éneklő
helye a' Mimer' forrása. b) Így hivattak a' költők
a' hős tettek' éneklőji — Ossiannál Bárdok. c) Egy
mesés kard, mellyet a' ki viselt, azon semmi más
kard nem fogott.

'S im kirohant a' sűrüből egy rút képű nagy óriás,
Emberi fajt termetre halad vala, szörnyű, bozontos;
Küzdést kér, vagy az Országot 's fejedelmi leányzót.
Küzdeni senki se' mert, nem lévén szablya, ki fogjon
Ércz - kaponyáján, a' honnét neve Vasfejű is volt.

Csak maga, a' ki telet tizet és ötöt ére, Viking szállt
Harczra ki véle, hivén Angurvádelbe 's karába,

'S egy vágásra legott ketté hasította csipőig.

A' vad szörnyeteget — 's így védte meg a' deli szűzet.

A' vast hagyta Viking Thorstenre, fiára, kitől úgy
Szállt Frithiófra. Vakitva süttött a' kard, ha kihuzta,
Mintha csak északi fény 's villám szökdelne szobákban.

Markolatán aranyos: czifrázta vasát csuda metszés,

Isméretlen az északon, ismért nap kapuján, hol

Laktak apáink, míg őket Odín északra vezetné.

A' metszés szeliden ragyogott, míg honn vala béke,

De mikoron Hildúr a) játékát kezdte, veressen

Ég mint szinte taréja kakasnak harczbá — Jaj annak,

A' ki közelgete hadban a' láng képű aczélhoz!

Nagy hirű volt e' kard, 's legszebb kard északi földön.

Volt ezután egy nagy hirű, nagy becsű kar - pe-
recz; önté

Sántító Vaulund, b) észak' Vulkánja regékben.

Három fontot tett, csupa tiszta arany; ki van a' menny

Rajt' rajzolva tizenkét isteni várral, az egymást

Váltó hold' képeivel — ezek' Skáldos neve: fényvár.

Alfheim c) állt legelöl, Frey' vára, hol a' nap ujonnan

Kezd ballagni Jul' innepjén a' mennyei pályán.

Arrább Szágával d) Szökabék' várában ül Oden,

-
- a) Egy a' harcznak és diadalnak istennéji közül. b) Leg-
hiresb ércz - művész északon. c) Vár a' mennyben
és Frey - isten' laka. d) Egy Istenné, Oden' meg-
bizottja, ki a' multnak történeteit kő táblákon
őrizi. Laka Szökabék, hol Óden gyakran megláto-
gatja, és vele arany edényből méh - sert és bort
iszik.

Bort iván az arany hordóból, melly vala hajnal -
Fénytől arany - szint vett Oczeán. Tavasz a' rege, névre,
Melly fakadó réten betü helytt vala irva virággal.
Bálder a) jött ezután trónján; a' nyári nap ez, melly
Oszt gazdagságot, Jónak példázva ki képét;
Mert a' Jó, ragyogó fény: 's a' Rosz sűrű sötétség,
De elfárad utóbb a' mindég fel fele szállt nap.
És a' hegyek' szélén elszédül — szinte így a' Jó, 140
'S mind kettő sóhajtvá alá rogy az árnyak' honába
Héléhez b) le — ez a' Baldur' számára rakott fa.
Glittner volt legutól, a' csendes vár, hol ül intéz
Forsete c) őszi-gyülési Bíró, 's mérője kezében.
E' képek, 's többek, példázván ég' üregében
'S emberi szívekben a' fény' harcát, csuda kézzel
Voltak metszve ki a' gyűrűn, 's koronázta rubin gomb
Ékesen a' karikát, mint a' nap eget koronázza.
Birta örökbe' soká e' mívet az asszonyi ágnak
Törzsöke, melly ősként Vaulundig vitte apájit.
Egyszer elorzá Sóte, ama' hires lator, a' ki
Észak' tengerein bolygott — és senki se' lelte.
Ekkor az a' hír járt, hogy Brettland' d) tengeri partján
Sóte bevette utóbb egy kő temetőbe magát: de
Hogy nyugtot nem lel, 's kísértet járja be halmát.
Thorsten e' hirt vévén, sárkányán Béle királlyal
Tajtékzó hullámra kel, és e' helyre hajózik.
Tágasan, egy boltos templom 's fejedelmi lakásként
Kelt a' zöldellő mohok és kőfal közül a' domb.
Gyertya világola benn. Egy ajtónak hasadékán
A' két hős betekint, 's ott a' Vikiingi beszurkolt
Komp, vasmacskásan, árbocz' 's kormányyal; ezen fenn

-
- a) Óden' fija, kedveltje az Isteneknek, 's köztők leg-
szebb, legjobb. Szerencsétlenségből halál érte: tes-
tét nagy pompával máglyán égették meg, 's vala-
mennyen gyászolták. b) A' halál' isten - asszonya.
c) Az Igazság istene, ki Urda' forrásánál szokott
ítéletet osztani. d) Britannia.

Ült a' rémitő alak egy lángzó köpönyegben.
 Vérfoltos kardot csiszálván, ült komoran ő;
 A' foltot nem tudta levinni. Halomba' hevert a'
 Sok lopatott arany, és karján a' karperecz ott volt;
 „Hágjunk bé“ mond Béle susogva „levetni a' rémet“
 „S egy tüzi rémre mi ketten?“ mond Thorsten zugo-
 lódva;

„Egyesivel szokták az apák, egyedül vívok én meg.“
 'S most hosszan perélének azon, kinek illik először
 A' félős bemenés. Mig Béle utóbb sisakot vesz,
 Két sorsot bele vet; 's rázván a' csillagi fénynél
 Thorsten' sorsa esett ki. 'S ez egy vas dárda - lökéssel
 Feltöri a' zárat, 's béhág a' dombba. Ha kérdék,
 Mit látott amaz éji gödörben? hallgata, borzadt.
 Még is Béle előbb dalt hallott Gálderi a) hangút,
 Halla tovább csengő neszt, mint tesz az öszve ütött
 kard,
 'S szörnyü sikoltást — majd csendes leve. Thorsten a'
 sirból

Halványan 's réműlve szaladt — mert küzde halállal.
 De hozza karpereczet, 's monda „drágába került az!
 Egyszer féltem csak, mikor azt kezeimre kerítém.“ —
 Nagy hirü volt e' perecz, 's legszebb perecz északi
 földön.

Volt Ellída hajó a' törzsök' kincse utolszor.
 Mint rege mondja, Viking jövéen egykor haza harczból,
 Part hosszat mentébe' hajó - darab úsza felé; rajt'
 Gond nélkül lebegett egy ember, játszva habokkal.
 Nagy vala a' férjfi, 's nemes arcú, képe derült volt,
 'S vig, habozó még is, mint tenger, napba ha játszik.
 Kék köpönyeg vala rajt', arany övjét szegte kaláris,
 Üstöke zöldes színü, szakálla fehér habi tajtként.
 E' nyomorult csiga' védelmére Viking oda hajtott,
 Hajlékába vivé fagyosan, 's szíves vala hozzá.

a) Galder neve a' bűvös bájos éneknek, melly halotta-
 kat idéz.

De a' gazda hogy ágyat adott neki, monda mosolygva:
 „A' szél jó, mint látod, azomba, hajóm se vetendő,
 „Mig éj lenne, hiszem, száz mértföldet teszek én még.
 „Hála azomba' kinádért, jót akarál; csak ajándék
 „Volna kezembe', de kincseim a' tengerbe' hevernek;
 „Egy adományt még is holnap tán partodon ott lelsz.
 Viking a' parthoz mene más nap', 's im vizi sasként,
 Melly prédát üz, szállt egy sárkány-komp az öbölhől.
 Ember nem volt rajt', kormányán sem vala senki,
 Még is bátran uszá lappangó szikla, főveny között
 Kigyózdó útját, lélek benn' mintha lakoznék.
 A' mint partra kiére, magától ereszte vitorlát,
 'S emberi kéz nélkül önként mélylységre leszálla
 A' vasmaeska, horogjával a' földbe harapván.
 Szótalan' álla Viking, 's a' játszi hab ekkor imigy zeng:
 „Aegir a) adós, megmentéd, e' sárkányt neked adja.
 Szép látás vala a' komp; rajt' a' tölgyfa gerendák
 Egybe valának növe, nem úgy mint szoktak, eresztve.
 Mint sárkány fekvék a' vízben, elől felemelte
 Nagyra fejét 's égő aranyoktól lángola torka.
 Kék hasa volt, tarkázva arannyal, 's hátra faránál
 Gyűrűs, erős farkat csapdos vala pikkelyes üstből.
 A' két szárnya sötét, 's bársony-szin szegte be szélét
 A' komp ezt kifeszítvén, a' zuhogó zivatarral
 Versenyt nyargala, sas pedig elmaradoz vala tőle.
 Fegyveres emberrel tele, vélted volna, királyi
 Várost látsz úszkálni, vagy egy lebegő hegyi várat.
 Nagy hirű volt e' komp, 's legszebb komp északi föl-
 dön.

Ezt, 's még többet vett Frithióf apjától örökben.
 Északnak földén örökös nehezen vala dúsabb,
 Hogyha király' fija nem; mivel a' fejedelmi erő fő.
 Ő ha királyfi nem is volt: ámde királyi szívet birt,
 Jót, nemeset, szelidet, 's nőtt áldott hire naponként.
 Tarta tizenkét ősz haju hőst; tisztos daliák ők,

a) A' tenger' istene,

Thorsten' társai, érez kebelűk, 's szabdalt kaponyájúk.
De legalól' a' férjfiak' ülésén üle még egy
Ifjú, olyan idős, mint Frithióf (rózsá így ül a'
Hervadozó lomb közt) Björn volt neve a' sihedernek.
Vig mint gyermek, erős mint férjfi, 's okos valamint
vén.

Ő vele nőtt az fel; 's már ők rég' vért keverének
Együtt, mint kenyeres pajtások, az északi módra.
'S megfogadák, nem válni el egymástól se' szerencse'
Sem szükség' idején, 's egymást bosszúlni halálban. —
A' torban szomorún ült a' vendég - sokaság közt
Frithióf, mint bús gazda, 's ivott könnyyel-tele szemmel
Mint az apák szokták, atyjáért; 's fogta azontúl
Thorsten' székét, melly az övé már, és üle Óden
'S Frey köziben — oda fenn Valhallban ez helye
Thórnak.

- a) Az Istenek lakó-helye - Óden' arany fényű palotája.
b) Ódennek első fija, istene a' csatáknak, 's a' menny
dörgetője.

FÁBIÁN GÁBOR.

AZ ÁRÚLÓ SZEMEK.

Nem néma tagok a' szemek!
Az Isteneknek ez remek
És felséges munkájok.

Ébredj L'ányka! lám illy korán
Máskor a' rózsák' bíborán
Gyönyörködtél kertedben.

'S midőn a' nap a' dombról le
Tekintett vidám képedre
Lángsugárt ott mosolygott.

Most mély álom nyom ágyodban,
'S egy titkos csend pitvaridban
Áll őrt; nyisd fel szemeid'.

Anyám! szemem fel nem nyitom
Többé; mert róla gyanítom
Hogy elárúlt engemet!

Szám lángom' meg nem vallotta,
Csak a' tűzzsem ragyogtatta
Ki belőlem a' titkot.

Anyám nem! többé szememet
Nem nyitom fel; mert szívemet
Elárúlja többször is.

M. GÁLFI JÓZSEF.

A' MULANDÓSÁG.

Sarbiev és Herder után.

Ir gyanánt néznénk sebeinkre, hogyha
Úgy enyésznének, valamint erednek,
Lassan, a' dolgok; de mi sok kevély vár
Hirtelen omlik!

Semmi sem boldog nagy időre; nő 's fogy
Szüntelen minden; 's mi magas tetőre
Századon hágott, ugyan azt ledönti
Egy komor óra.

Ember, omló por magad is, ha bátor
Illy mulóság is, valamit tekintesz,
Vakmerőn, meglássd, az Eget ne vádold
Mostohasággal:

Téged a' melly nap hoz ezen világra,
Az hoz egyszersmind bizonyos halálra;
'S nem rövid lételt nyer az, a' kit érdem'
Fénye dicsőit.

DAPHNE DÁMONHOZ.

Herder után

Melly baj, két farkát őrizni,
Szívemet és nyájomat,
'S illy két ellenfélt meggyőzni
A' farkast és magamat:
Kedves, könnyítsd terhemet,
Fogjad, pártúl szívemet

A' PÁZSITHOZ

Herder után.

Itt, itt ülénk e' gyepetskén
Tegnap Lillával kettetskén;
A' fű most is lapul, 's melly lány!
Ugy látszik néki tetszeni vágy.
Kelj - fel, kelj-fel, kies pázsit,
Ne áruld-el kik ültek itt.

Kis János.

ISTEN HOZZÁD.

Elszakasszon bár Tőled engemet
Lyánka! örökre bal sorsom hatalma,
'S fogyjon naponként hív lelkem' nyugalma,
Enyészni látván szebb reményemet.

Rád gondolva képzelem mennyemet,
Mellyben él lelkem' erős bizodalma;
Elmúl mostoha sorsom' diadalma
Ott, — 's idvezülve látlak Egyemet.

Így, bár köd borúlt éltém' reggelére,
Derüljön napfény szép korod' egére,
Ne lásd fájdalmam', ne lásd könnyemet.

Légy szerencsésné másnak birtokába,
Elzárja keblem fájdalmát magába,
Isten hozzád! — felejts el engemet.

G. R.

KICSINYBŐL MI LESZ?

Nagy vigasztalása az embernek világi bajaiban, ha kedvetlen környülményi közt, juthatnak olly pillantatok - órák - napok eszébe, mellyeknek meggondolása felvidámítja az elbusult lelket, 's mellyekre édesen emlékezvén így sóhajthat: „oh! boldog idők”; — annyira, hogy azt mondhatjuk csak valósággal szerencsétlennnek, kitől ez édes felfohászkodhatás is el van zárva. — Ezen tekintetből én sem mondhatom hát magamat igazán szerencsétlennnek; mert emlékezetem is találhat a' múlt idők' sorában ollyan napokat, mellyek még most is édes andalodásba merítik lelkemet, 's megelégtítve altatják el rózsás ölükbe a' fáradt képzeletet. — Egy egésséges, meglehetősen tehetségű szüléktől származott gyermek, ki csekély kívánságait többnyire teljesítve láthatja, nem aggódik arról mint lesz dolga holnap, 's hogy tíz-tizenkét esztendő múlva mint fog lenni? oda még nincs eléggé megfontoló esze, ki végre még az elsőik közül lévén, apja sem unt meg rá költöni: hogy is panaszkodhatnék a' sors' igazságtalansága ellen? — 's illyen voltam én! — Még is — melly kicsiny korunktól fogva betérek van oltva a' meg nem elégedés maszлага! — még is alig vártam hogy kimenekedjem ezen gyermeki boldog esztendőkből 's meg unva a' szünetlen egyformaságot, 's más felvigyázása, 's tetszése szerint szabott életet, vágytam már nagy lenni, 's kikerülni a' szülői, 's iskolai szorosabb fenytékek alól.

Nincs gyorsabb az időnél, ha mint boldogok megelégedve bámulhatjuk ablakunkból sebes forgását; ennek köszönhetem én is, hogy bár egy kis gyermeki elégedetlenségem miatt hosszúnak tetszett is az ollykor részenként: de az esztendőik azért sebesen repültek velem, 's ált ragadván hirtelen gyermeki éveimen, óhajtott vágyaim leg vég-pontjánál, mint egy iskolát

végzett, minden nagyra menendő felesküött Ügyészt, a' világ zűrzavara közé, betaszítottak. — Sok bámulni valóm lett volna nekem itt; de a' fiatal ész nem szeret egy tárgy felett sokáig sopánkodni; én is hát, mint lepke a' kert számos virágait, egyszerre végig néztem egész világot, 's benne atyám keresményéből, munka nélkül kedvemre élni nagyon megtetszék; 's hogy belőlem egész Nádorságig még minden nagy lehet, szeles büszkeséggel töltötte el szívemet. — Illy éretlen gondolatok közt elegyedvén a' világ lármája közé, ragadt az eszem nélkül több mérföldekre még is a' fő czél felé csak fél lépést sem tettem. — Úgy út mellett kínálkoztak néha holmi alacsonyabb szállásocskák, melyekből utóbb fölebb is léphettem volna; úgy mint Vármegyénkben egy kis al-jegyzőség, eskütség, egy két kisebb uradalmi ügyészség 's más ilyenek: de én meg nem gondolván, hogy ezekre, mint jövőendő szerenésém első lépcsőire, mulhatatlanul fél kell lépnem, válaltam volna - e hivatalt, legalább is Al - Ispánságon alól? én? kiből még ország' birája is lehet idővel? koránt sem! 's minek térnék le a' csavargós - göröngyös útra gyalog gondolám magamban, midőn a' sima ország' útján is kedvemre kocsikázhatok. Mentem hát gondolatlanul előre a' szívvel, jól elhagyva már az észet, melly élelmes kocsiként csak hátul kullogott, 's nem gondolám meg, hogy ha nagyon elhagyom, utóbb vagy vissza kell hozzá szégyenkednem, vagy mig el ér, éhen veszek el. — Inkább hajladoztam szívemen uralkodó szépeim előtt, mint bár melly hivatalban fölebbvalómnak csak felényire hajtotta volna meg térdemet az érdemlett tisztelet. — 'S ba a' gyönyörű Málikát tudta nélkül leesett kis keztyűkéinek fölemelésével meglegphettem; — ha víz után nézelő Pepikének egy pohár friss vízzel udvarolhattam, — ha a' haza készülő Theréznek viklerét nyakába akaszthattam; 's mind ezen nagy szolgálatokért egy félmosolygó pillanás lehetett az édes, a' megbecsülhetetlen jutalom:

ah! ekkor megcseréltem volna-e a' nagy Mogol Császárrel?!

Több illy hivatkozásaim között, annyira előre haladék az igaz úttól, hogy látcsőn sem láthattam már a' hátra hagyott észet; pedig éhezni kezdék. — Míg én így könnyen töltöttem életemet, az alatt három öcsém megint künn tanult, három meg otthon várta a' jó szerencsét. — Megoszlott köztünk az atyai keresmény elköltése, 's egynek-egynek kevesebb jutott! az öregebb bátyám már otthon gazda volt, 's a' pénznek, gazdálkodás által lett fáradságos keresése megérlelé már eszét annyira, hogy hijába tett számtalan költségeim, 's semmi ön szorgalmam által volt keresetem között, az igen nagy különbséget megfontolhatta; 's atyámat rá birta, hogy adja ezt apai szavakkal tudomra; ki is egyszer csak írja ám, hogy ha van valami hivatalom már, miből apai segedelme nélkül élhetek, maradhatok tovább is Pesten: de ellenkező esetben többé olly bőven, mint eddig, tőle nem várhatván, tanácsosabbnak tartja ha haza megyek, 's míg az Isten valamerre kenyeret mutat, otthon a' közösből kevesebb költséggel éldegélgetek. — Természetes, hogy ezen feltételekből nekem egyik sem tetszett: de választanom kellett, 's két rossz közül azt tartattam jobbnak, ha haza megyek; mert legalább magaméból élek, 's perse! nekem sem sok szolgám lesz, de én sem leszek másé — gondolám magamban, 's haza menék.

Meglehető szívességgel fogadtak otthon, mint új embert; de mint gondolni is lehet, ez csak addig tartott, míg egymásba rövid idő alatt belé unánk. — Nekem a' nagy városi zaj után nagyon vissza tetszett falunk egyszerű csendessége, 's nyughatatlan voltam; miként nem alhatik az órája ketyegéséhez szokott gazda, ha eláll az éjjel. — Én kivált bátyámnak hasonlókép' vissza tetszettem; mert több volt már a' kenyér-evő, — kereső pedig csak ő maradt. Egy kis hátulsó szobácskát tisztogattak ki számomra, miben mint gya

níthatám, csirkék költék tavasszal ; mert ajtója előtt minden estve ezek nyafogtak egy verset, míg a' szolgáló hatalmas „ólba! — ólba"! kiáltása eszközbe nem juttatta, hogy már kivagynak zárva a' Paradicsomból. — Ablaka a' béres házra szolgált. — Héj! be sokszor eszembe jutott Pesti ablakom, melyből az által-ellenben lévő vásáros boltban olly sokszor legeltettem a' szép kötögető Luizán szemeimet! — 's most legfőlebb az adott nekik egy kis mulatságot, ha ollykor a' kőczos béres gyermekek egy puha vakarcsón hatan is czipakodtak. — A' pompás uraság-batárok helyett gánés szekereink szemlélésével megkellett elégednem, 's ha sétálni akartam, kertünk alatt szerencsémre egy nagy bozót terült el, mellynek csádés útjain sok estvéket kellett töltenem kénytelenségből, a' hold egyszerű fényével gyönyörködtetvén magamat, 's kedvetlenül fel-fel sóhajtván „melly boldogok az együgyűek"! egyedül hív vislámtól kísértetve, melly maga volt csak még nagy-városi falunkban, 's szerettem; mert legalább németül beszélhettem vele! — Végre nagynehezen csak ugyan bele törődtem a' falusi életbe annyira mennyire; 's néha már gyönyörűségemet is lelém benne, — bár utóbb megint csak rá tértem: hogy Rómánokban szép ugyan; de nagy várasban jó róla olvasni. Nehezen telt munka nélkül az idő otthon, még is csak meg kellett határunkban maradni; mert gyalog nem akartam menni, a' lovaknak pedig mindig dolgok volt, ha én kértem; — illy unalmas, 's busult állapotomban természetes, hogy a' szegény vadakon töltöttem boszúmat annyival is inkább, hogy bátyám zsémbeledő beszédire, csak ugyan felébredt már bennem is a' lélekisméret annyira, hogy az ingyen ebédet, legalább ollykor a' konyhára hozott peccsenyével kívántam megérdemleni.

Illy ezélből, 's hasonló gondolatok közt ballagék egy Septemberi szép reggel is a' határunkban lévő cseren, — 's fáradságom daczára, ma épen nem volt

szerencsém. — Mind csak kissehbedett már árnyékom, 's melegen süttöt le a' hevéből még nem sokat veszített nap; midőn nyelv-kivetve fürkésző vizslám nyomban látszék lenni, 's egy bokorhoz csuszott szokott ügyességével. — Most halkal megáll, várván jöttömet, 's engem egy derék nyúl' kiugró robája rezzentett fel méla gondolatimból. Rá fogom a' már távol szaladóra hirtelen puskámat, 's a' nyúl bukfenczet vete, de rosszúl volt találva, 's gyorsan magához jöven, véres farral kívánt menekedni utánna iramlott ebem elől. Már lenyomta volna a' sok vére vesztésével lankadót; midőn egy „hajho”! kiáltásra hirtelen ott terem három nyúladt agár, 's elkapja egyike vizslám elől a' már bizonyos martalékot. Hátra nézek, hát egy rét-inges Úr, fehér kerek kalapban, sallangos ostor kerítve nyakába, ügetett fáradtan agarai után. — Én előre látván szándékát minden köszönet nélkül így szólítám meg: „Uram! a' nyúl enyim”! „Igen de agaraim fogták”, így felelt rám meresztve szemét, — az Úr' agarai nélkül is enyim lett volna az” mondek; „mert már megsebesítettem, 's vizslám elnyomta volna mindjárt”. Amaz bajuszát pedergeti, gondolkodik, 's végre azt kérdi tőlem, hol lakom? „Bozótiban, felelek”, oda hozatván vizslámmal a' nyulat. „Úgy hát közelebb vagyunk már Méh-falvához” így szólt, 's körül fekvének fáradt agarai. „Egyet gondoltam, ha rá áll az Úr! Ezen nyúlhoz mindenikünknek csaknem egyenlő igaza van, jöjjön az Úr hozzám, együk meg ott együtt”. — Rég vágytam már úgy is a' körül lakó szomszéd Urakkal megismerkedni; 's most vadászat közben nem lesz szégyen a' látogatás gyalog. — Azonban, hol heten ülnek az asztalnál gondolám magamban, a' nyolezadikat nem igen kérdezik hol van? 's megegyezék feltételében; ő felfütyögetvén agarait, elindulánk Méh-falva felé. — Az úton tudtam meg tőle, hogy ő Méh-falvi közbirtokos Hangay Ferencz Úrnak fia Zsiga, — 's megismerked-

vén egymással, az öszvehangzó érzések hamar Tebarátságot szőttek közöttük. — Ozsonna felé lehetett az idő, midőn Méh-falvára értünk. — Az öreg Hangay Úr egy nagy rovással épen a' szűrűről jött be, felesége pedig egy kocsi kenderrel járatott az udvarba. Mindent dologban találtunk, 's gondoltam mindjárt, hogy Zsiga öcsém sem lehet a' legjobb gazda velem együtt, mivel illy nagy dolog időben így rá ér agarrászni. Zsiga elbeszélte esetünket, megesmértete szüleiével, 's szívesen fogadtattam a' jó lelkű öregektől. Rég nem voltam már más házánál, szinte újjá szült az idegen levegő. — Széllal néztem az udvaron, 's egy kis arra nyíló ablak tele virág cserepekkel, különösen magára voná figyelmemet — ah! 's én egyszerre a' régi bohó levék. Éreztem hogy szívem csak azért volt eddig is nyugton; mert nem volt ingerlője. — Az öreg Úr, már csaknem gyönyörködik a' virágokban, így okoskodám; — az asszonyt csak csirkéinek az agartól való féltése sem engedi azokkal pepecselni. — Zsigáról nem is gondolhattam, kinek nagyobb gyönyörűséget szerez, ha oziezkéje magán fog el egy nyúlat, mintha egész Amerika legritkább növényeivel büszkélkednék is kertje: és így, kell itt még lakni másnak is, ki — — — de tovább nem okoskodhattam, mert már a' pitvaron voltunk 's nyíltan állt az ebédlő ajtója előttünk. „Talán csak ide a' te szobádba mennénk Zsiga”, — így szólék a' virágos ablaku szoba' ajtója felé mutatván, járatlanságomat színelve, azon erős meggyőződéssel, hogy Zsiga szobája az nem lehet; de minekelőtte feleletet kapnék, magam sem tudom hogyan, már az ebédlőben valánk. „Hozz bort anyjok” — így szól Hangay Úr, — „ma mérettem be a' tiszta búza' utólját — igyuk meg az áldomást”. Az asszony element; mi pedig leülvén beszédbe eredtünk az idej temésről.

Minél később teljesülnek kívánságaink: annál hatalmasabban kelnek fel utóbb keblünkben. Így vol-

tam én is, nem ment ki fejemből a' virágos ablak, 's mind eddig azon kis szoba lakójáról semmit sem tudván nyughatatlan lettem, mint a' sorsvevő huzás előtt. A' poharakat ki vitték mosni, 's a' bort, bizonyosan a' házi kis asszony fogja behozni — így biztata a' remény, — 's szemem az ajlóra meresztve ültem a' bizontalanság 's várakozás' égető parázsán, várva a' képzelt mennyei jelenést. — „Szép festéke van azon ajtónak”, — így vágám keresztül a' hallgatást; nézésem célját akarván fedezni vele, „a' múlt nyáron festettem” — felele az öreg Úr, 's újra vége szakadt a' beszédnek, — most nyílik az ajtó; de ah! maga Hangayné hozza bort, 's kedvetlenül fordultak el szemeim az ajtóról, mint a' harmincegyest jáltszónak a' tizes kártyáról, midőn csak egyest várt. Bus komorsággá változott kíváncsiságom, 's már arról gondolkodám, hogy kérjem Hangay Urat egy pár lóért, mellyeken még estvére haza mehessek, midőn — „hát Threszka hugom még sem jött meg”? — azt kérdi anyjától Zsiga. A' vesztő székre kötözött a' kegyelem kiáltásra jobban meg nem örül, mint én ezen szavakra: „nem biz ő — pedig már alkonyodik, — megjöhetne” — így felelt Hangayné, 's így feledém feltételemet. Threszka tehát? Threszka? így viszonozám magamban háh! mi dicső név! 's egyszerre lángra gyúlt arczám. „Már édes Zsigám talán nem leszek terhetekre, ha az éjjel itt maradok” — ezt dadogám, „holdvilág nincs, bajos lenne a' haza gyaloglás”. — „Ah! azt meg sem engedném” — így szólt Hangay barátságosan — „édes Uram öcsém”! „nem soká fog már késni Threszka is a' leányom”, így folytató Hangayné, „ismerkedjék meg már leányommal is a' szomszédban”? — Én elpirulva hajtám meg magamat, 's Threszkával azon angyali lyáncával megesmerkedni csak ez foglalatostokdatá képzeletimet! Már a' vacsora ideje is itt volt de Threszka csak nem jött. „Ugyan soká jön az a' leány”, — így sópáncodék Hangayné, —

már minden ételém öszve resved a' konyhán, — nem tudom várjuk-e még a' vacsorával"? — „Biz azt ne várjuk” így vág bele testvéri gorombasággal Zsiga — „ha enni akar, jőjjön meg annak idejében”! Én ugyan örömet vártam volna éjfélig is, bár még ma egy csep meleg sem volt is gyomromban; de hijába, itt nem volt szavam, 's leülénk enni. — A' vacsora elkölt, 's Threszka csak nem jött, 's ezután mi dohányozni menénk. Ah! mint szerettem volna én megnedvesíteni dohányjokat, hogy csak soká égett volna ki pipájokból, de boszúmrá, igen hamar kifüstölge az, mint megszólított adós' fejéből a' holnapra haza viendő pénznek ígérete, — 's az öreg Ur korán leszokván feküdni, aludni ment. Zsigát mind csak tartottam volna beszéddel, dicsértem agarait — hoztam elő neki egy két érdeklő példát is, itt ott micsoda bravourokat csináltak a' vadász ebek; de mind hijába, elálmosodva a' nappali vadászat miatt, megmutatta szobámat, 's jó éjszakát kívánt. Itt most magamra hagyva, szabadon bocsáthattam képzeletimet, 's ezek mind csak Threszkát keresék a' ki még most is oda volt. Már félni kezdék, hogy baj érte az úton, 's a' róla való édes aggodások között, dicső nevének firkálásával mulattam magamat, szerencsémre az egyik asztal-fiókban egy kis krétát lelven. Azután anyja' vonásait vizsgálgattam, 's vetegeték hozzá, mi szép lehetett 18 esztendőskorában, 's Threszkának mulhatatlanul kell hozzá hasonlítani; mert Zsiga csupa apja volt. Szóval, fülíg szerelmes lettem képzeletimben a' még nem is látott lányba, 's végre szerelmes gondolatim között, hamar meglepte a' nyugtató álom fáradt tagjaimat.

Miről legtöbbet gondolkodunk estve: arról álmodunk, azt mondják, éjjel — 's rajtam is beteljesedett ez. Álmodban Hangayékhoz menék 's az öreg Urat a' virágos ablakú szoba' ajtója előtt lelém türehetetlen várakozásban: „Nézze csak — így szólt, Uram öcsém, az

az átkozott Zsiga ben csukta leányomat, 's maga elment a' kulcsal, pedig a' granáriumné is benn van 's most szükségem volna reá. Épen várom a' lakatost. Erre csak jön ám az 's nyitogatja görbe kulcsaival az ajtót. — En alig várom, hogy megláthassam Threszkát; már nyílt az ajtó, midőn egy bejáró kocsinak robaja végét szakasztotta tündér álmaimnak, 's haragosan emelém fel fejem' vánkosaim közül, hogy még álomban sem láthattam őt. Nem sokára a' szomszéd szobában csoszogásokat hallék, 's gyanítám hogy Threszka most jött haza, egyszer'smind megtudám hogy a' virágos ablaku szoba szomszédom. Ennyi öröm egyszerre kiverte egy kis időre szememből az álmát; de meg azon édes remény, hogy néhány óra múlva megláthatom őt: újra elszenderített. Végre csak ugyan megvirradt, 's én jól kialuva magam ezer boldog remény között, felkelék. Elsőben is szobámról, a' szomszéd szobába nyíló ajtóba menék kémlelődni. A' kulcslyukon eleget nézgeltem; de épen egy nagy kiterjedésű ősi karszék volt előtte, így, már szemeimet nem használhattam. Füleimet vettem hát elő, 's egy kis hallgatás után, nehéz sóhajtásokat hallék! „Mit jelent ez”? 's én meghökkenve hátráltam az ajtóból ennek okát találgatva. Tegnap Mari napján volt a' szomszéd faluban, hol többen is voltak honnan olly későn jött haza. — Nem egy boldog választotthoz repülnek-e ezen szerelmes sóhajtások? 'S mennél tovább okoskodám — annál szerelemféltőbb levék — én balgatag! nem is látván még, kiért ennniyre epedék. De ezért még nem hagyta el minden remény. Nem látott még ő engem, gondolám — nem bizonytalan hát a' győzelem, 's öltözni kezdék. De ah! most vevém csak észre hogy haj-sütő vasam otthon van, egy csep szagos olaj sines nálom. Gallérom már gyuródott, nyakravalóm is már fél szennyében van, 's csak rossz poros vadász csizmában vagyok, — pedig ezekkel akarám felfegyverkezni magamat Threszka kép-

zelt kellemei ellen! De hiszen nem Pesten vagyunk, így biztatám magamat 's szerencsémre zsebemben lett kenőcsömmel bajúszomat rendbe szedvén nyak-kendőmet öszvevissza forgatván, csizmám' egy kicsit leporolván — falura, gondolám, elég csinosan felöltözém!

Az öreg Úr már szűrűjén dohányozza, az asszony pedig a' folyosóról kedv-telve nézte etetni éhes baromfiait. Zsiga még alutt, 's szomszéd szobám ajtaja is olly csendesesen állt, mint ha Kriptát zárt volna. Jó reggelt kívánásom után pipára gyűjték a' folyosón: — „No felverték álmából úgy-e azok az éjjeli baglyok”? — így szólta meg Hangayné. „Hallottam hogy megjöttek; de meg mindjárt elaludtam rá” felelek, „szegény Threszka”! — folytató ő — „a' nagy vendégségben rosszúl lett, lassan jöhetett vele a' kocsí, azért értek haza olly későn”. Megrettenék ezen szomorú hirre; de hamar megvigasztalódtam megint, mint az alsó-városi lakos, ha a' felső városon kiáltanak tüzet; mért, nem a' szív beteg hát, gondolám magamban, 's a' külső betegségből származott nyögdécselések nem a' beteg szív szerelmes sóhajtásai, 's egész bizodalommal hittem hogy enyim lesz ő, mint a' jó vadász, ha látja hova szálltak meg előle felrepült foglyai. — Nagyon sajnálám Hangayné előtt a' szomorú esetet, de megbiztata 's hogy nincs nagy baj, csak egy kis gyomor megterheléséből származott gyengeség. Ezzel beszóliták a' konyhára; mert teje zsugorodni kezde, én pedig reménnyel tölt szívvel, lepipázták a' szűrűre. „Sok nyomtatni való van itt még” így szólítám meg a' nyomtatóival beszélgető Hangayt. „Bár több volna még” ezzel fordula ő hozzám 's a' nyomtatók' nézésével mulatánk magunkat, míg felhívának reggelire. Egészen elfeledém ezen szíves 's vendég szerető gazdáim között, hogy nem otthon vagyok, 's a' haza menés eszembe sem juta. 'S mint képzeletimben már úgy is ezen Ház-néphez tartozandó, vásáros szemekkel vi'sgáltam, a' ház-tájt. Evés után

a' gazdaság megtekintésére indulánk. „Bizony most egy kicsit kócosok a' csikók sok dolgok volt a' nyárban”, így mentegeté lovait Hangay Úr előre, az ólak felé mentünkben, 's én nem győzém eléggé dicsérni ott benn, a' csak ugyan nem legrosszabb négy hámost. A' magtárt is megnéznék 's „héj! nem ennyi volt itt tavaly így sohajta fel az öreg Úr, de az idén bizony nagyon hiányos volt a' termés”. Mint egy tizenkét száz mérő tiszta búza lehetett már benn 's alig tetszék ez meg még a' szűrűn; 's máskor még is több szokott itt lenni? — felvidített ez engem, 's képzeletemben már osztózám Zsigával belőle feleségem részéről. Nem csuda ha illy édes gondolatok közt hamar eltelt az idő, 's alig hittem hogy dél van, mikor már ebédre hívtak. 'S hogy én is tudjak már mit mutatni, elő rántám ütő arany-órát, — 's kételkedve nézém rajta az időt, hogy lássák, nekem is van valamim, 's enni menénk. Alig lépénk a' szobába, mindjárt azt néztem hányra van terítve 's elkedvetlenedém, csak négy tányért látván az asztalon. „Threszka még nem jöhet be enni”, így szól a' keresőleg széllal néző Hangaynak az asszony, 's az megelégedve; én pedig elszomorodva leülénk, de azon édes remény, hogy holnap majd csak megláthatom, kedvre hozza megint. —

Nem messze hozzám egy sarokban eczetes üvegek álltak egy kis asztalkán. Hangayné oda ment valamiért, 's az alatta kedvére heverésző komondor, mellytől mint gyanítani lehetett, máskor is már keserves bért vettek a' felette függő korbáccsal, — most is azt gondolván, hogy azon célból megy feléje asszonya: ijedtében kiakar ugrani a' szűk asztal lábai közül, 's ez által megrázzván az asztalt, egyik üveg ezer darabra zúzva szélt önti eczetjét a' földön. Én hirtelen felugrom vendégi készséggel, hogy a' mit lehet megmenthessek, 's csizmám a' sok vadászatokon már jól megkopott talpával bele az üveg darabokba. „Oda a

Rózsa csetem"! elkiáltja magát Hangayné, — „és az én lábom"! — sóhajtám én hozzá, 's alig sántikál-halék vissza székembe. Megütöközve mind a' három egyszerre kérdék bajomat, 's már ekkor vér-nyo-mot hagyott lábom a' fehér pallón. „Az Istenért"! kiált rémülve az öreg Hangay — „hívjátok el hamar a' borbélyt"! 's engem szobámba vittek. Hallám, mint lakolt kün a' szegény kutya féltéből tett büne-ért! de lábom azért csak fája, 's végre eljött a' Bor-bély. Megvizsgálván sehem' egy üveg darabot vett ki abból ügyes mesterségével 's beköté lábamat. Jár-nom nem lehetett rajta, tehát le kellett feküdnöm, 's valódi beteg levék. 'S különös! ez hogy beteg vagyok, elfelejtette velem minden fájdalmimat; mert ah! Threszka is beteg volt, 's azzal együtt szenvedni, kiért égünk, mi édes vigasztalása ez a' szerető szív-nek! azonban még sem lehetett már haza men-nem, 's tovább itt lehettem imádottam szomszédjában. Most itt senkitől nem háborítva kedvekre mulattak képzeletim az ismételten kedves tárgy felett, 's egyedül Threszka volt édes foglalatossága romános gondolatimnak. Képzelém mint szenved ő is benn, hogy engem nem láthat, képzelém mint bámulunk el majd egymásra ha egyszerre felgyógyulván, egy-szerre meglátjuk egymást. Én akkor az angyalnak lábaihoz borulok a' ki engem könnyes szemekkel fel-emel 's karjaim közé dülve vallja meg szerelmét. Az öreg Úr is oda jön, 's meglágyulva az érzékeny jele-nésre atyai szíve, égbe függesztett szemekkel adja reánk atyai áldását, 's én Threszkát, mint meny-asz-szonyomat elragadtatva mennyei boldogságomtól viszem haza. Otthon — — — de éppen most nyitá be ajtó-mat a' Seborvos, 's vége lett Románomnak. Ez be-kötén sehem' azt mondá, hogy már papucsban egy kicsit járkálhatok is a' szobában; két három nap mulva eszimat húzhatok, 's ott hagyja. Jó vigasztalás volt ez a' beteg testnek; de ah! a' beteg szív, bete-

gebb lett még ennek hallására. Threszka még mind csak betegeskedett, 's nem gyógyúlhatok majd egyszerre meg vele, már úgy is sok alkalmatlanságokra voltam Hangayéknak, 's ha felgyógyulok — csak úgy hozza már magával az illendőség, hogy el menjek nyakokról, 's elmenni a' nélkül hogy Threszkát láthassam! mi kínos képzelet ez? Meghamisítatott elébbi Románom, 's a' természet egyszerű útjára kellett vissza térnem. Lábam mind inkább jobban lett, 's már a' szobában sétálhattam; hol szerencsémre egy Forte-piáno állott, 's meglehetősen játszám én is. Ezen nyomám ki szomorú érzéseimet, 's oszlatni látszék ez búmat, mert minden clavisain Threszkának gömbölyű kis ujaeskáit képzelém. Mi több? — a' kotta-tartón egy már elszennyeelt Magyar állott, 's mi kész volt lelkem egyszerre gyanítani, hogy utóljára is ezt játszotta ő, 's hogy neki ez legkedveltebb darabja. Csak hamar megtanulám tehát, 's szüntelen vertem, képzelve magamban, mi jó ízűn hallgatja a' másik szobában Threszka? 's hogy van meglepetve általa?

Illy szerelmes foglalatosságaim között már eszmát is húzhaték, 's délben már künn ettem ebédet, Hangayék közös örömökre. De ah! bussá tett ez engem, mert kéntelen kellett holnap csak haza kell már mennem, ha jó szívűségökkel vissza nem akarok élni. Erről való szomorú gondolatim között ültem estefelé egy kis sétálás után a' Forte-piano mellé, 's elő szedém a' hány szomorú notát csak tudtam, félve a' reggeltől, mint fog-fájós, az azt kihuzó Borbély jöttétől. Végre befejezőnek a' Threszka notájára került a' sor. Eszre sem vevém hogy szobám egészen besetétült már, 's elmerülék notámba elszakasztva minden külső tárgytól, midőn hátam megett két gyenge kéz szemeimet hirtelen befogá; de abban a' pillanatban mintha darázs fészekbe nyúlt volna, elsikoltván magát egy angyalféle valaki,

vissza kapá azokat, 's szobámból hirtelen kisuhan-
 t. En megihletve azon varázs kezesekék bűbajos erejétől
 féltem már, hogy Lot felesége-ként sóbálvánnyá válto-
 zom a' Forte-piano mellett; midőn ajtóm előtt egy
 másik angyali sikoltás, egy komondor durva ordítá-
 sával elegyítve, felriasztott kábulásomból. Szobám'
 és Threszka szobájának ajtója egy kis konyhára nyílt.
 Ebbe siettem én bajt gyanítva a' hang után; de nem
 láthattam semmit. Hanem a' sötétben egy „Jézus
 Mária”-t hallván arra kapék, 's egy vékony sudár lyán-
 kát találtak kezeim, kit felfogván ölembe, már épen
 akarám nyitni kétéis öröm közt zajlódva Threszka aj-
 tóját, hogy bevigye az ájultnak vélt lyánt, a'
 mint az megnyílik, 's egy halavány ábrázat fehér
 háló öltözetben, gyertyával kezében kitekint 's Nánit
 kiált. „Náni”? — viszonzom magamban meghök-
 kenve, 's eleresztém a' megijedt leányt, kiből a'
 gyertya világánál rá ismerék szobaleányunkra. Le-
 verve egészen ezen előttem fejthetetlen esettől támo-
 lyogtam szobámban és dobogó szívvel vettem le
 magam egy székre, mint a' tolvaj, ki rajt' kapatván
 gonosz tettén, elillant ugyan; de minden órán vár-
 hatja a' törvény szolgáit érte jönni. Ezerféle érzé-
 sek ostromolták szívemet. Threszkát láttam 's ő
 is engem. De mi átkozott helyzetben? a' sötétben
 ajtóm előtt egy fiatal lyánkát szorítva ölembe; való-
 ban nem a' legszebb ajánlása lehetett magamnak
 Threszka kegyébe. Hát azon tündér ki előbb sze-
 meimet a' sötétségen is ált fehérülő gyenge kis ujjával
 befogá ki, volt? mért ugrék olly hirtelen el tő-
 lem? mért sikoltott a' konyhában, 's utánna men-
 vén mért kapám én ott épen Nánit? ezek voltak a'
 nagy kérdések, mellyekre zavarodásom daczára egy
 szót sem tudtam felelni.

Threszkát hát már láttam, mit olly rég óhajtot-
 tam. Nem voltak a' legrútabb vonásai, 's halavány
 arczájáról nagy fekete szemei büszkén, 's parancsoló-

lag néztek alá. Barna hajából csak egy két fürtöt engedett látni az irígy kendő; de képzelteheték velem ezek is, hogy az egész díszesítésében nem a' legkevesebb részt vesznek. De ah! ne vegyétek tőlem rossz néven barna Szépek! nem tudom mi csillag alatt születtem, hogy engem barna nem bájolt soha, 's 'Threszka' barna kellemi sem felelték meg többet váro képzeletimnek, mellyek azon megfoghatatlan valót keresték, ki még Threszka látása előtt olly szokatlan zavarba hozott szemeim befogásával. — Éreztem hogy Threszkának egész látása sem tett bennem amyí változást, mint azon Tündérnek olly kevés ideig tartó kezeivel illetése: nagyon megzavart ez engemet, 's szinte félve mentem a' vacsorához, pedig ott világosodott meg előttem minden, 's az öreg Hangay nevetve beszélt el az egész történetet. Tudnillik az alatt mig én szomorú nótáimba merülve klavirozgaték, Ledneky Mari jött Hangayékhoz 'Threszkának egy jó barátnéja a' szomszédból. Ez muzsikálni hallván a' Forte-piánon, még pedig Threszka ismert kedves nótáját — egyenesen szobámba jött, hogy meglepje 'Threszkáját. Oda lopódzék hát a' setét szobába hátam megé, 's 'Threszkát gyanítván ott ülni, szemeimet befogá; de hirtelen észrevévén gyenge kezei a' csalódást — megijedve kapta azokat vissza, 's ki akart szobámból sebesen illanni. A' setét konyhában egy ott fekvő komondorra lépett, melly rémítő morgással felugorván szegény Márit majd halálra ijesztette — ő meg azt, 's így mind a' ketten rémülve szaladtak ki a' konyhából. A' neszre Náni a' szobaleány is ki jött Threszka szobájából, 's elkiáltá magát „Jézus Mária”! éppen akkor jövék én ki szobámból, bajban gondolván azt a' tőlem kiszaladt valakit, 's Nánit vettem ölembe ennek képében, hogy bevigyem Threszka szobájába, kit így most alkalmatosságom is lett volna megláthatni; de megesalódva kéntelen valék szobámba beszégyenkedni. „Hát Mari Kisasszony hol van”?

kérdem végre Hangay Urat: „nagyon meg van ijed-
ve szegény”! felele ő „most ápolják a’ másik szobá-
ban. Nem Tündér hát az ki szemeimet befogá, így
tűnődém szobámban fel ’s alásétálván a’ vacsora után:
hanem Ledneky Mari ’s Marikkal telt meg a’ letörölt
Threszkák helyett asztalom. Threszkának képzelt
szépsége homályosodni kezde gondolatimban. Majd
alacsony termete nem tetszett, majd orrát nagyollám
ábrázatjához, szája sem volt a’ legkisebb, mint jutott
eszembe — homloka sem lehetett a’ leg kiderültebb,
mint bekötött fejről gyaníthatám. De azon puha
kis kacsók, mellyeknek lassu nyomását még most is
érezem — azon angyali hang, melly bár az ijedségben
sikoltás volt, még is bájolta hatotta meg füleimet;
ezek lehetnek, képzelém, egy imádandó egésznek gyö-
nyörű részecskéi, ’s mit előbb Threszka képzelt szép-
sége eránt érezék, most az mind azon kis szemeimet be-
fogó markokban maradt!

Nyugtalan gondolatok űzék el egy darabig sze-
memről az álmot, míg végre újra képzelvén, hogyan
fogák be szemeimet imádott Marim szép kezei, elal-
vám. Még édes álmodozások közt szendergék, a’
mint ajtómnak nagy robajjal való kinyitása felköltött,
és Zsiga, ordítózó agarai hizelgve ugrálván rá, szo-
kott vadászi öltözetében egy furkós bottal állá elöt-
tem. „No Feri”! így szólt „kelj fel vadászni, néz-
zük meg a’ Méh-falvi szántásokat is, tán itt több nyul
lesz mint Bozótiban”, nem tudtam hamar mire tükélni
magamat. Ha elmegyek, így okoskodám, meglehet mire
megjövök, Mari elmegy; de meg eszembe jutván hogy
tegnap igen megijedt, ma csak még sem megy el. így
biztatám magam ’s ha most elmegyek vadászni, min-
den kifogás nélkül itt maradhatok még én is, ’s meg-
egyezve Zsiga hívására, felöltözém. — Hűnt jártunk
már, mire feljött a’ nap ’s fűtyörészve sétált Zsiga szét
koválgó agarai között; én pedig puskával ballagék ku-
tató vizslám után. Ah! de még most sem láttam jól
egyre

egyre be fogva tarták azon gyöngy kezecskék szemeimet; 's jobbkor nem ugorhatott volna nyul fel előttem a' maga részéről soha, mint ma. — Dél felé már csak tornya csilloga messziről Méh-falvának, 's én mint lusta ló a' terhes kocsira, fájdalmasan tekingeték vissza. — Már két nyulunk volt, de az elégedetlen Zsigát nem birhattam vissza fordulásra. — „Még a' Gémesi tarlókat megnézzük!” így szólt 's kedvtelve várta, mikor ugratnak már meg' uj nyulat keresgélő agái. Hogy örömeztőbb megy a' halálra ítélt rab a' vesztő helyre, mint én a' még messze lévő tarlók felé, lehet gondolni. — Végre azon csekély boszúm telt Zsigán hogy egy nyulat sem kapván ott, mint maga elhitetve várta, vissza fordulánk 's csak estve felé érénk el falunkat. Kocsi-vágást láttam a' faluban, 's félve kérdém ottben Threszka kisasszony hogy létét. — Marit akarván inkább megtudni, itt van-e még? „Csak Marija hibázott neki” így szólt Hangayné. 's ma mindjárt fel kele; el is mentek délután Hangyásra bucsúra. — „Ma van Hangyáson a' bucsu”? kérdém rémülésemet akarván titkolni. — „Holnap lesz még” mondá ő, de ők korábban elakarának menni; mert az Uradalmi Inspector Úrnál is leány pajtásnéikhoz mennek. — „Ejnye! nekem is elkellett volna oda menni” így folytatám igazi czéomat palástolva, „az anyám rég emlegeti ezt a' bucsút” mondék, 's ezerfélét számlálék, mit venni kellene. „Úgy is rég alkalmatlankodom már itt”, így kerülék elejökbe a' jó öregeknek, „már egyszer meg is unatnám magamat”, alkalmatlanságunkra nincsen kedves uram öcsém, így szóla Hangay Úr, „hanem ha dolga van a' bucsun, inkább holnapra adatok egy pár nyomtató lovat, de a' bucsuról vissza várjuk ám!” megköszöném szívességét, 's alig vártam, hogy holnap Marim után a' bucsura mehessek. —

Korán megindulék, hogy jókor beérhessek. Híves őszi reggel volt, 's vastag köd lépé útunkat. — Én képzeletimben a' bucsuban vezetgetém már Marimat a'

Czipösök Rözött, 's örömmel czepelem bevásárlott holmijét mellette; kocsisom szundikált. — Egyszer kezd oszlani a' köd, kocsisom ébredez 's fej csóválva nézgeti az utat. „Uram nem jó úton járunk” így szól végre. „Hogy hogy? kérdém megütközve; azért, mondá, mert a' nagy ködben észre sem vettem midőn lovaim a' jártabb útról letértek”. — Igaz hogy erre közelebb, de így ősszel ott a' lapályban víz szokott lenni 's nehéz az ált-járás”. — Már csak menjünk erre”, így biztatám örülve a' rövidebb útnak 's megint folytatánk utunkat. — Távolabb a' már szakadozó ködben egy kocsi forma feketült előttünk”. — „Nézd, mondám, Jankó, amott is megy egy kocsi, azután csak elmehetünk”. — Megyünk megyünk 's a' kocsi mind csak közelebb látszék hozzánk. — „De Uram jön az, mondá kocsisom, vagy hamarabb áll. Megijedtem hogy tán a' rossz út miatt nem mehet 's majd nekünk is vissza kell fordulnunk, a' mint közelebb érünk a' kocsihoz. Egy hintó volt az, 's öszve zuzva hátulsó kereke, mellette két asszony személy 's a' kocsis, fejjakarva nézték tanácsatosan a' kárt. Megállítottam kocsimat, hogy melléjük juttánk, 's kérdém hova szándékoznak sajnálkodva nézván a' szerencsétlenséget. „Hangyásra a' bucsura, így felelének szomorún felém fordúlva, 's egy éltés asszony-ságba, 's mellette egy szép barna lyánkába akadtak szemeim. Könörülővé lettem én mint a' fösvény, ha pénzt lát, ennek megláttára. — „Én is oda igyekszem mondám szívesen kínálva őket, hármunknak talán elég tágas kocsimmal. Nem volt mittenniek, elkellett fogadni ajánlásomat 's meghagyván a' kocsisnak, hogy valami módon vontassa utánnunk a' hintót, elindulánk. — Most lett még csak időnk egymással megismerkedni, 's kiírhatja le örömet, midőn megtudtam, hogy Lednekyné asszonysággal, Marimnak anyjával 's annak ifjabb testvérevel utazok. Nem győzém áldani azon vastag ködöt, mellybe elvették lovaink az utat, mert már most Inspectorékhoz is volt jussom beszállani, hol

volt eddig Mari is. — Marim anyjának tettem hát most ezen kis szolgálatot szorultságában, 's ez által mintegy just is formáltam magamnak leánya kezéhez. — Oh mi édes öröm derült ez által lelkemre! fiúi szeretettel csókolám meg kezét vélt jövőnapamnak azon való örvendezések között, hogy lehete szerencsém megismerkedni, 's rajtam, mosolygó meglepéssel nyugvó pillantatai bizonyították, hogy ezáltal igen leköteleném. Hízogó gondossággal tudakozgatám tőle, nincse szoros ülése, 's már zsibbadozni kezdé lábom magam öszve húzásában, midőn szerencsémre az Inspector Úr udvarára behajtánk.

Egy gömbölyű kis lyánka ugrék csészánk mellé nyájas mosolygással 's bevezete bennünket. „Isten hozta! Isten hozta”? így fogadott az öreg Inspector ottbenn, hanem ugyan későn tetszett megérkezni, már a' többiek ki is mentek a' vásárba, „korábban itt lettünk volna mi; de — — — 's itt elbeszélé Lednekyné hogy jártak, 's engem mint Retkésy Ferenczet, ki olly jó voltam, hogy ön kocsimon idáig hozám őket, bemutatata a' házigazdának. — „Bozótiból talán”? kérdé őszinte barátsággal a' szíves öreg 's forrón ölelt meg, megtudván hogy onnan vagyok. — „Tanuló társa voltam ura atyjának így folytatá tovább, 's hálával emlékezem most is, akkor velem, mint szegény legénnyel közlött jó tetteire, 's mindég ohajtam, hogy bár részint is legalább maradékinak meg szolgálhassam”. — Itt hát jó helyen vagyok, örömmel gondolám 's barátságosan hajtam meg magam a' jó öreg előtt.

Lednekyné vásárlani készült 's más szobába vezette őt a' házigazda, leányával öltözni. — Magam maradtam hát Threszkával, ki gyengesége miatt még nem mert kimenni a' tolongó nép közé. — „Még nekem sem lehetett szerencsém Retkésy Úrhoz, így kezdé velem beszédét, pedig több napokig tetszett nálunk lenni Méhfalván”. — „Részemről a' szerencse” felelék mint szokás, „örülök rajta hogy a' szerencse valahára egés-

ségesen hozza össze bennünket”, ’s szemem mint kecskéé a’ zöld ágra: a’ bucsura nyíló ablakra veszett. — Türibetetlenül vártam a’ bucsuba való ki mehetést, mint gyermek, ha azt ígérlik neki, hogy Comediába viszik; — de Threska kedveltető módja — ’s játszi elméje megtartott még is az illendőség korlátai között. Nem sokára rá jövének tréfásan szemem befogására is, ’s kíváncsiságom’, a’ mint lehetett, fedezve mondtam, mint vágnék ösmerni azon Kisasszonyt. „No így szól Threszka, ha ki megy a’ bucsuba, csak nézelődjék ’s ha egy fekete szemü nyulánk barna leányt lát, az lesz Mari bizonyosan; hanem vigyázzon, ezt veté ujjával tréfásan fenyegetve, vakon festik amott ’s a’ magok ösmeretségek is vakon kezdődött”. — Az öreg Inspector jött be, ’s egy szóra szobájába hitt. — Ha adósa lettem volna, sem mehettem volna már kedvetlenebbül utánna, de megkellett lenni, ’s a’ bucsuba menés mind csak maradt. — „Gondolom így szolt jelentő ábrázattal már felesküdt Ügyész uramöcsém”! „az vagyok igen” felelek felfüggesztett várakozással. „Van-e már valami bizonyos hivatala”? kérdé tovább: „nincs még” mondtam fél szégyennel. „Ma egy hete temettük el” — folytatá az öreg, uradalmi ügyészünket, ha akarja uramöcsém ennek üresen maradt helyét elfoglalni, még nincs bizonyos emberünk, ’s én ki uraságomnak többszöri kedvező helybehagyásaival méltán dicsekedhetem, ezt könnyen megfogom számára szerezhetni, ’s örvendeni fogok rajta, ha uraatyjának velem közlött hajdani jósgát, ezen csekélységgel hálálhatom”. Én le sütém szememet, mint a’ leány ha férjnek kéri, ’s gondolkodtam. „Nem lenne utolsó kenyér fiatal embernek kivált — itt szép lakás ’s olyan jövedelem, mellyből egy pár ember úri mód’ megélhet”, így vegzé szavait az Inspector; az egy pár ember hallására tüstént Marimhoz repültek képzeletim, ’s olly jövedelem, mellyből öt úri mód’ eltarthatom, egyszerre elhalároza engemet, ’s szavamat adtam az Inspectornak. — „No hát menjünk

így sürgete, épen itthon van a' Méltóságos Gróf, 's illy idő tájban leginkább lehet vele beszélni", 's én feledvén a' bucsut, jövődöbeli kenyerem után láttam. — A' Gróf otthon volt, 's mint egy, az uradalmi ügyészség' re alkalmas férfit, bémutatattam neki az öreg Inspector-tól, kinek ajánlására ott mindjárt kineveztettem Ügyésznek, 's beiktatásom napja mához egy hétre rendelték.

Reménnyel tölt szívvel hagytam oda a' kastélyt, az öreg Inspector a' Cancellariába ment, én pedig mint uradalmi Ügyész kevélyebben fütyörészek már baza felé a' bucsuban. Egy bábos sátor alatt több kalapokat láték tarkálni, 's a' Threszkától leírt nyulánk barna leány eszembe jutván, betérék a' sátorba. „Jo vásárt kívánok Kisasszonykáim!” így köték beléjek egyet sem esmerve közülök „mit vásálnak”? „Illy szép galandos kosarkákat mézes-bábból, nézze-e? így felelt egy nyulánk barna leány, kinek a' leírás szerint Marinak kellett lenni, ah! mért volt ő barna? 's mért csaltak meg itt is képzeletim?! „Hanem csak annyit vegyenek ám, felelék tréfásan szavára, mennyit magok szüksége kíván csak, hogy aztán ne jusson a' szegény férfiaknak is belőlök”, 's hogy hijába ne álljak a' sátor alatt, 's ne épen ő értek láttassam bejönni: az előttem álló cukros szívek közt válogattam. Kiválaszték egy nagyot 's „kinek az a' nagy szív”? kérdé neki bátorodva egy kis szőke lyánka, kit még csak most vevék észre, 's arczámba szökött minden vérem, „a' szeretőmné” mondtam úgy bele pillantva nagy kék szeméibe, hogy kéntelen volt azokat a' földre sütni. — „Igen kemény szívet ad neki uraságod”, így szólt zavarodását titkolva. „Az tart soká”! felelék 's ez alatt megvolt a' vásár. — Lehetetlen volt többé azon kis szőkéitől elmaradnom, akár ki mi légy, gondolám, elég hogy szép vagy, 's nekem tetszel 's karon fogám, a' kimondhatatlan örömömrre nem igen vonakodó leányt. Csendes beborult nap volt, 's eleget mondtam tegye le kalapját, majd én elviszem

úgy sem süt a' nap, mert ah! hogy tépték volna szét a' Sz. Gelleri boszorkányok, egész képét elfedé előlem azon széles kiterjedésű szalma szelet, 's csak nagy előre bukkanással gyönyörködhetém szép ábrázatjában; pedig mi angyal volt az? Derült büszke homloka alatt két, a' legtisztább ég' kékjével vetekedő szemek lövelték rám minden pillantattal a' szerelem nyilait, 's körültök hó-szín arczája rózsáin folytak le díszét emelő szőke haj-fürtjei, kellemes rendetlenségben; egy szép vonásu ór, egy mosolygó módos szájaeska, 's ajkának egy bájait leginkább nevelő gödröcskéje, mind ezek öszve meg öszve járták szívemet, 's örök hódolást esküvém magamban, ismeretlen szépemnek. — A' Fazekasokhoz indulának most kisasszonyaim, ez asszonyok dolga gondolám kedvellenül, 's nem engedé férfinai büszkeségem, hogy még oda is velek menjek, 's az elébb vásárlott nagy szívet lassan kosarkájába csusztatván imádott szökémnek, jó vásárt kívánván haza indulék. Mentemben egy béresünkre botlottam, kinek egy pár sarut kelle vennem, 's míg ez meglett, el mult dél 's siettem szállásomra. Tömve volt már az ebédli vendégekkel, 's egy kis üres szobán menvén keresztül, megakarám poros képemet a' tükörben nézni, 's előtte az asztalkán egy fehér kendőt láték; soha sem voltam újság-kívánó; de most az egyszer szélt bontottam minden ok nélkül a' keszkenőt. Egy papirosba takargatott valami még inkább fölgyulasztá kíváncsiságomat 's fölbontám. De ki képzelheti bamulásomat midőn az én czukros szívemet látám bele takargatva, 's rémülésemet, midőn ezen pillanatban nyílt az ajtó, 's az én imádott szőke lyánkám, hihető, itt felelt keszkenőjeért jöve a' szobába. Én kiejtém kezemből a' szívet, ő pedig állva maradt egy darabig mint bálvány. „Engedelmet mérészségemért kisasszonykám, így szakasztám végre félbe félénk hanggal a' néma játékot, azt gondolám ez az én keszkenőm. „Sőt én kérem Uraságodat folytatá ő, mi módon jöhetett ezen szeretőjének szánt szív kosarkám-

ba"? „ne keresse olly birói szorossággal, kérem én, a' módokat; elég hogy én azt egy tölem örökre imálandó számára vettem, 's jobb kézbe nem jöhetett volna, megtartja-e kisasszonykám így"? kérdém szerelmesen. Meglepve állt előttem a' gyönyörű lyánka, 's egy lassu „meg" szökött ki rózsá ajkai közül. Alig vevém észre örömben, hogy az egy ártatlan szerelem vallás, tán tudta nélkül a' szelid lyánnak is, 's csak az tartóztatott, hogy ált ne karoljam, hogy egy hajdu ebédre hiva bennünket. Kutató szemekkel leskelődtem hova fog ülni a' szívemet elrabló 's még nem is esmerém szépet, a' mint Lednekynének ezen szavára „ide ülj Mári"! elbámulék, 's Threszkának rászedetésemen sokat jelentő mosolygása bizonyossá teve, hogy imádott szökém Ledneký Mari, ki tegnapelőtt Méhfalván szemeim befogásával olly édes zavarba hozott. Boldogságomat még az is tetézte, hogy addig rakosgatám a' székeket, míg utóbb Marim 's Threszka közé esém. Hogy el nem tudtam volna a' levesen kezdve csak egy ételt is mondani otthon anyámnak (pedig szorosan ki szoká kérdezni) az ebédből: képzelhetik azok, kiknek lehetett már szerencsájök illy boldog helyen ülni. Csupa szem valék, 's még sem lakhatám jól Marim bájló szöke kellemeivel. Az edéd közepe felé felvén az öreg Inspector tele poharát: — „az Isten éltesse, így kiált nyers hangon, a' Hangyási Uradalom ma kinevezett Ügyészét Retkésý Ferencz Urat"! 's a' jövendő ügyésznét sugám kellemesen el pirult Marim fülébe. Alig győzém magam hajtogatni, annyi lett erre a' szerencse kívánás. Örömmel vettem észre Lednekýné meglepetését, ki jóvá hagyó szemekkel pillantott ollykor ollykor csak úgy lopva, a' szüntelen csak Mariját mulató fiatal Ügyészre; nincs is szebb így szöl vigasztalásomra, mint ha fiatal ember hivatalban van, becsület, jövedelem, minden szaporodik ez által, 's alig vevém észre, hogy a' hivatalról kezdett közös beszéd között az asztaltól felkelénk. Hamar szét oszlának a' vendégek, 's fájdalmamra Ledne-

kyné is sietett még ma vissza Méhfalvára. Threszka ugyan eleget hitt, de otthon is rég voltam már, Ügyész is lettem azolta: szóval mulhatatlanul haza kellett men-
nem. Az az egy gyönyörűségem volt még, hogy Led-
nekyéket felsegíthetém kocsijokba, 's midőn Marimat
emelém föl, tőle egy gyenge kéz-szorítás, mit én örö-
mömben tán egy kicsint gorombán is viszonzozék, egé-
szén boldoggá tett. Egyet pattant most az Inspector
hintójába fogott kocsis tűrhetetlen szürkének, 's el-
tűnt hirtelen a' két kocsi, 's utánnok bámulva magam
maradtam a' kapuban.

Be voltak már lovaim is fogva 's megköszön-
vén az öreg Inspectornak szívességét, 's rólam való gon-
doskodását, édes gondolatok közt hajtatek Bozóti felé
kocsim egyik szegletébe vonulva. „Nó megjöttél te kó-
borló”! így fogadott szíves szemrehányással anyám,
„meg ám, felelek, pedig nem úgy mint elmentem”, 's
elbeszélém mi történt velem csak Marival hallgaték.
Biz' ideje is ám, hogy már egyszer elmegy nyakunkról
eléggé régen eszed már itthon ingyen a' kenyeret”, mon-
dá anyám megkönnyülve ügyességem hallására 's mind-
nyájan jó kedvel meglegedve vacsorálánk.

Hamar itt volt beiktatásom napja, 's Hangyásra kel-
lett mennem. Bátyám is készüle az nap valahova, de
nem tudhatám meg tőle; hová, szóltanul komolyan sétált
főlebbalább, ma reggel Templomban is volt, meg nem
foghatom mit akar, de nem is sokat törődtem vele
magam dolga után látván. Hanem az anyám nem állha-
ta tovább 's midőn már a' kocsin ülék akkor sugá mint
nagy tiltkot, hogy bátyám leánykérőbe megy, hová?
kocsim sebesen elindulván, nem érthettem. Megvallom
megijesztett egy kicsit ezen hír, nem Lednekyékhez ké-
szül e bátyám? ez volt a' nyugtalanító kérdés, mit
bátyámnak Mariról, még előttem ösmeretlen korában
tett kedvező kifejezései ébresztének bennem. De nem
hagyott el a' remény. Bátyámnak semmi hivatala csak
gazda; Lednekyné pedig sokat beszélt a' hivataokról

Inspectoréknál, a' lassu „meg” szó a' gyenge kéz szorítás 's újra megvalék vigasztalva. Oh áldott hivatal! tőled várom minden boldogságomat jól hajték, 's behajtattam Hangyásra.

Másnap az egész Uradalmi Tisztség előtt Ügyésznek kineveztettem, 's ált vevém a' megholtak írásait. Még két nap tartóztattak hivatalos foglalatosságaim, aztán haza menék, hogy vég bucsút vegyek Bozótítól. Bátyám is megjött már; de megvallom a' Testvéri szent szeretet törvényei ellen bár, nem reménylett jó kedve, csak nem kétségbe ejtett, szemeinek vidám tükrében ön vesztemet látván. Végre anyámnak ezen szavai, hogy bátyám, mint inkább szerettem volna, nem kapott ám kosarat, szinte megfosztottak vég reményemtől is. De mint változának kinzó aggodalmaim szebb életre, meghallván, hogy bátyám Méhfalván volt leány nézőbe 's Threszkát nyerte jövődö hitvesének! Eloszlottak bus egemről a' képzelt fellegek, 's Marim lövelle onnét jól tévő napként új életet, csak nem haldokló szívemre.

Más nap vég bucsút vettem jó szüleimtől, 's tulajdon lakásomba ált költözködém. Volt négy üres szobám, csak feleség kellett bele, ki megtöltse azokat 's megadta ezt is nem sokára a' jó Isten! az öreg Inspector örömmel felválalá a' kérői fontos hivatalt 's Marit nem sokára mint mátrámat ölelhettem. Méhfalván ültük meg elébb a' lakodalmat, hol Marim nyoszolyó lyánságáért Threszka mint bátyám hitvese neki a' nyoszolya-aszazonságot, Zsiga pedig nekem a' vőfélséget igérvén meg: egy hónap mulva haza vittem Marit mint feleségemet, 's most hasonlíthatatlan boldogságban élek. Gyakran ha mult napjaimra tekintek jó izűn elmosolyodom, hogy mind ezen boldogságot igazán meggondolva azon félig lótt nyúlhat köszönhetem. Mert ha én azt egyszerre agyon lőttem volna, nem lett volna hozzá Zsigának semmi jussa, nem kellett volna Méhfalván megenni; pedig csak az oda menésem lett minden boldogságom' kutseje. — 'S ilyenkor szép nőmet ált karolva meg-

elégedve gondolom: hogy gyakran: „kicsinyből mil-
lesz”?

KOVÁCS PÁL.

DRAPA a) RING b) KIRÁLYRA.

(Frithiofból)

Hős faju hadnagy

Ül a' halomban,

Karddal övedzve,

Pajzsa kezén.

Délezzeg erőben

Ménje habot ver,

Vájja körömmel

Mélyen a' sirt.

Ring ma dusabban

Járja Bifrosztot, c)

Hajlik alatta a'

Domboru hid.

Zúdul a' Valhall'

Tág palotája,

És keziben függ

Áseni d) kéz.

Termibe' Thór nincs,

Harcz' mezején dül,

Valvater e) int 's kér

a) Halotti ének királyok és hősök felett.

b) Egy a' Norvégiai királyok közül; uralkodott Rin-
ga-országban.

c) A' szivárvány, melyet a' mythosz a' földről égbe
vivő hidnak tartott.

d) Asenek voltak, az Ódentől származottak, kiket éj-
szakon isteni tisztelettel illették.

e) Neve Ódennek mint csaták' intézőjének.

Billikomot.

Frey a' királyi

Főre kalászt fűz,

Közbe kötöz Frigg a)

Kék ibolyát.

Ősz haju Bráge

Hárfa után nyúl;

Jó kora halkal

Dal ha susog:

Lopva megéri

Vanadis b) lilium

Mellye az asztalt,

És remeg, ég.

Kard cseneg egyre

A' sisakokban,

'S köztök az ár, vért

Ontva zuhog.

A' nagy Erő, jó

Isten-ajándék

Dúlva Berserknél *)

Pajzsba harap.

Kedves azért volt

Ring, ki vitézül

Fedte paizzsal

Csend' mezejét.

a) Óden' hitvese, leghatalmasabb az Asenek között, ki minden ember' sorsát tudta. Templomaiban örökös tűz égett.

b) Neve Freyának, a' szerelem Isten asszonyának.

*) Neve bizonyos éjszaki küzdőknek, kik némely ly szerrek által magokat a' vívásra dühödésbe hozták; a' mikor semmi veszélyről nem rettegtek; 's ha ezen dühökben nem volt kívül vivniok, önn bajtársaiakat és barátait is agyon verdesték.

Képe az elmés
Bajnok - erőnek
Felmene oltár'
Gőze gyanánt.

Bölcs szavakat mond
Valvater, ülven
Szökbeki szép szűz
Szága' felén.
Hangja királynak
Zenge, miként a'
Mimeri hab, 's olly
Mély vala az.

Csendesen intéz
Forsete patvart,
'S ott, hol az Urda
Habzik, itél.
Igy üle Ring is
Széket, itélve
'S tiltva boszútól
Véres ökölt.

Nem vala fűsvény
A' fejedelm, ő
Szerte kiszóra
Kincset, arányt,
Jó keziből szállt
Kedvvel ajándék,

Ajka vigasztalt
Sok szomorút.

Béke veled bölcs
Valhali magzat!
Még neved' éjszak
Áldja soká.
Éjszakon a' jó

Norneni *) küldött
Bráge, pohárt nyújt
Áldva neked.

FÁBIÁN GÁBOR.

CSALATÁS, 'S VISSZA EMLÉKEZÉS.

Előttem mért lebegsz mindég
Alakja kedvesemnek,
Kit a' balsors, 's kegyetlen ég
Megirigylett szívemnek
Hagyj el, hamvadzó lángjaim'
Ne éleszd. Szánd-meg kinjaim.

Hah, nem hagysz-el, sőt édesen
Mint egykoron függeszted
Rám szép szemed, 's szerelmesen
Karod felém terjeszted,
'S csókokra látszol inteni,
O szűnj meg így kísérteni.

Aranykorom' vig képei
Egyszerre felvirulnak
Bennem, 's szívem' érzékei
Egészen ellágyulnak;
Hová hová enyésztek
Ti fénynapok, 's bájtűnetek!

Hasztlan sohajt utánatok
Keblem mély gyötrelmében.
Örökre elszakadtatok,
'S csak emléktök maradt fenn,
Melly mint hold éj' homályain
Ugy tűnik - ált búm gyásszain

SZENT MIKLÓSSY.

*) Norneneknek hívta a' mythosz a' sorsnak istenpéjít.

A' BARÁTSÁGHOZ.

(Herder után.)

Szent Barátság ki megvetve minket,
Felkeresni jámbor őseinket,
Nemünktől butsut vettél,
Égnek boldog lakosa lettél;

'S onnan most is mutalván kegyelmet,
Gyermekeidet hozzánk, a' szerelmet
Küldöd, bár számtalanok
Az eránt is haladatlanok,

Nézz, oh kegyes kegyesen b'junkra.
Boldogítani jöjj még világunkra,
Melly nélkülöd lásd mint jár,
A' szerelem sem szerelem már

Ha siket léssz kérésünk' szavára,
'S a' tsalárdság képedet magára
Illy bizvást tovább veszi,
Oh a' földet pokollá teszi.

EGY LEÁNYHOZ.

Lyánka, higj igaz hivednek,
Örvénybe tántorodol,
'S mérget készítesz éltednek,
Ha buján katzérkodol,
Szépnek vágyasz tsupán nézetni:
Légy inkább szép valóúl;
Egy sem fog utóbb szeretni,
Ha most értted száz szív gyúl.

KISJÁNOS.

ÉLET PHILOSOPHIA.

Kövessük érdem' utjait, a' valót,
'S virtust ölelvén; kötve ne tartson a'
Tündér hiúság; szépre, jóra
Nagyra, 's dicsőre hevüljön elménk.

Ne hagyjuk éltünk szebb örömit soha
Enyészni hasztlan; fussuk az álgyönyört
Melly bár csalárd kelyhében édes
Mézet ajánl, van alatta méreg.

Szerencse hitlen karja ha mást ölel,
Ne dulja nyugtunk' fondor irigykedés,
Ez önmagát vérző kigyótól
Tiszta legyen kebelünk örökké.

Inségbe sinlőt látva ne vonjuk el
Segéd karunkat tőle, 's keserveit
Oszlassuk, édes szenvedőnek
Nyujtani írt, 's letörülni könnyét.

Ha búkra vált sors' ostora minket ér,
Edzett erővel tűrvé csapásait
Vigasztaló remény, 's magas hit'
Égi malasztjok emelje lelkünk'.

Tudjunk sokat bár, csak keveset, 's nagyon
Vigázva szóljunk; melly nyilat ellövének,
Azt vissza nem vonhatjuk. A' Bölcs
Messze kinézni szokott előre.

'S ha majd örök csend' réve mosolyg felénk,
Rössünk - ki bátran benne, remélve hogy
Hunyó világunk, mint letűnt nap
Új, 's gyönyörűbb ragyogásra ébred.

A' VIRAGOK.

(Schiller után)

Diszlő virágok , mellyeket

Az ifjult nap nevele,

Szült kény - 's gyönyörre titeket

A' természet , 's kedvelle.

Köntöstök fénnel hímesült ,

Florától , 's bájlon ékesült

Színec' kecs pompájával.

Tavaszz' szülötti könnyetek

Hulljon , lelket nem nyertetek ,

'S borít az éj gyásszával.

Nektek pacsírták , fülmilék

Szerelmi idvet zengnek ,

'S körültek arany pillék

Csapodárkodva lengnek.

Nem boltozá e Kúpria

Hehelykoronátok' fia'

Parnájául kéjlőleg ?

Tavaszz' szülötti sirjatok

Szerelemnek maradtatok

Érzésitől meddőleg.

De ha Lórámm elől elűz

Az anyja , a' midőn dül.

'S számára kezem egybe fűz

Szerelmem' zálogául —

Élet - nyelv - szív - és lélekkel

Ez illetéstől teltek - el

Édes kínom követi!

'S a' leghatalmasabb isten

Csendes levelitek közt fenn

Felségét rejtegeti.

SZENT MIKLÓSSY.

R E G E.

Volt egy lovag, ki bár szegény,
Nemes vérből származott;
De homlokának nyílt egén
Olly hősi tűz lángozott,
Hogy a' csatán küzdő Bihari,
Ugy félték mint forgó vihart
Az ellenfél zászlósi,
Pajzsnak tarták honnosi.

Nőtlen volt ő, de szívében
Irmával rég frigyben állt,
'S ezt titkon zárta mellében
A' két szív, melly eggyé vált;
Mert cinnek gőgös nemzete
Olly büszke végzést hirdete,
Hogy Irma csak azé lesz,
Ki tíz várból adót vesz.

Jöttek mentek a' bajnokok
Szabolcs márvány küszöbén.
Jó, gazdag, szép, és álnokok
Vegyest mint gyöngy, 's a' fővény.
De Irma szíve mint a' kő,
Bár atyja bosszút esküvő,
Kemény maradt, 's egyre hív
A' Biharhoz eskütt szív.

Szabolcs várhoz közel lakott
Egy Ősz jámbor remete:
Itt a' mohos kőből rakott
Barlang' meghitt enyhele
Volt a' hív párnak temploma,
Hová eddig nem volt nyoma
A' felbérlett szolgának,
Ki lest hánya Irmának!

De mit ér az, ha perczeket
Számlálnak ott a' hivek,
Hol századnál több éveket
Kérnek égből a' szívek?
'S ha még illy kis idő szakaszt
Bú tép, 's ezerfelé szakaszt,
Ekkor a' kény szendereg
'S a' szemből csak köny pereg.

Irma hallván hogy atyja már
Idő határt ajánlott,
Mellyen ötet a' vén Szatmár
Hölgyül veszi; elhal ott,
'S más nap gyöngy, gyémánt kincseit
Szedvén, kettőzi lépteit
Előbb a' kő barlanghoz,
Innen úgy majd Biharhoz.

'S mit nem remél őt látva itt?
Némán rogyott karjába,
Később, „jőjj, menjünk” szavait
Igy tördeli bújába.
Az csügg, 's nem tudja mit tegyen,
Ott meg'kürt harsog a' hegyen
'S lónyom dobog fel, fel, fel,
'S hegy völgy zajjal telik el.

Bihar ekkorra már értvén
Mért, 's mit kért Irma tőle,
Kardot ránt, hölgyét ölelvén;
A' düh lángolt belőle:
'S im a' veszély fő pontra nő
A' lány hivére halva dől,
Mert a' nyíl záporként hullt
'S a' szív szív' vérebe fúlt.

KACSKOVICS.

P R Ó N A Y.

(Hazai Történet:)

Uj fellegzivatar torlódik nyugoti szélén
Szép Magyar Országnek; lerohan már véres özönnel,
És az alatta nyögő földet rettentve itatja. —

Németi Ujvárbán lakozó Gróf' büszke hatalma

A' Vasvári megyés földön bizakodva parantsolt.
Felfuvakodt szívvel köteles hűségi adóját
Harmadik Andrásnak, végső Árpádi Királynak
Bátran megtagadá, 's Albert szomszéd Fejedelmet,
Austria' Népe' Urát fala közt hódolva fogadta. —
Ment a' bús András, méltó jobbágysái' hívebb,
'S öszve fogóbb kézzel hódult közös érzeteikre.
Ment, kevesebb számmal gyűlt híveit arra vezette,
Hegy sora Sopronynak hol Bétstájához ütődik,
Táborozott, ragyogó fegyvert tsattogva emelvén
A' híres Árpádtól jött vég ivadék, hogy utolsó
Árpád' fajja közül lévén, ne legyen legutolsó
Századokon hiható diszes érdem' fényes ölében.

Ugy lett, mint buzogott; közös érzet szállta vitézeit,
Biztos képü jövő' bizonyos jele a' jelenetben.
Kik híres ösü király' jeleit látván kilobogni,
Megnyomták Albert' népét rohanó tsata vésszel,
'S Bétsbe szoríták bé menedéket adó fal' ölébe. —

Látván a' győző Magyarok, hogy ritkul előttök
A' nyomatott sokaság, védő Bétstől benyeletve,
Enyhíték az üzést, a' hartzi szerentse' jutalmát,
'S rémült Bétsre tüzes szemeket vetvén, el állltak.

Ekkor, mint az erős hullám, a' tsillapodásra
Kész vizen a' kisebb habokat halladja zugással,
Zajkeverő szélnek maradékát még felemelvén
Bátorodott sajkát nyugtából ujra riasztja:
Egy hős a' győző tsapatokból ugrat előre,
Hartzi vitézségét koronázni külön remekével.

Termete könnyű sugár, nagy erő szöke bátor erében,
 Nagy sudaras dárdát forgat markában erősen.
 Fényes készülétét ragyogó fegyver diszesítvén,
 Úri leventának mutatá, 's nagy lelkű vitéznek. —
 Ménje nyihogva szökelt, megeresztett féknek örülvén.
 Hartztüze egy német lovagot veve gyorsan üzőbe,
 'S a' város kapunál kettős tsata vészre elérte.
 Itt az emelt lántsát mélyen hátába temette,
 'S a' veszes értz suhogó hangját nyöszörögve viszonzá
 Korlátolt Bétsnek fala, elrémült hadat őrzön.
 A' lovag egyszeriben vért porba kiontvá, lehullott,
 És végkínja között lelkét sóhajtvá botsátá. —
 Ekkoron a' közelebb bolygó német sereg ijedt
 Szívvel védfal előtt látván ezen egyes erőnek
 Szörnyű vitézségét, 's elszánt tsuda tettü tsatáját;
 Megrezzent, abban vélvén szemlélni hadistent,
 A' nagy enyészet adót, ötet kitörölni világból.
 A' kétségbe esés, 's harag' ingere végre erősebb
 Hévvél dolgozván, felocsóda, 's boszulni kívánván,
 Vészt készítve rohan az erős győző Magyar ellen.
 Mint mikoron vadüző, farkast leteríte merészen,
 Nem látván, avagy nem ügyelvén társai' számát,
 Most a' felriadó dühödöttebb tsorda vadaktól
 Hörnyékezve kinos dijt tsaknem adánd azon egygyért.
 Ugy rohan a' bősziült német sereg a' Magyar ellen,
 Vak bátorságért fenyegetve enyészet adással,
 És körülötte dühös tsata ujjult Bétsnek előtte. —
 A' tusa nem volt olly, mint máskor, — ez Egyet elönték
 Fegyverzáporral, melly annyi halált vive rája,
 Mennyi kar értzet emelt, 's a' mennyi mutatta tsatáját.
 Tsak, mint tűzhegynek, melly rontó felleg' ölében
 Sül, besetétülvén, morgása jelenti tsatáját,
 'S öbléből gyakran kilövellő lángja, özönje.
 Jobb szeme' fénnye kihull egy német lántsaszurástól
 (Bár maga többeknek szeme fénnjét zárta örökre)
 Ménje is eldőlt már hajló testének alatta,
 'S a' bátor tsak még most kezd hátrábbra vonulni,
 Hátra vonultában még sem tágítva tsatáját.

Mint győző, foglyok' seregével tére viszont meg,
Bár tsonkán, sűrűen testén megrakva sebekkel,
De ragyogó koszorút megvíva hírének örökre,
A' táborba, vitéz tettének hív tanujába,
Hol vigadó tapsal fogadák a' többi Leventák. —

András, Árpádunk' méltó ivadéka, vitézét,
És követésre való tettét örökíteni kívánván,
Szép adomány levelet jószággal juttata néki,
Hol gyönyörű völgyet koronáznak kárpati lántzok
Gömbölyű hegysortól bézárt kies artzu Turóciban. —

PRONAY volt a' hős, a' Prónay Nemnek Előde,
Mellyből több Hazafit látott, 's lát Hunnia hirben,
Melly méltó fénnel tündöklök most is egünkön. —

Nemzeti Geniuszunk: szaporítsd ilyen nemesekkel
Országunk Nemeseit, 's közülök soha így nem enyészik
A' nemes és bátor szeszü érezt a' Magyar Egen!!!

HRABOWSZKY DÁVID.

T Ú R I' N Ö J E.

A' leány, kit Túri kedvel,
Néma most és halovány:
Rózsa olly fehér, mint aréza,
Nem virágzik rózsafán.
Ajka, még egy hangot ösmer,
És az a' hang nyögdelés;
Szeme még egy pillantást tud,
'S az lesujtott csüggedés.
Feretegben van nyugalma,
Gyászos éjféiben dele,
Pusztá síron járdalása,
Bús vadonban enyhelye.
Még is ez nem síri szellem,
A' leánynak lelke nem:
Él az még, csak képét festi
Így az aggó szerelem.

Néma halvány, és sohajtó
A' lánykép, mert Túri az;
Csüggedő bús, mert az elme
Melly őt képzi, szinte az.
Fergetegben van hazája,
Síron éjben bujdosik,
És vadonban, mert haj! Túri
Fájdalmával ott lakik.
Ott tűnik fel ör eszének
E' borongó árnyalak,
Képe annak, kit szivétől
Durva sorsok tiltanak.
Ez leng szüntelen körötte
Evvel, álmodik, beszél,
Ennek hallja nyögdelését,
'S búja' nagyságában él.
'S Oh mi más a' kép' valója,
Melly menyekzőt tart, 's — felejt,
'S férje' karján andalogva
Össze, és meg vissza lejt.
Az mosolygás, ez sohajtás;
Az lángélet, ez halál.
Az örömben, ez buvában
Nyúgodalmat nem talál.
'S Túri most a' pusztá sírről
Megdöbbenve fölriad,
'S szól hogy rá a' sírok' alja
Mélyen tompán hangot ad,
És a' szó ez: gyászos árnyék,
Kép, mely kísérsz engemet,
Vagy ne kísérsz, vagy légy olyan,
Mint ki bírta szívemet.
Fájdalomban, és örömben
Öt nevelték gondjaim.
Életben, 's az életen túl
Öt ohajtlák vágyaim.

'S itt a' síron esküvénk meg,

Hol most atyja' szíve fagy.

Lássuk, arca olly borúlt-e,

Mint borongó kép te vagy?

Szól, 's megyen, 's a' kép előtte,

És utána, 's mindenütt,

Fájdalommal, gyötrellemmel,

És halállal jár együtt.

Most belép, és rémszemével

Mellyben évek' búja ül,

Hosszan, és merőn, setéten

Szívölőleg néz körül.

Csalfa csökök esküvései

Vannak írva homlokán,

'S néma, bár, de rettentő szók

Lángadoznak ajakán.

Bámulattal össze néznek

Az örömmek részesi.

Csend lesz, és az idegennek

Titkát mindenik lesi:

Egy van, a' ki érti, a' hölgy

'S föld alá, ha volna ut,

Futna; de lerogy, 's szívéhez

Pártos vére vissza fut.

'S a' leány, kit Túri kedvel,

Néma most, és halovány:

Rózsa olly fehér, mint arca

Nem virágzik rózsafán.

CSABA.

Szívet kérni szívért erkölcs; de ha lányka' szerelmét

Gúnyörvből szítod, bűnöd az égbe kiált.

KACSKOVICS.

ANÁKRÉON' SÍRJA.

Göthe után.

Itt hol rózsza virúl, 's Lauruszra bor' ága kötődik,
Gerlicze édesget, 's kedveit éli tücsök.
Melly sir ez itt, mellyet kiesítnék az istenek élet'
Bájaival? Téosz' Lantosa' nyughelye ez.
A' boldog költő éldelve tavaszt, nyarat, és őszt,
Megmenté téltől végre ezen halom őt.

Ö N C S A L A T Á S.

Göthe után.

Gyujts mécszet gyermek. — Minek illy hamar, égne hijába,
'S ablaktáblákat kár berekesztetni még;
A' házaknak, 's nem hegynek szállt nap le megettök,
'S még félóra után szól csak az esti harang.
Menj boldogtalan, a' lyánkám fog jönni, fogadj szót,
Vigasztalj az alatt mécs te hű éji követ.

A' KÉT KISFALUDY.

Vélők mindeddig tud csak húsongni magyar; de
Mást bizonyít két lángszellemű Kisfaludynk;
Víg Amort busnál több bájjal festi le Sándor;
'S Károlyt im Kómusz tiszteli lauruszival.

A Z I D Ő.

Dúl, pusztít az idő mindent; áll romjain a' Nagy;
'S a' lángész gyakran messze elébe röpül.

AZ ÖRÖK TAVASZ.

Göthe után.

Mint vigyáztam elébb minden részére az évnek,
Idvezlém keletet, 's vártam ohajtva az őszt;

Nincs nyár, 's tél se mióta fed engem boldogot Ámor'
Szárnya: örök kikelet leng mosolyogva körül.

SZERÉNYI.

EPIGRAMMÁK.

Mómushoz.

Szép Epigrammám volt, de kitünt egyszerre eszemből;
Móme! ezen ne örülj: száz egy eszembe' maradt.

Házasodókrúl.

A' vén nyárba' vegyen feleséget, téiben az ifjú;
Ennek hosszú kell, annak igen rövid éj.

Magától örül.

Ez vagy amaz mért ölte magát meg? kérditek élők;
Gáton az eb, ha szorúl, által ugorni szokott.

Az Istenfélő.

Néked az Isten előtt nagy béred félelem által;
Hogy Mennyszágot nem fog adatni, ne félj.

Szeretet és szerelem.

A' szeretet páros, szerelem páratlan: Az eggyel
'S ritkán; Ez sokkal 's szélitbe párosodik.

Erzsihez.

Adj csókot, de csak úgy lopval, sőt mintha nem adnád
Önként, vond magadat, 's ez lesz az édeni csók.

Nagyot ne kívánnj.

Nagyra kívánságid' ne botsásd, nem telnek azok be;
És veled untatják jó kicsi állapotod'.

VIDÉNYI.

A' LANTHOZ.

Rég pihensz lantom szerelem' dalától
'S húrodon váltig remeg a' csaló kény;
Zengj; de bú többé le ne nyomja hangod'

Tiszta folyását.

Csendesen mint fut habon a' tűnő szél,
Zengj te is lassú szomorogva, 's vesszen
Hangzatod, mint vész öröm, és szerelm e'

Pusztá kebelből.

A' leány szép volt deli termet által,
Mindeneknél szebb ragyogó szemével:
Szűz mosolygását öröm, és nemesség'

Bája emelte.

Fény, 's homály küzdött enyelegve arczán
Mint nap, és éj küzd derülődéd ormon,
Hol közöttök szép sugárával a' menny'

Hajnala fölkel.

Nem tanult szózat vala lágy beszéde:
Egyszerűn jött az repeső szívéből;
Titka sem volt még, csak enyelge a' kis

Gondolatokkal.

Ekkor eljött a' hevület' korában,
'S könnyű szemmel rajt' mulatott az ifju,
És örült a' rá ragyogó szemeknek

Égi világán.

És magán járt a' susogó ligetben,
Éneket dallott szíve' kis tüzéből,
Boldogot, millyen maga volt, 's szerelmét
Zengte hegy, és völgy.

A' napok tüntek, tüze lángra gyúladt,
Belsejét gond, és epedés szakasztá,
'S ah kitől venné örömét, nyugalját,

Hűlve van az már,

Hűlve van hozzá; — de hová merültél
Bánatok' kínos zavarába, lantom?
Hagyd el: úgy is nem sok időre a' bús

Fűz fog emelni.

Ott hevertedben hideg éji szellő
Jó reád, és dalt morog a' halálnak,
'S én sok inségek' fia, hangjaidnál

Csendesen alszom.
CSABA.

A' BOR' DICSÉRETE.

Minap köntösöm 'sebébe
Kezembe akadván Hébe,

Szemem magát rá pillantja,

Hát olly gyönyörűn vér lantja

Hogy a' lelkemet is éri,

Midőn jó ízét ditséri.

Valóban jó is az a' víz

Meit abban ártatlan az íz;

El oltja a' szomjúságot,

Éltet fűvet, fát virágot,

Búzáat és gabonát nötet;

Ki ne áldaná hát őtet?

Még is sokkal betsesbb lenne

Ha rémitő kárt nem tenne,

De miolta egy roppantott

Nagy világot beszoppantott

'S elborítá özönével,

Hadd fojdogáljon békével.

Farahót is hogy rá szedte

Vízi kórságba ejtette,

Mellyben el is veszett szegény;

'S vele a' sok hadi legény;

Nem téssen a' bor annyi kárt,

Szásszor használ ha egyszer árt.

A' kit ma ereje megver,

Holnap tőle gyógyulást nyer.

Ha a' bor betses nem volna,

Az írás róla nem szólna,

Úgy de tudjuk hajdanában

Menyekző lévén Kánánban,

A' vendég ditső Násznaggya

A' vizet helyben nem hagyja,

Azt jó horrá változtatta

Betsesbb voltának miatta.

Hogy 'Timotheus beteg lett,

Pál írta néki levelet.

'S azt javasla hogy rendessen

Egy kis jó bort hörpölgessen.

Ama végső vatsorában

Krisztus Urunk hajdanában

Kifolyó skárlát vérének

A' bort választá jegyének.

Így hát élet vagyon abban

Ellenben halál a' habban,

Úgy hogy a' kereskedőnek

Reménysége veszendőnek,

Szívében előre elvész,

Ha hallja hogy zúg a' szélvész.

Ingadoz az erős gálya

Mikor a' hab taszigálja;

De ha hordómra felmászok,

Erősen megtart az ászok;

Megesett már az sok ízben,

Nem lett nyereség a' vízben.

Mert a' mit ő maga termeszt,

Sokszor azon módon elveszt;

Hány tábla termést elseper

Hány élő fákat kiteper

Mikor árját megzuditja

A' Várost is elpusztítja.

A' bornak abronts a' partja,

A' vizet semmi sem tartja:

A' töltésen keresztül ront

Iszapot dúl, fúlaszt, és bont—

Eke szarv töri tenyerét,

Hogy ehesse jó kenyerét,

A' mag-velő, 's azon zöldön

Elrontja a' víz a' földön

'S a' mi túl marad a' kárán

Egy kupa bort vesz az árán

'S magát elébb kisóhajtja,

Azután vígan felhajtja.

Mért is innék akkor vizet
Mikor most is rosszúl fizet?

A' Bölts adta értésére
Hogy bor kell bú üzésére.
A' boros gazdák zatskója
A' Lengyeleknek Zsidója.

Héj! már sok jó pénzt kihozott
Átalagért az átkozott!

En a' vizet is szeretem
De a' bort is meg nem vetem.
Úgy is ez a' kettő egy pár
Kivált ha Csaplár kezén jár.

Így hát Neptunus Bachussal
Megbékélhet méltó Jussal,

Mert a' Bor a' víznek mása,
Csak hogy ez annak másolása,
Éljen a' víz, éljen a' bor!
Igya mind kettőt a' Jámbor.

MOSONYI SÁMUEL.

A' SZÉP VIRÁG.

Milly vad az, milly zordon, a' ki
Szép virágot nem szeret?

Szép virág az én világom,
Az nyit bennem víg eret.

Ártatlanság tiszta színe
Hófehér a' levele,

Hév szerclemnek lakása
Rózsa színű kebele,

És remény' vidám sugára
Kis tövének gyenge szára,

Igy virágzik ő nekem;
Almom, éltem, mindenem.

Egy kis méh szelíd alakban
Járja szüntelen körét,

Ott repes, zeng víg örömben,
Nála tartja lakhelyét.
Este fekszik kis tövéhez :
Róla képzi álmait,
Reggel ébred, 's harmatával
Tölti mézes ajkait;
Délben szellőt csak reája,
Hüs vizet visz gyenge szája,
'S a' dőbörgő vész előtt
Véd bokorba rejti őt.

Oh ne vessétek szememre
Napjaimnak társai,
Mintha hallgató szívemnek
Nem volnának vágyai.
Egy van, ah de a' virító
Tájra messze elröpült
Vissza hinám, nem jöhet már :
A' virághoz édesült.
A' kis méh ez én egy vágyom,
Szög leányka szép virágom :
Melly vad az, ki nem szeret
Szép virágban illy kegyet?

ÁBRÁNDI.

Ó D A.

a' Pozsonyi Nemes Magyar Társasághoz.

Melly ditséret, elég, oh fiatal Magyar
Társak! szép nevetek támad az Isteren
Kárpát bértze alatt, 's a' habon Orsova'
Végváráig alászökell.

Már szebb napja felől kelni reményeit
A' ho! bennetek is látja 's örül, midőn
Nem szégyenl magyarúl szöllani gyermeke,
Egy ajkú leszen e' Haza.

Ezt kívánta soká hasztalan; a' tunya
Magzat tsak siketen vette panaszait,
'S megbüntette magát, mert lakos a' lakost
Önn honjába' nem értheté.

Sem kényes Görögök' bájja nem olvadt
Vad nyelvére, 's utált hurjait a' kilentz.
Szüz a' szivreható dalra nem oktató,
Es dongott neki Marsyás.

Óh hát tsillagaink, kik levezettetek
Hozzánk Cháriszokat, légyetek idvezek!
Hajlékony szavaink tiszta tűzü dalok'
Zengésére simultanak

Már így Pindaruszunk 's egy Venuzéumi
Költönk' énekein felleget álthasít;
Virgil' fegyvereit, Júno dühét, Homér
Harsány kürtökön írja le:

És Petrarcha' hevült szíve nem érez olly
Mélyen Laura miatt, hogy dobogásait,
Kínját és örömét kínra 's örökre ne
Tudná másba lehelleni.

'S e' nyelvnek gyönörű hangja körül lebegsz
Diszünk és örömünk, kis sereg! édesen
Úgy foly zsenge dalod, mint fíja fűlmile
Első innepi éneke.

Csak feljebb meredek bértzen unatlanúl,
'S eltsüggedve ne állj; nem de Prometheuszt,
Ambár Caucasuson Jupiter őrzeté,
Alcaeusz szabadithatá.

Zengi hát vig ligesen víg dalokat nekünk;
Im a' búja mező termi virágait,
'S majd a' dijkoszorút gyenge szüzek kötik
Izzadt üstökeid közé.

EGY ÍROTT NEFELEJTS ALÁ.

Mellyet egykor hű kezekkel
Szedtem a' mély völgyeken,
Elhervadt már, 's új virágot
A' tél nem nevel nekem.
Még is küldök egy virágot,
Nem virágzót, nem élőt;
De jelentő képzetében
Bús szívemmel egyezőt.
Vedd, és tedd el titkaidhoz
A' futó év' kezdetén.
Légy vidám, 's boldog helyettem:
Boldogtalan vagyok én.

CSABA.

A Z É L E T' Ö R E I.

(Schillerből)

Két hű Géniusunk vezet éltünk' pályafutásán;
Boldog vagy ha veled tartanak egyesülön.
Víg játékaival rövidít utat egyike mindig;
Enyhül karja között sors, 's köteléki tereh.
Tréfa, 's beszédek közt kísér örvényü nyilásig
Hol borzadva örök lét' vize' partjain állsz.
Itt elszánva komoly némán a' másika át vesz
A' mélység színein vive gigászi ölen.
Egyenként ne kövesd; — annak kényére ne bizzad
Játszi szerencse' ügyét; erre tekintetedet.

HRABOWSZKY DÁVID.

K Ö S Z E G.

Rege a' magyar előidőből.

1.

A' Remény' vasmacskájára
Dült Bendekucz és Árpád,
Várván a' fajzat' korára,
A' kegyes Ég mi jót ad,
István a' hit' oszlopával
Támasztotta a' reményt,
A' közszeretet' lángjával
Gyújtván a' jövőre fényt.

2.

A' Természet' nagy scenáját
Igy ha százszor nyitotta,
Hogy a' hős Magyar hazáját
Vérrel alapította,
A' harczokban kelt Nemzetest
Mint aczélfal meg is állt,
Megtapodván minden hányt lest,
Menyő záport, melly rá szállt.

3.

Egész világ vérbe merült
Régi boldogságával,
Merre a' magyar had terült
Rontó, zúzó markával.
A' mord éjszak' jég sziklái
Ijedve borzadoztak
Dél 's Napnyugot' szél' szárnyai
Félelemmel csapdoztak.

4.

Bizonyos romlást tevének
A' vitéz faj' kezei,
Lelkek előtt remegének
Minden népnek melyei.

Tikkadatlan erő lángolt
A' ditsőkben, nagyokban,
Hogy a' hadban párjok nem volt,
Fenn érzették magokban.

5.

Hogy ha Marsnak kanóczai
Ellenek meggyújtattak,
Mindent pörkölő lángjai
Hazán kívül oltattak,
Közöttök az egyességnek
Járt, kelt itthon Angyala,
A' marczangló dühösségnek
Híre, nyoma sem vala.

6.

De a' sors' forgó kereke
Mindent ragad magával,
Haragjának lessz töreke,
Mit megjár vas talpával:
Több száz darabokra szakad
Ön súlyával egy Ország,
A' kinok' tengere fakad,
Valamerre dűhe vág.

7.

Mikor a' Béke' karjában
Nyugszik a' Birodalom,
A' Boldogság' bő árjában
Erős a' bizodalom,
Akkor konzolja kebelét
Eddig erős Hazának
Ennek fáj! — hogy által veri
Nyíla sok rosz fijának.

8.

Igy Mohácsnál a' Nemzetnek
Megnyilván temetője,

Mindenféle rettenetnek
Ostorozott vesszője ;
A' Hősök' ki hült hamvain
Nyomoruság rágódott,
Száz örvények' mély torkain
A' tört Néptest sodródott.

9.

Egész Hazát ketté vágta
A' villongás' fegyvere,
Kinek keblét gyanú rágta
S' irt a' kortól nem nyere.
Sem Zápolya' hatalmának
Gyémánt jármát nem vitte,
Sem igaz Koronássának
Nagy Felségét nem hitte.

10.

Hanem poklát rút mellyének
Zordonkodva ki tárván
A' népek' ontott verének,
Bús habjaiban járván,
Embercsonton építette
Dúczeit dagályának,
Rimánya nem érdeklette
Az emberség' szavának.

11

Gritti ülvén Kormányszékén
A' Magyarnak Budában,
Kicsaptak a' törvényféken
Széltében és hosszában,
Somogy, Weszprém, gazdag Szala
Jajgatta vett sebeit,
Vasban is illy fene vala,
Zsákmányolta helyeit.

12.

Legfájdalmasb sebeket vett
A' Sirókai dúsház,
Mellyet a' düh lángnak heve
Kegyetlenül üt, csap, ráz,
Ferencz még is szép hölgyének
Törülgetvén könnyeit
Kardot adott gyermekének,
Igy tüzelvén erejit.

13.

Ez a' gerely vért izzadott
Nagy Atyáid' kezében,
Lomhán meg nem rozsdásodott
A' szegen hüvelyében,
Az én vérem elegyedve
Az ellen' párájával,
Ezen csurgott tekeredve,
Büszke komolyságával.

14.

Ha a' dics-vágy melegíti
Szívedet, — és Magyar vagy,
Mellyedet meg nem rendíti
Ez a' vész, melly olyan nagy,
Örömmel kelsz paripádon,
A' harczok' mezejére,
Elkeseredve Hazádon
Vágsz a' Török' dölyfére.

15.

A' halálnak borzanatja
Meg ne fussa testedet,
Ha kaszája' villanatja
Szegi által lelkedet,
Édes reménnyel burkózza
Ez szaggató kezeit,

Ismételve ránk nem hozza
Gyászos fergetegeit.

16.

Nem is látod temetését
Felforgatott Hazádnak,
Nem látod koncra szelését
Atyádnak és Anyádnak,
Pihennek elszórt hamvaidd
A' semmiség' álmában
Mig nyomorúlt rokonaid
Nyögnek a' tar' jármában.

17.

Még is élsz, — fel világítja
Tetted a' kor' homályát,
Az utók mellyét hígítja
Nagságod, — és nyersz hálát,
Mert van érzés a' szívekben
Melly lobogva annak kél,
Ki a' zúzó veszélyekben
Honnjáért halni nem fél.

18.

Mint mikor a' magyar tenger'
Sikját vihar kormozza,
Mindenfelé a' mennykő ver,
'S Tihany' szirtjét kapdozza,
A' rengő hab villámokkal
Hasogatva partot ér,
És türemlő hullámokkal
Egyik végről másra tér:

19.

A' Hőst is így rázza, zuzza
Marsnak véres dárdája;
De örök gyászba nem huzza
Magát a' rény' fáklyája,

A' sír paton kanyarogva
Fényága jövőre vág,
'S az idővel kezét fogva
Mindég nagyobb becsre hág.

20.

Nemzetednek szabadsága,
Királyod' tekintete,
A' Magyar' igaz nagysága
És becsület' érzete
Fogják által hős szivedet,
Gyullasszanak lángokra,
Hozasd elő pejménedet,
Menj a' török karokra.

21.

Mivel a' virtus' magvai
A' szívben szenderegnek,
Ha a' dús' fény sugárai
Azokra leperegnek,
Kifakadnak 's fél Isten lessz
A' halandó magzatja,
Kéblébe tiszta érzést vesz
Mindég szent akaratja.

22.

Sirókay György hevében
Első gyúladásának,
Szirtesedve keservében
Marasztó Rózsájának,
Jó Attyának parancsából
Elsietett Budára
Hogy a' hadnak vérmagjából
Zöld ág kelne agyára.

23.

Érett kalászkok hajlottak
Aratóink' vasára,

Sok helyen már takarodtak,
De, hajh! mások' hasznára,
Hogy Mohácsnál táborozza
A' Magyarok' hamvában
Szolimán, — és átkot hozza
Vérrel piros markában.

24.

Mig Zápolya elfelejti
Nagy létét a' Magyarok,
És szolgai csókjait ejti
Jobbjára a' gög' tarnak,
A' Hazának kebelében
Rút skropiók fészkeltek
És sokak' életerébe
Fojtó mérget leheltek.

25.

Sirókay György házának
Mentora jó hölgyével,
Kire az Ég áldásának
Szálla harmat gyöngyével
Egy bús éjnek gyász kormával,
Ezektől konzultatott,
Mivel a' hír' harangjával
Gazdágnak kiáltatott.

26.

Égész Kőszeg jajra fakadt
A' jó párnak hamvain
Hogy léteknék vége szakadt
Az orozók' karjain,
De Csernei Rózsa nem birt
Leginkább keservével,
Szerelmére sem nyervén írt
Új baj nyomta terhével.

27.

Azért hogy eltemettetett
A' hegynek oldalába,
Szent Vit' Hápolnája mellett
A' Férj 's Nő egy sziklába,
Kinjaitól kergettetve
Rózsa oda eljára,
'S bús árnyékokkal fedetve
Rogyott a' sír' halmára.

28.

Egyszer az éj setétének
Ott lepte komorsága,
A' hold' fogyó kerekének
Nem sütvén még világa,
A' Mennyezet' téj útjára
Meresztette szemeit,
A' Természet' hallatára
Így nyögte keserveit.

29.

Ingó hajó tengerében
Az ember életének,
Ki a' vészek' közepében
Nem örülhet létének,
A' remény' gyors vitorlája,
Indulati kapkodják
A' szerentse kösziklája,
Mellyhez azok csapkodják.

30.

Engem' ide sodorának
E' bús sírnak partjára,
Hogy könnyeim áradnának
Téj mellyem' szüz hamvára;
Hol félelmek borzogatják
Szívem' minden ereit

Mikor halk szellők mozgatják
A' lombos fák' teteit,

31.

Hol a' szív' bokros kúnjában
Sustorogva repedez,
Mivel senki fájdalmában
Rész véve nem epedez,
Hol mellyemnek érzései
Meghökkenve dagadnak,
Ha a' bércz' kopár kövei
Mellettem leszakadnak.

32.

Kinek nevét a' szerelem
Szívembe olvasztotta,
A' hazai veszedelem
Tőlem elszakasztotta;
Kik éltem' szép reményeit
Lételre ápolgatták
A' halál' rontó kezeit
Ime! már kiállották.

33.

Keservimnek vas-markában
Tör a' sors és csapdoz rám,
Mint az éjnek bús gyásszában
A' tornyokba a' villám.
Nem higulnak szép érzésre
Szüleimnek mellyei,
Mondják: menjek esküvésre,
Legyen férjem Hetyei.

34.

Ah pedig a' Tigriseknek
Inkább szállok fészkébe;
Mint a' vétkes érzéseknek
Részesüljek kelyhébe,

A' tiszta hévvel égő szív
Azon lángokkal hevül,
Az soha sem igazán hív,
Melly más más tűzzel for, fül.

35.

Gyökere a' szerelemnek
A' reményben bokrosúl,
Vége a' szép érzeménynék
Ha mellyünkől ez kimúl,
Táplál engem' édessége
Hogy megláttam mátkámat,
Hajt a' hitnek mély szentsége
Hogy megtartsam pártámat.

36.

Félre azért kerítőknek
Hízkelkedő csordáji,
Kik után a' szeretőknek
Hülnek, fornak szikráji,
Bús szívemnek szebb lángjai
Eszem után lobognak,
Senkinek lépes ajkai
Rút hálóba nem fognak.

37.

Itt elnémult bánatjában,
A' tört sírkőre dülve,
A' természet is álmában
Volt körulte merülve,
Csak a' gyenge leveleknek
Emelkedtek szárnyai
'S a' téres rengetegeknek
Zúgtak pártos halmai.

38.

A' föld' gyúlt párázatjai
Egymás után hullának,

A' csillagok' fényárjai
Az Ég' nagy udvarának
Báj kékébe töredezvén
Mint a' csikok mozogtak,
Még a' hold is felérkezvén
Mindenre fényt villogtak.

39.

Már a' Gönczöl szekerének
Rúdja délre tekerült,
Még is, Rózsa keservének
Árjába fénnye merült,
Kibe félelmet okozott
A' hegyek' remetéje
Ki egy fészületet hozott
'S jajgatva jött feléje.

40.

A' magánynak agg embere
Elterülvén lábához,
Engem' a' sors eddig vere,
Így szóll ajka Rózsához,
Az időkor szakállamat
Öszve fejérítette,
De még eddig magányomat
Senki nem rémítette.

41.

Mennyből szállott béke vala
Lakom' kies dombjain,
A' szép boldogság' Angyala
Ott lebegett szárnyain;
Most a' Török édenemet
Véremmél pecsételte,
Szomjúhozván életemet
Kardja vállamat szelte.

42.

Akárki légy te Évának
Itt szarándok magzatja
Azon fenék agyarának
Léssz mingyárt áldozatja,
Megvan szállva Kőszeg és már
Se ki, se be nincsen út,
Körüle a' vad pogány jár
'S az élőkre ölni fut. —

43.

Rohoncz felé, hol a' sík völgy
Keletre feldomborúl,
Van egy mohos százados tölgy
Gallya mély ürre borúl,
A' mennykövek' hámorai
Ha dörögtek mellettem,
Ott éltemnek több napjai
Suhantak el felettem.

44.

Jer a' mélység' setétébe,
Ott rejtsük le magunkat,
Méltó könnyek' tengerébe
Eresszük fájdalmunkat,
És ha kemény villanati
Győznek a' hős karoknak,
Mint Árpád' szabad magzati
Áldást mondjunk azoknak.

45.

Mint az Éj' feketéjében
Ha két fáklya össze ér,
A' mozgó láng' szűk körében
Hajladozva meg nem fér
Hanem szellem szárnyaival
A' másikkra kanyarúl,

Elpattogó szikráival
Párosodván jobban gyúl.

46.

Az egymástól rémült szívek
Így ridegen nem állnak,
Hanem egybe folyva hívek
Ha homályból kiválnak,
Az emberiség' érzései
Rokon tűzzel higulnak,
A' borzanat' gyász képei
Égi lényyé vidulnak.

47.

Rózsa csendes lépésekkel
Követte a' Remetét,
A' bús éj halk lengeteggel
Vervén tekercselt fürtjét,
A' vér-özön' hajjairól
Mint Noé a' bárkába,
A' Szikláknak ormairól
Kelt az ősz barlangjába.

48.

A' poklok' nagy hálójiban
A' hajnalnak hajai
Sokszor lógtak, kinnyaiban
Hallattak nagy jajjai,
Hegyen, völgyen keresgélte
Hadakozó mátkáját,
Ki a' tornyokon tördelte
Vért izzadó dárdáját.

49.

Hogy Sz. István ünnepének
Felpirúla hajnala
Melly a' jó Magyar' szívének
Mindég kedv hozó vala,

Könnyült szívvel és lélekkel
Dült csermelye' partjára
Hol a' reg-pir láng szemekkel
Habzott szüz homlokára.

50.

Vér tajtékok dagadoznak
Véletlen az árokban
És fodorkép akadoznak
A' parti virágokban,
Bámúlt vére félelmekkel
Nehezede ment, forgott,
Hogy mellette hab gyűrűkkel
Egy kigyó lekütorgott.

50.

A' rémülés lejegelte
Csontjaihoz inait,
Még is magát felemelte
'S szelídété kinjait,
Hajh! de kit a' bal sorsnak ver
Átkokból font ostora,
A' jó véget soha sem nyer,
Élte vész-lánczok' sora.

51.

Fegyver zörög ellenébe
A' hársok' homályában,
És kedvese tűn szeméhe
A' Törökök' markában,
Hi hogy távol megértette
Balságát Rózsájának,
Útját tüstént arra vette
A' hegy kő homlokának.

52.

Ott is húnyt le sok harczokon
Menten maradt élete,

A' tenger gyilkos karokon
Diadalt nem vehete
'Sépen hogy végleheltében
Sóhajtozta Rózsáját,
Akkor mártotta szívébe
Annak egy tar dárdáját.

53.

Így ha a' bárány anyjára
Csap a' vadak' csordája,
Ez keserves rivására
Oda szalad hozzája
'S mikor kivájt nagy szemére
Lép Anyjának lábával,
Gyenge szíve levelére
Kap a' farkas fogával.

54.

Még a' hideg tetemeken
Dühödik a' Török kény,
Össze hempelygő véreken
Törve reszket a' napfény,
És az érzőt felemeli
Mennyország' kárpitjába,
Hol a' boldogokat leli
Egymásnak hív karjába.

55.

Itt a' Természet' ölére
Elroskadtak lezuzva,
Nincs egyiknek is testére
Elfedező hant huzva,
De kiket Pap nem temetett
Egyházi pompájával,
Egy forgó-szél' szárnya vetett
Rájok pártos markával.

574
Mindenható csaptatója
Erőnknek az értelem
Mellynek nem lessz felbontója
Semmi baj, veszedelem,
Csak Hazánk' szeretetének
Égjen bennünk szikrája,
A' szakadás' vak dühének
Ne lángoljon fáklyája *).

A' TÜZES SZEM.

Agg Zsuzsi bár tisztán lát, még is pápaszemen néz,
'S ráncztakaró vendégfürt alol egyre kacsint.
„Oh millyen lehetett szemeid' tüze lányka korodban,
Melly most is képes gyujtani pipa dohányt.”

BALASSÁNK RÓMÁBAN.

Római művészek kérték a' néma Balassát,
Mér-e velök pályát futni? de nem felele.
Néma Balassa nyeré a' képirói jutalmat;
Életerőt mutató képe helyette beszélt.

A' KINCSELÁSÓ.

Pénzgyuki Úr jámbor feleségét vérig igazván
Kincsenek nevezé lelke megunta felét.
Kincsednek mondasz? Haj! érzem, hogy az vagyok, érzem,
Engemet is, mint a' többbit elásni akarsz.

RÉDLI KÁROLY.

*) Ezen rege néhai nagy reménységű, de korán elhúnyt
Németh Jó's ef Pesti Nevendék Pap' munkája.
A' beküldő.

M A G Y A R V Á R *).

(töredék)

Dölve, magányosan áll, az enyészt e' képe, Magyarvár,
Késő romjaiban. Lejön a' szép Kúma hegyéről,
'S nem leli nagyságát; elporló néma falaknál
Hajtja vizét szomorún; árnyék sincs benne azokból,
Melly magas ormok előbb az eget csillogva keresték.
Ott piruló hajnal nem, dél sem kelti föl a' zajt;
Csende van: éjenként ordítják csak föl az éhes
Farkasok álmaiból; kövein, hol hősök alusznak,
Kósza kígyó sziszeg, és halavány gyom rázza szakállát.
Nem vala ezred előtt, nem két ezrednek előtte
Illy letarolt e' vár; akkor volt híre' javában,
Harczos Orod' nemzettének, Dalmának időtte.
Ím roppant kőcsarnok alatt ott nyugszik az ifju,
Nem maga: karjaiban harcok' villámi nyugosznak.
Mély pokol a' tenger, 's mi riasztóbb fergetegénél?
Ő nem rettegi azt: dühödéseit győzte hajóján.
Járt a' fényszerető Perzsánál, látta hatalmas
Róma' hadát, 's viadalmaiból megtérve negyedszer,
Marczona Verrestől, kit elölt, hadi jelt hozza arczán;
Hogy megtért, vendégi alatt dőbögének az ősi
Csarnokok, és teremek; maga is tort jára, vadászott
Kis kori társaival, 's örömeiktől zenge Magyarvár.
Mind elmúlt ez is, újra magány foglalta be létét.
Nemzetsége kihalt: kora sirba temetve szüléi,
Húga Zarádnál él. Maga van, mint éjjel az árnyék.
Oszlopain paizsok, 's aranyos szép fegyveri függnek,
'S elragadott zászlók, Verres' zászlója' hegyében
Ül komoran egyedül e' büszke tekintetű sólyom;
Szárnya nem is lebben, csak néha riad meg az omló
Kúma' zaján, 's hegyi szellet után kapkodva vadat les;
Ő maga messze kinéz: kicsin a' tér melly van előtte;

*) „Magyar” vár' romjai még most is látszanak Kuma'
vize' partján.

Lelke rideg sasként nagy egész országokat eljár,
 'S kérdi, mi van még ott, mellyel mérkezni ne tudna?
 Dobban azonban az út, bajnok közelíti határát
 Büszke Magyarvárnak, 's mig tart a' rajta tünődés,
 Im már ő megszálla, 's madár lova vesztege hullván,
 A' tajték, mellyel habzik vala szája, körösleg.
 Kék selyem ing lobogott a' szélben harczi ruháján,
 'S hímes ezüst szegetét játszatta az égi sugárral;
 Kalpaga barnás volt; de tetőjén inga fehér toll,
 'S csid vala jobbában. Arczán, mint mindig, az épség,
 'S ifju vidámság ült. Fegyverneke, 's békei társa
 Ez vala Dalmának. Soha ezt búsongani ember
 Nem láthatta: vidáman folyt jó vére ereiben,
 Szinte miként foly az ormi patak délesti lapályba,
 Melly vígan csörög el kis partja' virágai közben,
 És csak néha, midőn menetét kőhalmok elállják,
 Váltja zaját, 's vizeit harsány zuhogással özönné.
 'S így vala ez örömetest dévaj, 's elmésen enyelgő
 A' békés napokon; de serény a' harcz' idejében:
 Ott esze járt, itt dárdáit forgatta vitézül.
 Most hogy elért, megörült, 's így szóla Orod fia Dalma:
 Dévaj Igar mi hoz illy későn, 's himzetten előmbe?
 Barna vitézt vártam feketés vaslapba boritva,
 'S im a' nap' fiaként tündöklő úrfi közelget:
 Nász van-e még Ügödön, vagy tán itt nőszik Igar ma?
 Így szólván fejedelmi kezét nyujtotta Igarnak,
 Az pedig elfogadá, 's illy szózatot ejte viszontag:
 Nincs még Nász Ügödön, sem Igar nem nőzni jön erre,
 Téged jö egyedül üdvözleni, 's látni hatalmas
 Engadiból, 's Ügöd erdeiből, hol, imez ruha bár milly
 Ékesnek lássék, vad fák is termenek illyent.
 Illyeneket szólván, nagy örömmel nézte vezérét,
 'S híreit elmondá. Szólt a' Tarkői Zarándról,
 Szólt Keviről, a' száz teremű Koppánynak uráról,
 'S hőökről, 's deli szüzekről, 's országos ügyekről.
 Majd tova megjárá a' rég nem látta vidéket,
 Megfordúlt fejedelmeinél a' Kúmai várnak,
 Ifjúnál, aggnál, hollóhaju hölgyeinél is

'S kedvet adó vala, és örömes mulatása körökben.
 És mikor így hete múlt, nyugatának napja beállván,
 Lön maga Dalmával, nagy lelkű fiával Orodnak.
 Éjjeledett. Szomorú rémekkel jött el az árnyék,
 'S a' zaj' sírjánál ünnepleni szálla be a' csend.
 Még nem tündöklött a' menny; de törötten oszoltak
 Fellegi, és a' nyílt csarnok közepében ülőknek
 Lassanként kiderült kéklő szép sátoros öble.
 Sárga haját rázván most tűnt föl egy éjszaki csillag,
 'S majd egyedül ragyogott aranyos longjával az éjben.
 Tiszta világa elől az egek kis fényei bujtak,
 'S a' kibukó holdnak huloványság telte be képét;
 Eljött, 's vissza ijedt odvához az árva sötétség'
 Szárnyasa; jókor elült keselyük szálltak ki helyette,
 'S még egyszer napot, és napfényt keresének az égen.
 Láta, 's imágy szólott nagy lelkű Dalma Igarhoz:
 Haj! Igar! én heverek, 's nevető szép csillagom itt van.
 Im hogyan önti merész sugarát a' fénytelen éjbe,
 Mintha az álomidőt kívánná tenni rövidbé.
 Vagy csalamot, vagy ez a' csillag már ösmeri Dalmát.
 Szinte midőn Sírász' gyönyörű ligetébe merültem,
 Így jöve akkoron is lobogó arany üstöke szegvén
 Éjjeli ösvényét, 's haza intett kényem' öléből;
 Itt vagyok! estenként tünetek változnak előttem,
 Kél, szünik a' szélvész, a' záport üzi verőfény,
 Kúma lefoly, 's napokat viszen el folytában, örökre
 Elvesztett napokat, hullt gyöngyeit a' nagy időnek,
 Kik, föld' kincseivel váltsam bár, meg nem adatnak
 Ifjúságomnak, hisded pályámon ez egynek.
 'S még én veszteg ülök.—De nem így! legyen ez ma utószor;
 Tettek után török, és munkát ha nem adhat ez a' föld,
 A' pokol álljon elő, avval lesz harcza karomnak,
 Hogy mikor a' nyugalom' napját közelíteni látom,
 Lelkem üres ne legyen nagy tettek' gondolatától.
 Dalma imígy zárá fellengő lelke' beszédét,
 'S tisztelven szavait még hallgata társa; de a' hős
 Nem titkolta szívét, így szólt kérdőleg Igarhoz:

Bajtárs! hű követője valál mindenha utamnak,
 Most hogy Etel mellett rokonink szomszédaik által
 Hadba idéztetnek, bizonyos hír hozza; magadtól
 Hallom, napnyugaton dőlfeben háborog, és az
 Engadiak' hírét nem tisztel, a' ravasz örmény.
 Mondsza, ha völgyeiből kürtömmel fölverem a' jászt,
 És a' büszke magyart dárdák viadalmira hívom,
 Menjek-e föl vagy alá ragadó folyamához Arasznak,
 És ha megyek, kísérsz-e megint bajtársi karoddal?
 Erre felelt Igar, és komolyobb lön arcza szavával:
 Fejedelem hogy atyád volt éltem' gyáma, hogy a' hab'
 Torkából le levél annak mentője, 's letarlott
 Hegylakomon, tova harezzi mezőn jártomban, ovója
 Nemzetségemnek, nem elég elmondanom, érzem,
 'S rút feledékenység soha nem lesz bűne Igaránk.
 Menj el azért, valamerre akarsz, valamerre visza a' vágy,
 Nincsen az a' távol, sem sziklás bérczi magasság,
 Nincsen az a' mélység, melly megfárasztana, harez, tűz,
 Tátogató örvény, 's Ármány örök éje, holottan
 Lélek döböntő ugatással hangzik az öreb,
 Mind nem elég szörnyűk elijeszteni engem utadtól;
 És még is, ha szabad tanakodnom szándokod ellen,
 Jódra hajolt elmém másképp fordítja tanácsát.
 Megszűnt, 's csillapodást olvasván Dalma' szemeiben
 Már szabadabb lélekkel imígy folytatta beszédét:
 A' mit Etelközről mond a' hír, mind igaz, úgy van
 Nyúgaton is, mint elmondottam, azonban Etelnek
 Hős ura csak kaljen, szomszédai sírba remegnek
 'S Engedi még magas a' ravasz örmény kurta vasának.
 Induljunk egyedül: okod úgy sincs menni hadastúl.
 A' jász' völgyeiben, és a' tér földi lakók között
 Még szomorognak anyák, még nem vén özvegyek élnek,
 Kik Baku tengernek szeleit siralommal egyítik:
 Sok deli férfiakat temetett az el éhes ölébe.
 Hadd serdüljön az ifjúság: gyakorolja jövődő
 Harczaihoz kezeit; de ha még is kelleni fognak,
 Ints, vagy izenj, pillantat alatt nyomaidba suhannak.

Menjünk hát egyedül, im hí szép tája nyugatnak,
 Hí Terek, és az eget lecsaló szép völgyei hínak.
 Erdők és hovasok harsány folyamokkal üvöltve
 'S nyári hűvös patakú ligetek változnak utunkban,
 És valamerre megyünk, rokonink' szíve, honna fogad be.
 Vár Keve, 's bátyja Zaránd, és a' harc' ösze Tugorkán,
 Vár magas Engediban főrázó Kende, ki ellen
 Nincsen erő, nincs hős, a' harcznak nincs veszedelme,
 A' ki ha rázza fejét ellenkezetében, akár az
 Ég föld rázkódjék, és azt harsogja: nem úgy lesz!
 Olly bizonyos jelt ad 's akarátját nem szegi szükség.
 Im rád vár ez is, és ösmerni kívánna, ha jönél.
 'S mit késsem? tele van futamó híreddel az ország:
 Rólad dall a' szűz, téged vár titkon epedve
 Jász Iboly a' völgyek, 's a' halmok' dísze Homonna,
 Csak maga hallgat még a' sárga fodorhajás Elvő,
 Magzata Kendének. Ligetében rejtve virágzik,
 'S a' köz hír nem mer közelíteni tiszta nevéhez. —
 Fejedelem, ha talán csevegésre jutok ma, ne vádolj;
 Nem hallgathatom el, meg kellene tudnod utóbb is:
 Láttam egy országot, hegyi téren fekszik; előtte
 Kék távolban az agg tenger' hullámi forognak,
 'S fodros rengetegek' koszorúzzák pázsitos alját;
 Fenn a' hajnali táj, közelebb szépséggel az éghez
 Mint nyomorú földhöz, meg nem vénhedve virítván,
 A' boldogságnak szerelemmel nyitja magányát.
 Ott mulat a' deli szűz. Láttam, 's a' gondolatoknak
 Tengerségekben kiapadt szépsége' tűzétől;
 Megnéztem, 's szemeim lekötötten rajta veszének.
 Szóltam, 's nem voltak szavaimnak hangjai, most hogy
 Szólhatok, ezt mondom, 's kevesebbet nem lehet immár:
 „Rózsánál rózsább, gyönyörűbb valamennyi gyönyörnél”.
 Ment, én árnyékát, magamat nem tudva, követtem;
 Még az is éj' színét nem vötte magára: pirongott
 Arcza' hajnalanként, és vissza mosolygani látszék.
 'S e' kis tündért egy örmény föld szülte királyfi,
 Egy nyomorúlt Tigrán epedezve vadászsza szemeivel.

Külföld' fajzatihoz főrázó Kende nem adja,
 Még is ez a' Tigrán veszedelmes csalfa hitében,
 Fejedelem nem jöss-e alá a' lányka' bajához?
 Jój le, riaszd el ohajtóit, 's ha szivedre kerited,
 Mondhatod a' napnak: szálljon le alunni! az éjnek,
 Hogy besötedjék; maga sárga fodorhajjas Elvő
 Több neked a' napnál, több a' szép csillagos éjnél.
 Erre magas lelkün mosolyogva felel vala Dalma:
 Bajtárs, mint sokszor, most is szűk földi határon
 Túl járnak szavaid; de nekem, bár mennyibe teljék,
 Teszik ajánlásod; lemegyek, megnézem előszült
 Hősink' lakhelyeit, főrázó Kende' hatalmát.
 'S nem hunyom el szemeim' hódító kellemek ellen,
 Hölgyeket is nézek. Megnézem, szebb-e Magyarvár
 Hattyuinál kebelök. Megnézem Hajnalon Elvőt,
 És ha Tigrán ellen karomat kérendi, halálban
 Ellensége leszek karddal, dárdával, ideggel;
 Többre nem int elmém. Láttam, 's tán szebbeket annál,
 Nem látnak szemeim; de nekem nem csillagom a' lány.
 Gyenge virág, kebelén még réggel ringadoz a' gyöngy,
 Színe jön, illata kél, gyül édessége; de mézét
 Méhek, 's a' csapodár lepkék ragadozva fogyatják,
 Illatit ingadozó örvényivel elnyeli a' lég;
 A' dél jó, 's ragyogó gyöngyét lángjával eliszsza.
 Lankadoz: akkor már többé nem kedvese a' méh,
 Pillangók kerülnek, 's üres a' lég' árja szagától,
 Perkedt szirmaitól szomorodva bucsúzik el a' nap;
 Még csak az egy szellő, melly kórójához ütdik,
 Zeng neki gyász dalt, és az is elhal nyögve tövénel. —
 A' hír tiszta sugár, azt nem fárasztja meg ösvény,
 Nem nyeli el mélység, sem alatt nem hagyja magasság;
 Szerte repül szabadon, 's ragyogása parancsol az éjnek,
 Én ezután sietek! kelj, kelj tova csillag az égen,
 Dalma fölébredt már, lelkét sugaraiddal ereszti.
 Így végzé szavait, 's nyugalomra betére Igarral,
 De Igar így szólt még szerelemmel víva magában:
 „Fejedelem a' lánykát mért mondád gyenge virágnak?

Szép a' gyenge virág; de ha gyöngyét a' nap elitta,
Nincs szeme, melly rajtad csillagként telve forogjon,
'S melly ha tovább fordúlt, eged is beboruljon utána.
Nincs haja, melly a' bércz' ragyogó délesti ködénél
Szebb legyen, és pihegő kebelét őrizze szemedtől,
Ajaka nincs, mellyen csókok' szüz hajnala keljen,
'S melly napot, és holdat tudjon megkötni szavával,
És ha szakasztani mégy, nincsen habi lába virágnak,
Mellyel az áradozó patakon túl fusson előled.

És szive, melly, ha rokon lettél hozzája, szeressen,
Jó szíve nincs, mellynek dobogása megáldja szerelmed'
Almaid, és az egek' dörgésit elűzze füledtől.

Fejdelem! a' lánykát mért mondád gyenge virágnak?
Szép, hamar is hervad; de dicső is, kedves is a' lány".

A' csillag beborúlt, rémeknek hagyta az éjfél,
'S nemzetek' álmainak. Szenderg a' hírre sovárgó,
Várni az új kedvest szeretője megunja, 's lenyugszik.
Szűnyadoz a' rabló; de nem a' boldogtalan, az még
Fenn van az inséggel, és nem jön ölelni halála,
Arta ez, a' pártus földnek fejedelme, míg a' nap
Fenn vala boldog egén, most bús árnyéka magának,
Mint zivatar kergette levél, bujdossa hazátlan
A' neki szűk földet, 's nyugodalmát nem leli rajta.
Feretget keres a' hegyeken, gyász éjet az elzárt
Völgyek' ölen, hogy az emléket bele ölje szívéből;
Él az azonban még, és halni nem engedi őtet;
Most is, mint keselyűk, szaggatják őt az ijesztő
Gondolatok, 's ősz fürteivel hajtják ki az éjbe.
Kúma sötéten foly, közepett csapdosva haboktól
A' nyomorult ember kormánytalan úli hajóját.
Látköre barna homály, szeme, lelke halotti sötétség,
Keble kiégett hegy, mellyből mély tompa morajjal
Szózat emelkedik, élőknek, holtaknak ijesztő:
„Hajtsatok el, viharos tengerhez hajtsatok engem,
Oh ti sötét éjnek habozói, hogy ottan az örvény
Nyeljen el, és ne csekély habban, hullámban enyészsem,
Hogy magasan fekügyék a' vízbércz lelkemen, annak

Vad zuhogásaitól siketüljek, hogy, ha fölöttem
 Nemzet pusztúl el, vagy esik rabigába, ne tudjam.
 Ott ha az égő nap fölakarna találni, ne leljen,
 És ha kívánnám én még egyszer látni, ne lássam, —
 Vagy minek is láttam? Te sötétség' éje borúlj el,
 Bús alakod ne legyen, mint lelkeim' alakja világosh.
 Mért lelkeim gyászhoz nincsen szoktatva? Miért lelt
 Inségnél egyebet, hogy most mikor abba merül el,
 Képzete a' nagyról, 's hogy az elmúlt, búja ne volna?
 Vagy hol van, ki velem tudjon mérkezni panaszban?
 Atyja' halálán sír? Az atyát én láttam elesni
 Agg hófürteiben, 's bűnöm vala benne hogy elhullt;
 Átká maradt rajtam. Szép hölgyet vesz vala, 's kedvest?
 Kettőt vesztettem, a' földnek gondolatánál
 Sebbeket, és jókat. Szivemen hervadtak el, és most
 Csendes Araltónál nyomorútan porlik alakjuk.
 Gyermekeit ölték el? Szépen, mint déli pagonyinak
 Szálai serdültek fiaim; gyász hajnalom eljött,
 'S lábam elé gördüle fejük. Iszonyodva elölték
 E' karok a' gyilkost; de fiam nem támada többé:
 Mind eltépetten tavazó vérökben aluttak,
 'S őket nem siratám. Egy nemzet' lelke vesződék
 Végső napjaival. Szemlélnem kelle veszését,
 'S csak siratám: többé nem voltam menteni képes.
 Itt vagyok a' vas sors' kerekétől törve, futólag
 Bujdosom a' földet, 's még halmom nem szabad: árván
 Egy gyönyörű lánykám, ifjúkori gyenge sugára
 Boldogságomnak, kísér szakadatlan utamban.
 Mint sanyarú árnyék, megyek én mellette: szememnek
 Fénye csak ő, 's csak szemeiben nézelhetem a' rám
 Nem haragos mennyet. Keze törli le arczomon a' bűt,
 'S ajka nyugalmat zeng. Ehemben is ötet, és ha
 Szomjazom, ő hoz italt kisdéd tenyerében az érből.
 Színem előtt szűnyad, 's még egyszer látom az elmúlt
 Örömet álmaitól viduló arczára kifestve. —
 Ébred, 's ágyamat ő veti meg puha parti füvekből,
 'S esendes az én álmom, mint a' ki örökre alunni,

Mélyen alunni fogok. 'S ím ekkor kél föl az átok!
 Lányomat a' rablók álmomtól messze ragadják;
 Vég szava borzasztó siketen, mikor ébredek, akkor
 Hangzik el a' sivatagnak ölén. Ordítva, tapodva
 Kérdezem a' földet, 's zivatarral válaszol, átkom
 Fölveri a' vas eget: villámát küldi, 's nem öl meg! —
 Haljatok el ti, kik élők még hallgattatok engem,
 De ti kik a' sírban lakozátok, keljetek alvó
 Szintelen árnyékok, velem itt töltésétek az éjet,
 Míg az utált napnak nem hat kebelébe világa.
 Szólt, 's a' szellemapák iszonyodva huzódtak utána,
 Fenn sanyarú rémek szilajon röpdösve suhogtak
 A' komor éjfélnak, 's hangzó kínoknak örülvén.

Dal kel az erdőkön, és a' deli Hajnal előző:
 Mennyei gyöngyeiben mulodad földi virágok
 Mosdanak, és csillog, 's életre vidámodik a' lomb.
 Hol zuhogó Terek a' hegyet, és szép völgye' határát
 Fölveri álmaiból, ott egymást nézve sötéten
 Két idegen lép föl, Csimor, és az ölü szemü Bendeg
 Titkos barlangok' lakozói Koros' vize mellett,
 Hik mint tévedező turulok járnak ki rabolni
 'S a' puszták' ijedelme nevők, 's éjszine ruhájok.
 Ékes az, és szilaj ifjúság mosolyog ki szemeiből,
 Ez haragos lelkét arcán hordozza sötéten,
 'S szörnyű tetteivel túl áll java élte' határán.
 Köztök az elragadott Szübal, szép árva leánya
 Honntalan Artának, báránként lépdegél, és néz,
 'S minden meglebbent árnyéktól várja halálát.
 Szólítják; de szavát a' félelem' árja megölte:
 Nem felel, a' felelet búsan vagyon írva halálszín
 Arczain, és remegő tagjának mindenik ízén.
 Még is mintha Csimort latván jobb volna reménye,
 Ahhoz jár közelebb, 's kérőleg függ szeme rajta,
 És Csimor is hozzá örömet mosolyog le; de Bendeg
 Nem türi e' látványt. Mint tengeri szörny az özönből,
 Úgy üti föl vad mérge magát egyszerre, 's szemében

Ül az élő szándék, lángos karikái forogván,
 Erti Csimor, 's keze a' boton áll, 's most hirtelenből
 Mint a' gondolatok, hatalommal előre rohannak
 Sombuzogányokkal döngetve halálosan egymást.
 A' kis lány, mikor e' viadalt szemlélte, szabaddá
 Lőn, 's futa bérczeken, a' félelmek' nyomtalan útain.
 Minden másra vakon, csak nem viadalmok' ügyére
 Küzdenek a' rablók lobogó dühödéssel azonban,
 'S fegyverök, és fejük, és mellök, kopog a' sok ütésben.
 Bendeg ütötte Csimort legutósor mellben, utána
 Bendeget agyban emez, 's mint föld' indultakor egy bércz
 Úgy rendült meg ütésétől a' rettenetes fő.
 Felkaczag erre Csimor Szübált nem látva közelben.
 'S mond szilajon: No ugyan volt mit koptatnod erődet.
 Hol van az édes lány, a' harmat, az égi virágszál?
 Nézd, föld nyelte felét, fele mennybe repült el, azonban
 Itt van szép nyomain sanyarú árnyékok, öleld meg.
 Így szólt, 's még vadán elhangzott hahotája tovább is;
 Nem felel erre amaz, de dühülten fúva haragját,
 Lóra kap, és minden bakrot földülne tövestül,
 Csak hogy az elvesztett Szübált még vissza kerítse.
 Asszonyalak lebegett a' távol déli hegyekben,
 Sok keresése után ez tűnt föl előtte, legottan
 Arra csavarta lovát; de csalólag el-elvesze a' kép
 Lombok alá jutván, 's foszolékony ködnek alája;
 Bendeg elő száguld: országokat adna egy áldott
 Szép egyenes földért; de hegyet kell másznia, 's keskeny
 Úton irigy ágak rángatják tüske karokkal.
 Ballag, üget Bendeg, 's ezer arcú tarka jövendő
 Háborog elméjén; vagtatna, röpülne; de késik,
 'S a' futamó árvát kegyelem' felhője takarja.
 Ballag, üget, mint vad morgó Bika az Aldai réten,
 'S megleli végre, kit üz; de szilaj paripája megugrik
 Hogy közel ér, 's maga elborzad, látvája boszúsan
 Nem gyönyörű Szübált, — az aszott rideg Elbori jós nőt;
 Most nyilik ajka sötét sírként, 's így dörögi ki átkát:
 Oh hogy epednél meg! hát téged' szürke boszorkány,

Téged, aszott féreg, te hegyek' sarkánya, ki hitt le
Tégedett Elborról, hogy most förtelmesen itt állj?
A' ki mohos sziklákat eszel, 's felhőket iszol rá,
Ferde sivány bocskor, ki magas lészkedben üvöltve
Nőszöl az ördöggel, ki megett sántítva döcög, 's már
Elfáradt az idő, hogy mersz te megállni, holottan
Gyenge futó lánykát keresek tusakodva? dögölj meg,
'S fald be jövendődet, buzogányom mondja: bűnös vagy!
Szólt, 's fölemelte botát; de az asszony, egy éktelen óság,
Ellene állt, haja borzadván, 's szeme lángba merülvén,
'S tarta varázs vesszőt, mellyen bemetelve jövendők'
Képei tűntek elő, jó rossz egymásba zavartan
Mint főveny, és az arany, mint felhő, 's tiszta verőfény.
Ezt suhogatta felé, 's ím a' vész' terhe alá zúg,
A' viharok' szárnyát zápor nehezíti: zuhogva
Hordanak egy tengert, az egeknek régi haragját;
A' hegyek is, kik alatt felhők tolakodva morogtak,
'S hödtelenül láták a' mindig tiszta verőfényt,
Felleg alatt nyögnek, 's szikláikon omlik az árvíz's a' t.
CSABA.

V E S Z T E S É G.

Sír a' gyermek a' ligetben,
Sír keservesen,
Jajja hérczen, völgyön elhat
Hosszan, élesen
Én rideg hegyek' lakója,
Kit bűm arra vitt,
Látva könnyit kértem tőle,
„Mért kesergsz te itt?”
„Ah” mond a' fiú zokogva,
„Szép madárt tudék
E' bokorban, 's ím azt orzó
Rezek elszedék.
Melly titokban tartogattam!
Alkonyon jövék,

Látni mindég, 's rejtve mástól,
Még is elvivék."

Szánlak gyermek, veszteséged'

Én is érzettem ;

Nekem is volt szép madaram,

A' kit vesztettem.

Én is titkon rejtegetve

Fel-fel keresém ;

Jaj de egy napon azt többé,

Mint te, nem lelém ! —

Hagyd el a' bút, a' te károd

Kissebb veszteség ;

A' liget nagy, más madarkát

Lelsz te benne még.

Ollyan, millyent boldog híme

Tőlem elrabolt,

Nincs ligetben — a' világon

Ollyan oh egy volt.

NŐZSÉRY.

S Z E K E R E S Ú R H O Z.

Ígérsz mindenenket, Szekeres, de nem adsz soha semmit;
Kösd szavaid' kerekét, markod' gyeplőit ereszd meg.

P E T Y H E Z.

Sokszor ígérkeztél már, 's még sem jössz Pety hozzám :
Tégy ezután többet, vagy kevesebbet ígérj.

A' H Í R K É M.

„Egy fülem hallja szavad, 's a' másik szélnek ereszti,
Megmondhatd titkod' néma barátod előtt."

Úgy de ha ellenző szél fú, 's nem ereszti ki titkom'

A' füleden, félek ; szádon is útnak ered.

RÉDLI KÁROLY.

H A S O N L Í T Á S.

Lillám! szemed' ragyogása
Szép artzod' szelíd vonása,
Ró'sa ajkod' mosolygása,
Beszédednek nyájassága,
Liliom kebled' habzása,
Ártatlan szíved' jósága
'S egész léted alkotása
Egy mennyei angyal' mássa!

SÓHAJTÁS FÁNI UTÁN.

Hegyek! kiket érte jajjal ekhoztattam,
Völgyek! hol szeretett nevét sóhajtgattam,
Erdők! hol minden fa alatt eszemben volt,
Liget! melynek éked vele együtt kiholt,
Forrás! kit érte hullt könyüm nevelgete,
Virágok! mellyeket szép keze ültete,
Rósás-bokrok! mellyek artzát képeztétek,
Lanyha-szellők! kik hókebelén lengétek,
Jázmin! mellynek árnyán elsőbb megcsókola,
Gyepes! hol utólszor szívéhez karola,
'S minden egyéb dolgok! kik tudjátok szánni,
Sohajtsátok velem, hogy nincs többé Fáni!

K Ü S Z D É S.

Ró'sák! miért virultok?
Mért illatoz kebeltek?
Tölgyek! miért von árnyat
Utánna gyenge lombtok?
Mért lengetek körültem
Ti nyájas esti szellők?
Ifju tavasz! danolni
Mért késztet engem éked?

Ha tölem a' kemény sors
Elzárta Lilla szívét.
Ha Lilla nem lehet már
Képzésim éltetője,
Ha tüzni nem lehet már
Liliom keblére ró'sát,
Ha véle nem lehet már
Andalgnom árnyas úton;
Ha lenge fűrtjein nem
Hintázhat esti szellő,
Ha véle nem lehet már
Édes danát danolnom. —
Borulj be nyájas estve,
Duld fergeteg, zivar, szét
Körültem e' tavaszhájt!
Boldogtalanhoz, ennyi
Vigság nem illik úgy is!

A' RÓ'SÁRA TETT ESK.

„A' milyen tisztán ragyog e' biborba feresztelt
„Harmat ró'sámon, oly tisztán lángolok érted.”
„Ró'sád, a' milyen kedves szagot ad, hü szerelmem
„Úgy él, Lyánka midőn hősín kebledre borúlok”. —
Igy vallá egykor két hív, hév hajnali lángját,
'S mint a' ró'sájok, hűségek is az napi volt tsak.
TATAI FERENTZ.

EGY MORALISTÁHOZ.

(Schiller).

Szólj, mi gáncsot lelsz te víg korunk' tűzében?
Bábnak a' szerelmet, óh! mért hírtleled? —
A' tavaszt gyalázod rózsás kellemében;
Szebb örömszint ad - e fagyraló teled?

Egykor , a' midőn szűzekkel bajra keltél ,
'S véled a' víg fársáng lejtőst járatott ,
'S mind a' két karoddal egy eget öleltél ,
'S hölgyajakról szoptál nektár illatot !

Hogyha akkor eltört volna , ó Szeládon !
E' világgolyónak két ércz tengelye ,
Édes elhalással csüggvén Júliádon —
Fel nem rázott volna a' veszély' szele. —

Ó tekints csak élted' gyöngy korára vissza !
És tanúld meg , hogy bölcsességét eszed
A' le élt ereknek hült véréből issza —
Vélt Istenné az embert nem teszed.

Jó , midőn fagyába a' zord értelemnek
Vidorabb folyással hajt az ifju vér ,
Engedd által egy jobb , másvilági nemnek ,
A' mit a' szegény halandó el nem ér.

Itt alant a' lélek a' testnek fogolyja —
A' sármiv az égi szellem' börtöne ;
Angyalok' köréből létemet kitolja —
Élni hát , mint ember , szívem' ösztöne.

SZENVEY.

EGY LEÁNYKA' EMLÉKKÖNYVÉBE.

Leányka szép , leányka jó ,
Kihez sehol nincs hasonló !
Fogadd-be könyvecskédbe itt
Barátod' egyikét verseit.

Selymet képeznek fürteid ,
Eget mosolygnak szemeid ;
Nincs termetedben egy hijány ,
Szíved nemes , jó , drága lyány !
Előtted nyíl az ifju rózsapály ;
Es kebled' ösztönit sokkép kínálja ,

Százféle kényre, kedvre hív
A' sok neked meghódult szív.
De, oh nem tiszta minden tűz,
Melly érted gyúlad, kedves szűz!
Sok vész lesi az ifju életet,
Azért őrizzd ártatlan melledet —
'S emlékezz', majdha más örökre int,
Hogy ennyi közt egy Hív reád tekint,
Ki, bár titkolja érzetét,
Neked szentelte életét.

S.

MINNÁHOZ.

Schiller után.

Álmodom, vagy egy varázs-kör
Arnyékozza szememet?
Minna lép-el itt mellettem,
'S ő nem ismer engemet?
Pulya lelkek' esélesap karján
Melly begyesen 's hetykén tesz.
Kevélyen elvész magában —
Oh nem az én Minnám ez!
Büszkén hajlongnak kalapján
Az én cifra tollaim,
„Minna emlékezz"! így intik
Karján ékes csatjaim;
Keblet 's haját én általam
Nevelt virág díszezi,
'S még se fonnyad — ámbár szívem
Öt hazugnak érezi.

Menj, vigadj hízelkedőkkel!
Menj, 's örökre felejts-el!
En megvetlek, álnok asszony
Vásárt-üző kecseddel.
Menj, nemes szív vert te érted;
Túrni azt az érzetet
Elég kín, hogy egy csapongó
Balgatagért verhetett.

SZENVEY.

HERO és LEANDER.

Ballade-Schiler után.

Láttok ott a' nap' fényében —
Büszkén egymás' ellenében
Két nagy régi várakat,
Hol a' Dardanellák' magos
Szirtkapúján a' haragos
Hellespont ver habokat?
Halljátok ott a' habtorlást,
A' zajongó durva neszt?
Két világrészt vág egymástól,
De szerelmet nem ijeszt.

Hero és Leánder', szíve —
A' hatalmas Ámor' íve
Érdekelvén — egyé folyt;
Amaz szép hölgy, mint egy Hébe,
'S ez a' vadak' üzésébe'
Legjelesebb vadász volt,
De az ellenséges atyák
Tiltották e' vonzatot,
'S így a' két szív' boldogsága
Száz veszély közt hányatott.

Ottan S z e s z t o' szirtvárában,
Mellyet szüntelen csatában
Vernek Pontus' habjai —
Ült a' szép hölgy bú tenyésztve,
'S Abydosz' partjára nézve,
Hol lebegnek álmai;
A' kedvesnek lakhelyére
Hajh egy hid sem vezet el,
Egy hajó sem jő partjáról, —
'S a' szerelem utat lel.

Ő gyáváknak segédkezet
Nyujt, és hív fonállal vezet
Ki a' tekervényekből,
Ő vadakat — ő bikákat,
Igáz, mellyek lángszikrákat
Lövelnek vér szemekből.
Maga a' Stiksz' hét folyamja
Sem gátolja a' merészt —
Bajnokul ragadja Plútó'
Házából a' drága részt.

A' habokon hogy át mennyen —
Leander' szívében fennyen
A' tűzvágy elszánást szül;
Nyugszik a' nap — estve lészen,
S ekkor az uszó merészen
A' sötét habokba dul.
Bátran vív a' hullámokkal,
A' szent partra merengvén —
Hol fenn a' toronyszegélyről
Int neki a' fáklafény.

És a' hölgynek hív szívére
Dőlve — forr a' boldog' vére
A' ki állott baj után;
Izleli Istenjutalmát —
Mellyet, mint egy éden almát
A' szerelem néki szán;
Még boldog álmából ötlet
Auróra fel serkenti,
S hölgy karokból a' tengerbe
Ismét vissza döbbenti.

S a' boldog párnak titokban —
Ezer öröm habzatokban
Igy repült el harmincz nap,

Mint órái a' jegyének,
Mellyekben a' szív a' kéjnek
Áldozván, nyílt mennyet kap =
Az soha sem izlelheti
A' valódi szerencsét,
Ki Styksz' partján rabolva nem
Töri az ég' gyümölcsét.

Hesperusz 's Auróra régen
Egymást váltva járt az égen,
De a' sárga levelet
Ők nem látták a' gallyakról
Alá hullni — sem éjszakról
Közelgni a' zord telet.
Örömmel sejték, midőn a'
Nap rövidebb pályát ért,
'S áldották Zeüiszt a' hosszabb
Éjből folyó kedvéért.

Egy volt már a' nap' 's éj' hossza =
A' szép Hero szomjuhozza
Szíve' kedves bajnokát —
Ott állott a' vár' szikláján,
'S várta vérpiros pályáján
A' nap' kellő alkonyát.
Sima 's csendes volt a' tenger =
'S tiszta egy tükör gyanánt,
Egy szellőtske sem zavarta
A' szép kristály tartományt.

A' viz' hátán víg vetéllyel
Játszta, szöktek szerte széllyel
A' Delphine' sergei,
Sötéten emelkedének
A' mélyből Thetisz népének
Sok tömérdék nemei.

Csupán ők bizonyíthatták
E' szerelmi titkokat,
De Hekate örökre meg
Némította szájokat.

'S a' szép tenger felett kedve
Nagy lesz, és ő hizelkedve
Szóll az elementomhoz:
Nem - nem csalhat Istenséged,
Átkozott az, a' ki téged
Hazug' 's csalárdnak okoz.
Az atyai szív kegyetlen,
Csal, vakít az ember nem;
De te jó vagy, te megindúlsz,
Ha vérzik a' szerelem''.

„E' magányos várfalakban —
A' bú örök siralmakban
Hervasztaná éltemet, —
De te hátodon hordozod,
Híd és csónak nélkül hozod
Karjaimba hívemet;
Rettentő a' te mélységed,
Hullámod vad harczot űz,
De meglágýt a' szerelem,
De meggyőz a' bajnok tűz''.

„Rajtad is, te tenger-isten!
Hatalmat vett Ámor Isten,
Midőn az arany koson
Helle legszebb virágjában,
Bátyával tett futásában
Által kelt hullámidon;
Kellemétől győzve — karod
A' mélyből kinyujtottad,
'S ötet a' kosnak hátáról
A' habéjbe rántottad''.

„Most a' vízi mély barlangban,
Veled dicső Istenrangban

Örök élet élteti;

Szánja a' síró szerelmet;

'S a' hajóst benned kegyelmet

Gyűjtva — parthoz vezeti.

Helle! bájos Istenasszony!

Hallgasd könyörgésemet,

Hozd ma is a' szokott pályán

El okajtott hívemet"! — —

'S éj kezd szállni a' tengerre,

És ő meggyújtja erre

A' fáklyát a' vár felett;

Hogy a' sötétben uszása

Közt a' kedves vándor lássa

A' biztos vezérjelet. —

És zúg, zajong a' távolban

A' tenger habzásra kel —

A' csillagok' fénye alszik,

'S a' vad szélvész már közel!

A' Pontus' széles hátára

Éj vonúl, 's özön' módjára

Szakadnak a' fellegek;

Ezer villámok cikáznak,

Ezer felé dúlnak ráznak

Az ordító vad szelek, —

Dühök vad mélységeket túr,

Ha a' habok közé hat,

Tátong a' mély tengerfenék,

Mint a' pokol torkolat.

„Jaj! jaj! — így kiált fájdalmas

Haugon a' hölgy — légy irgalmas

Zeüsz! ó mit kértem én!

„Jaj! ha e' vész' közepette
A' vad haboknak kitette
Érttem magát a' szegény!
A' tengerhez szokott madár
Mind nyilgyorsan haza száll,
Minden hajó — minden gálya
Biztos rejtek helyben áll”.

„Ó bizonynal, Ő az ismert
Hullám uton jár ma is, mert
Egy nagy Isten húzza el,
Ő fogadta hogy hivétől
El vált, 's szava' szentségétől
Csak a' halál oldja fel.
Ó e' pillantatban lankad
Karja a' vész' dühében,
Most most rántja őt a' hullám
Rettentő vad mélyében”.

„Álnok Pontusz! csendes lettél,
De csak árulást rejtettél
E' báj arcczal magadba';
Vad hullámid' nyugosztaltad,
Míg őtet kaján becsaltad
Álnok birodalmadba —
'S most, hogy kebled' közepéről
Vissza térni nem lehet,
Szórod rá — az elárúltra
Az öldöklő szörnyeket”! —

'S a' szélvész nő, 's dúl, tép, ragad —
A' tenger hegyekké dagad,
Tajtékozva ütközik
A' habtorlás a' sziklához,
Most nincs remény egy gályához
Is, hogy partra költözik.

A' fáklját a' szél eloltja,
Mint egyetlen vezérfényt,
'S vízen, parton nem látni mást —
Csak száz halál tüneményt.

'S ő könyörög Cytherának,
Hogy a' dühödő Orkánnak
Parancsoljon hallgatást; —
Hogy gazdag lesz áldozatja,
Komolyan tesz szívszózatja
A' szeleknek fogadást;
Minden Isten 's Istenasszonyt
Megkér könnyes szemmel itt,
Hogy szüntessék a' tengernek
Irtóztató vésszeit.

„Boldog Leukothéa! javam
Végett halld esdeklő szavam' —
Szállj ki rejtek helyedből
Te Tündér! ki a' vizekben
Küzdő hajóst sok ízekben
Kimentéd a' vészekből —
Fedezd őtet is bűbajos
Láthatatlan lepleddel,
Melly mindenkit sérthetetlen'
A' habsírból ki emel''! —

'S a' vad szelek elhallgatnak,
'S Eész legszebb arczatnak
Bájjal az égre száll,
A' szerény csend helyre lépe —
Levegő' és tenger' képe
Csendes mosolygásra vál;
Gyönyörködtetik a' gyengén
Rezgő habok a' szemet —
'S békén játszva úsztatnak a'
Parthoz egy holt tetemet.

Úgy van, ő az! mint lelketlen
Is szavában fedhetetlen!"—

Ő tüstént meg ismeré;
Nem szóll - nem sir, némán 's vadon
Néz a' hölgyé vált hajadon
A' kedves halott felé —
Búsan pillant le a' mélybe',
'S gyászosan az égre fel;
'S ím egyszerre halvány arcát
Szent bíborláng futja el.

„Esmérlek sötét hatalmak!
Szörnyen töltitek, 's irgalmak
Nélkül bé a' végzetet —
Pályámat korán rekesztem,
De ízleltem, és éreztem
A' szép 's boldog életet;
Mint Papasszonyt életben még
Fogott fel szent rejteked,
Vigan halok áldozatúl
Nagy Cythéra most neked!"—

'S le mondván szép tavaszáról —
Magát a' várnak tornyáról
A' tengerbe le veti —
'S az Isten az öszve-fogott,
Holttan úszó két boldogot
Habtermébe temeti —
'S megy vigan tovább, — elégli
Gazdag martalékait,
'S ürülhetetlen vederből
Önti örök árjait.

F. JESZENÉY OSV.

C Z Á F O L Á S.

Mondod, hogy a' tolvaj, gaz csinyait éjszaka üzi,
Hogy vele meg szökik a' kincs nem akarva.
Hazudsz!

Nappal oroizta el egy tolvaj, szép kincsemet. Örszét,
'S kincsem a' k a r v a szökött meg vele tegnap előtt.!!

C Z I P E L L Ő H Ö Z.

Árnyékát látván megbotlék benne Czipellő
'S barna vigyorgásán holtra ijedte magát.
A' nyomorú, mint kór árnyék bujdoklik azóta,
'S gyermeket, és gyávát retteget alkony után,
Én, ki-midőn botlott, és meghala, — rajta mosolygék,
Ösmerem a' jámbort, 's most ha jön — elkaczagom.
PATA.

A' S O R S.

Sokszor az ártatlant dühös örvényekbe taszítja
A' sors; — tűnekedik, — 's nem leli annak okát.
Sirva az égre tekint, nyugalom' révébe sohajtoz —
'S el jut, ha a' sirhant szemfedelére kopog.

L A U R Á H O Z.

Mint a' napnak az ég, fénynek pedig a' nap hazája,
A' deli kecsnek is úgy lakhelye arczulatod;
Nézni ki téged jő, el megy, mint szíves imádód,
Ezt erkölcsöd, amaszt arczod igéri viszont.

K I D Ú S.

A' dús névre nem azt, kinek itt sok földgyei vannak,
Méltatom én, hanem azt, a' kinek egy is elég.

ÉLÉS A' JELENNEL.

Éld a' mostan időt, 's a' mostan' szép adományit,
Mert lesz idő, mellyben nem leszen erre időd.
Múltra, jövőre csak a' Nyelvész *) igazítsa figyelmét—
Eltermet én az arany mostan időre szabom.

SZENVEY.

ELIZÁHOZ.

Ó nézz Elizám! a' magas égre fel,
'S lásd a' tömérdek sok csuda' testeket
Meg foghatatlan rendszabással
Máguszi tengelyeken forogni.

Örök szüzesség' hó-lepelébe' jár
Némán közöttök Venusz Uránia,
Szent arca nyájasan lövelli
Rájok az élet-adó szerelmet.

A' nagy teremtmény tőle melegszik; — Ö —
Ö ad rugó ösztönt, 's inaló erőt
A' sok világ' mozgó mivének
Év ezerek' le folyása közben.

Eliza! Ott a' lelki világnak, hol
Plátónak e' szűz Venusza sátoroz,
Eljünk mi, 's onnét szedje a' kedv'
Szép ibolyáit örök szerelmünk.

Ott kellemét nem veszti az ifjuság,
És nem borúl a' szép szerelemre ott
A' mord enyészet' barna szárnya —
Földi gyanánt tüze el nem alszik.

*) Grammatikus

Örökre fussuk Cypria' kedveit,
Örökre Erosz' testre ható ivét —

Nemes le mondással haladjunk

A' Heloiz' 's Abelárd' nyomában. — —

De-mint tüzelnek csókjaid engemet! —

Lobog velőm: milly hő, szilaj érzemény,

És földi kéj ezikázza újra

Létem' agyag hüvelyét keresztül!

Elíz! hová tűnt Vénusz Urániánk?

Hová szívünkől mennyei szellemc?

Illy gyorsan estünk porba a' szép

Lelki világnak arany fokáról?

Lásd, porhüvelyben hasztalan indulunk

Erzékek ellen küzdeni, —nincs erőnk —

Szakasszuk hát múló bokorról

A' szerelem' fiatal virágít.

F. JESZENÉY OSV.

A' R E M É N Y.

(Schiller)

A' Halandók szebb jövő napok felől

Szüntelen beszélnek 's álmadoznak —

Télre térnek a' jelenvaló elől,

'S egy arany szerencseczélt nyomoznak.

Őszül a' világ, 's viszont tavaszra kél —

A' Halandó váltig jobbulást reményl.

A' Reménnyel pirkul éltünk' hajnala,

A' gyermek körül mosolgva lebben —

Lelkesül a' büszke ifjú általa,

Sőt az ősz is él mind végig ebben;

És ha terhes vándor útját szünteti,

Akkor a' Reményt sirjára ülteti.

Ez nem egy ledér költői tünemény,
Melly hűzűg alakkal jár felettünk —
Hangosan jelenti egy köz érzemény,
Hogy mi jobbra cél szerént születünk;
'S a' mit egy belső szelid szózat rebeg —
A' reménylő lelket az nem csalja meg.

SZENVEY.

A' J Á T S Z Ó G Y E R M E K.

(Schiller.)

Játsz', ó gyermek, anyád, szüz ölében! — Az életepesztő
Gond e' szent szigeten nem fog akadni reád;
A' vész' mélye felett szeliden tart karja szülődnék,
'S a' dühösen habzó sirba mosolgya tekintsz.
Játsz', te kis ártatlan! most még Arkádia honnod;
Most szabad éltednek gyermek iránnya: öröm!
Most a' húja erő még kényén költi határit,
'S a' lobogó kedvnek még hivatalja hibáz.
Játsz'! — az idő fordul — a' száraz munka közelget —
'S itt majd a' hivatal szenvedé kedve szükét.

SZENVEY.

PÁSZTORLÁNY' DALA.

Kis rózsza, szép rózsza,
Gyöngé virágszál!
Szeretőd ha volna,
Igy nem hervadnál;
De hervadsz, mint magam,
Hull kis leveled;
Kedves ifjuságom
Hull el itt veled.

Kis rózsza, szép rózsza
Vársz-e még tavaszt?

Jaj nekünk, örökre
Elvesztettük azt:
Más virág fog állni
Szár az ágon,
Más leány örülni
Pusztán dombomon.

PÁRJA NINCS.

Perzsi, lelkem' álma,
Még az ám a' kincs!
Három vármegyében
Könnyen párja nincs.
Haja barna hullám,
Melly közt a' remény
Két varázsos szemnek
Csillog közepén.
Lába könnyű lepke,
Játszi kis madár,
Melly az égről földre
Csak pihenni jár.
Járta kelte olyan,
Mint a' tiszta víz,
Mélyen látszik benne
Minden égi dísz.
'S ajka hogy' mosolyog
Olly rózsádon,
Mint melly rózsák völgyben
Terme szabadon.
Egy van, nagy hibája,
Az, hogy nem szeret;
Minden édes szómra
Lejt, dalol, 's nevet.
E' hibát ha hagyná,
'S másképp nézne rám,

Róla mély szüemből
Nyilván vallanám,
Hogy mint Perzsi, gyöngyöm,
Olyan drága kincs,
Széles e' világon
Még keresve sincs.

CSABA.

F Ü L E M I L É M H E Z.

Míg árva kebelemben
Táplált bús érzeményimmal
Vonulhattam erdődbe,
Mindég csak úgy vidúltam fel
Ha téged is a' gyallyak
Között nyögni láttalak.
Most már boldog vagyok én
Részvételeket köszönöm,
Velem együtt epedvén
Hogy le törléd könnyözönöm;
Ne sirj többé kis madár!
A' szép lyánka enyém már.
Majd estenként ha vele
Ki ki jövök ide hozzád,
Ott légy hol kinnal tele
Búd' ollykor el el csattogád,
'S örvendgy; kedves Ő néked
Ne fély nem ellenséged.
Életóránk így lefoly,
'S akkor is holdogok leszünk
Ha egy magányos 's komoly —
Fűz alá sirba tétetünk
Csak választó sirunknál
Ejjelenként sírdognál! —

HAPUI.

H O L M I.

A' Pénz, és érdem.

(az 1828-ki Pesti löverszenezésből)

A' pénz mint Babieka szalad, mint Patrick az
érdem;

Téved ez a' pályán, 's célhoz iramlík amaz.

A' KARBONÁRI HÖPÖNYEG.

Hunnia szült engem, disze voltam az ősi magyarnak,

Ó de az ujdonozás' ingere számkivetett! —

A' jövevény földről jövök egy kis ferde szabással;

Al nevemen megörül, 's bé fogad újra hazám.

A Z U R O D A L M A K.

Gyűjtenek a' méhek váltig nagy gonddal, erővel —

És üres a' köpü. — Mért? — a' Here szörnyen
emészt!

Ö N - S Z É P Í T É S.

„Csal, zsarol a' fősvény, aranyát halmozza, nem alszik —

Éhséget szenved. Jaj, be vad életet él!” —

Igy szóll Lakzi Jakab; de az álom néki se kedvez,

Hosszú bőjtje van: a' konyha el ette javát.

T Ö B B E S S Z Á M.

Legszebb rózsza virág volt J a n k a; de már ma kifejlett,

'S holnap el is hervadt — gyenge tövése miatt.

HERAKLITA, ÉS DEMOKRITA.

Lóra örökké sír, nevet a' kis Manezi örökké —
Mind ketten betegek; — köz bajok a' szerelem!

H Y M E N.

Bence gyűrűt váltott pap előtt a' nyalka Borissal;
Nyögnek örökké most a' gyűrű' átka alatt.

VENDÉG-SZERETET.

Füstölög a' kemény, itt főznek, véli az útas —
Szivesek a' magyarok, — dél van, ebédre jövök. —
Bé tér; 's im' ki kiált a' szolgaleányhoz az asszony:
Fekszik az úr, azt mondd, 's a' tüzet oltsd el hamar!

A U R Ó R Á H O Z.

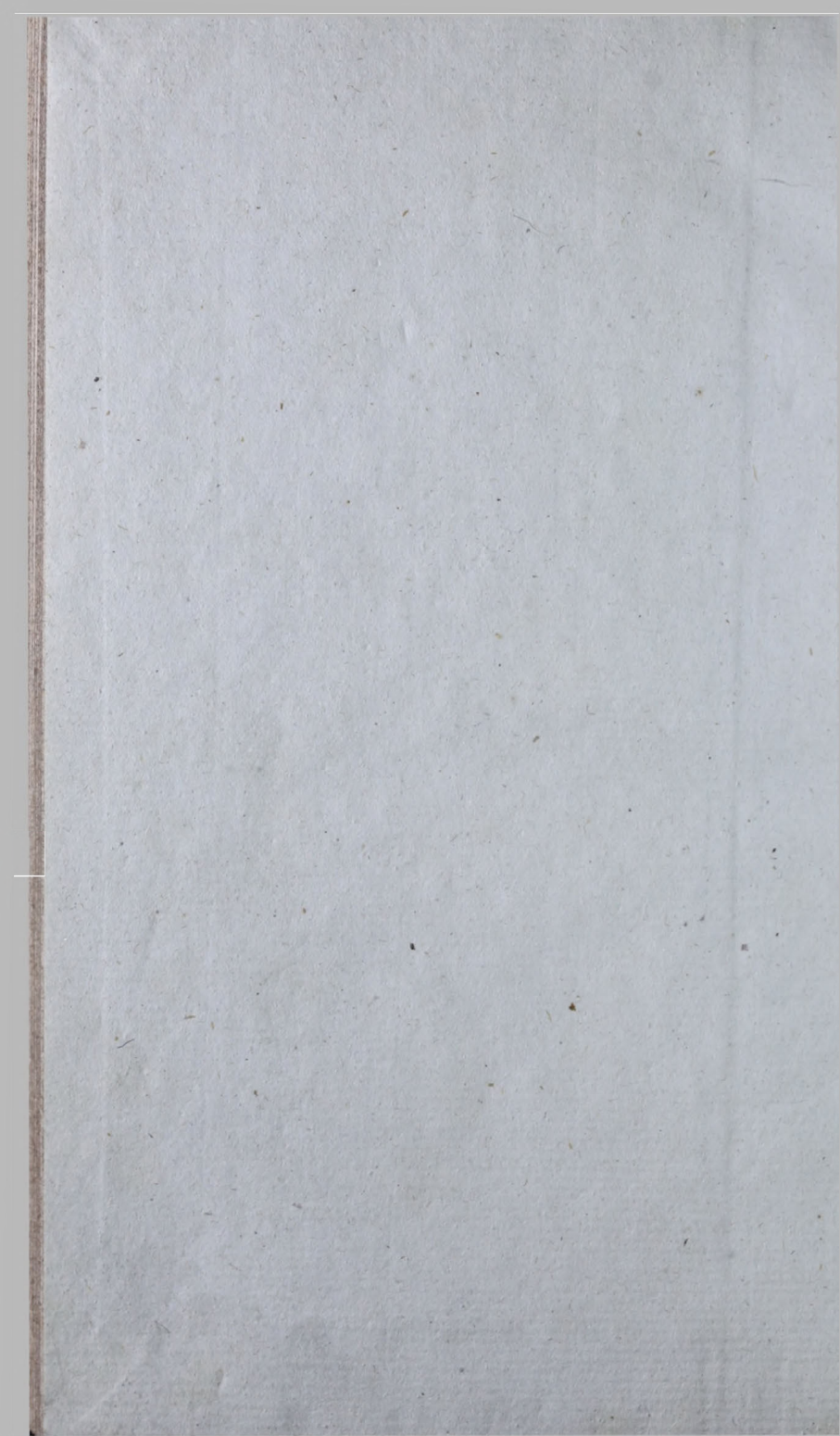
Feltüntél megint
Boldog Hazánk' egén
Mint a' századok
Bujdosó csillaga:
Édes könny adott
Hálát fényarczodon,
Boldog volt ki azt
Első felcsókolá! —

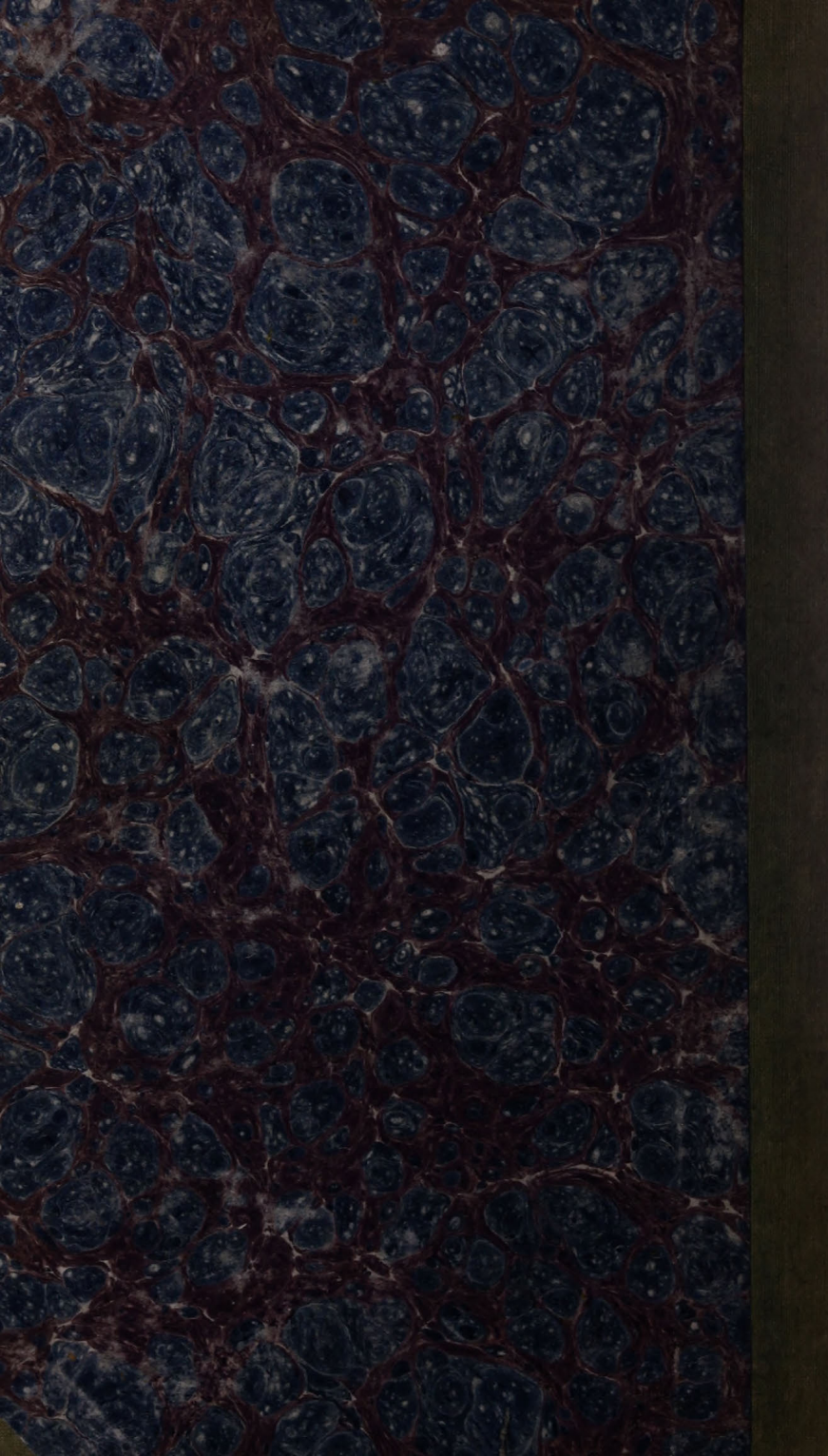
Még sokszor virradgy
Az évek reggelin,
'S rózsás útagon
Tövist ne lelly soha;
Így boldog leszek
Ha érdem csillagos
Kebledbe magát
Lelkem kiöntheti. —

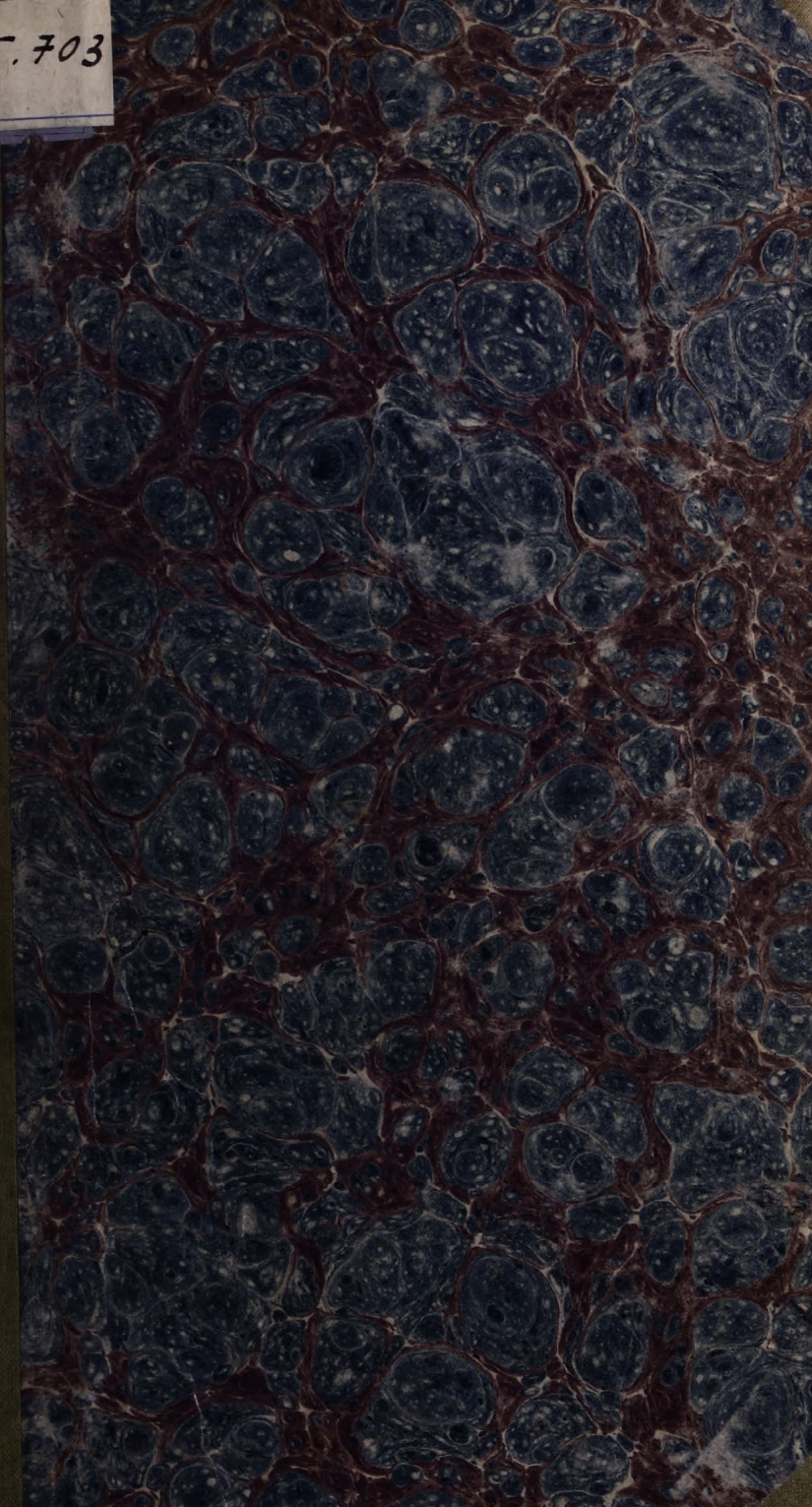
KAPUI.

315.703

Foly. Ujs. 0.

16.

44.

